

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 31 iulie 2019

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	4 – 8
2.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind numirea în funcția de director al Centrului Național Anticorupție (<i>Ruslan FLOCEA</i>). Nr. 158 din 29.07.2019	9 – 26
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Codul electoral – art. 1, 4, 8 ș.a.; Legea despre statutul deputatului în Parlament – art. 2; Legea privind partidele politice – art. 26; Codul contravențional – art. 52</i>). Nr. 36 din 29.03.2019	26 – 46
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303/2018 (<i>art. 1, 2, 3 ș.a.</i>). Nr. 155 din 29.07.2019	47 – 85
5.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 nr. 300/2018 (<i>art. 1, 14, anexele nr. 1 și nr. 2</i>). Nr. 156 din 29.07.2019	86 – 92
6.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2019 nr. 301/2018 (<i>art. 1, 4, anexele nr. 1 și nr. 1.1</i>). Nr. 157 din 29.07.2019	92 – 105

7.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru instituirea moratorului privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova în condițiile articolului 17 alineatele (1 ¹) și (1 ²) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000. Nr. 164 din 31.07.2019	105 – 116
8.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament (<i>Maria ALBOT</i>). Nr. 163 din 31.07.2019	116 – 117
9.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 48/2019 pentru constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale. Nr. 160 din 30.07.2019	117 – 118
10.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2019. Nr. 151 din 25.07.2019	118 – 119
11.	Alocuțiunea doamnei Marina Tauber, deputat al Frațiunii parlamentare „Partidul ȘOR”.	120 – 122
12.	Alocuțiunea domnului Alexandru Slusari, președintele Frațiunii parlamentare „ACUM Platforma DA”.	122 – 126
13.	Alocuțiunea domnului Igor Grosu, președintele Frațiunii parlamentare „Partidul Acțiune și Solidaritate, Blocul ACUM”.	126 – 128
14.	Alocuțiunea domnului Dumitru Diacov, președintele Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat din Moldova.	128 – 131
15.	Alocuțiunea domnului Vlad Batrîncea, președintele Frațiunii parlamentare a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova.	131 – 134

16.	Alocuțiunea doamnei Zinaida Greceanîi, Președintele Parlamentului Republicii Moldova.	134 – 137
	<i>Încheierea lucrărilor sesiunii de primăvară. (Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se interpretează Imnul de Stat al Republicii Moldova de către soliștii de la Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”)</i>	137

Ședința începe la ora 12.34.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Mihail Popșoi, Alexandru Slusari și doamna Monica Babuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... deputați,

Vă rog, să vă ocupați locurile.

Putem să începem... Colegii au revenit, putem să începem ședința plenară de astăzi.

Rog Secretariatul să ne dea prezența.

Doamna Evelina Bubuic – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Vă anunț că la începutul ședinței de astăzi și-au înregistrat prezența 78 de deputați. Nu și-au înregistrat prezența: Andronachi Vladimir – cerere, Vrenea Igor – cerere, Botnari Constantin – cerere, Cebotari Vladimir – cerere, Sîrbu Oleg – cerere, Nichiforciuc Eugeniu – cerere, Vitiuc Vladimir – cerere, Repeșciuc Grigore – cerere, Bacalu Elena, Bologan Victor – cerere, Ceban Ion – cerere, Oleinic Alexandr – concediu medical, Ulanov Denis – cerere, Fotescu Vadim – cerere, Jardan Petru – cerere, Albot Maria, Șor Ilan și Candu Andrian.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Avem cvorumul, putem să începem ședința. Înainte de toate, rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Un anunț. Astăzi este Ziua lucrătorului din domeniul relațiilor funciare. Felicitări pentru cei care sunt în domeniul relațiilor funciare... ex-ministrul zâmbește, și acei care gestionează pământurile Moldovei. Cineva spunea că e ca „untul” cernoziomul nostru, să-l „ungem” pe pâinică, numai trebuie să știm foarte bine să-l gestionăm.

Mulțumesc mult.

Felicitări.

Stimați colegi,

Noi avem ordinea de zi care a fost aprobată de către Biroul permanent pentru ziua de astăzi. În afară de ordinea de zi au mai parvenit regulamentar câteva propuneri din partea comisiilor parlamentare. Prima propunere este din partea Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Bună ziua.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

În baza articolului 46 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului, solicit includerea în ordinea de zi a trei proiecte, este vorba de: proiectul de Hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament, proiectul nr. 163 din 31.07.2019; proiectul de Hotărâre privind numirea în funcția de director al Centrului National Anticorupție, proiectul nr. 158 din 29 iulie 2019 și proiectul de Lege nr. 164 din 31 iulie 2019, inițiativă legislativă a Guvernului. Și în raport cu acest proiect voi solicita o pauză la momentul în care vom considera că este timpul potrivit pentru a convoca comisia și a examina, și a aproba un raport cu referire la acest proiect.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Supun votului pe rând toate ...

La care? Aici sunt trei și eu am vrut să mergem pe fiecare separat. La nr. 164 să ajungem. Haideți, stimați colegi, să mergem pe rând.

Primul a fost proiectul de Hotărâre înregistrat sub nr. 163 din 31 iulie 2019.

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumesc.

Al doilea proiect este proiectul nr. 158 din 29 iulie 2019 privind numirea în funcția de director general al Centrului National Anticorupție.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumesc.

Și următorul proiect este nr. 164.

Până a-l supune votului, domnule Sîrbu, vă rog la acest subiect.

Domnul Serghei Sîrbu:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc.

Noi apreciem operativitatea domniilor voastre, acest proiect, probabil, a fost înregistrat acum vreo câteva minute în urmă, a parvenit. Nimeni dintre noi nu are acest proiect de lege, evident nu există nici un raport al comisiei. Am vrea să cunoaștem ... în primul rând, să facem cunoștință cu proiectul, măcar să ne spuneți despre ce este vorba și de ce atâta grabă? Deoarece se încalcă toate procedurile regulamentare, nu mai vorbesc de transparență.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Am luat act.

Președintele Comisiei juridice a solicitat și o pauză când va fi examinată spre sfârșit această inițiativă. Și rog Secretariatul să fie distribuit proiectul respectiv.

Stimați colegi,

Dar de principiu supun votului.

Noi astăzi nu este exclus să lucrăm până mai departe hăt de mijlocul nopții.

Stimați colegi,

Supun votului.

Cine este pentru a fi introdus în ordinea de zi proiectul nr. 164 din 31 iulie 2019, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Proiectul este introdus pe ordinea de zi.

Stimați colegi,

Următoarea propunere vine din partea Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Da, cine îl prezintă?

Vă rog apăsați butonul.

Domnule Liviu Vovc,

Vă rog, din partea comisiei.

Domnul Liviu Vovc:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc.

Din partea comisiei. Astăzi a fost audiat proiectul de Lege privind modificarea Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pe anul 2019 nr. 301/2018, precum și proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 nr. 300/2018.

Comisia a decis să voteze ca în plen să se discute în ambele lecturi, ceea ce solicit plenului să accepte includerea pe ordinea de zi.

În același timp, în cadrul comisiei au fost discutate și proiectul de Hotărâre pentru aprobarea raportului privind executarea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală și pentru aprobarea raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018, care, de asemenea, aș ruga să fie incluse în ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Domnule Vovc,

Noi ieri am convenit cu dumneavoastră că aprobarea rapoartelor privind executarea bugetelor: bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor medicale le examinăm odată ce Guvernul vine cu proiectele de buget pentru anul 2020. De acord? Nu insistați?

Stimați colegi,

Se supune votului ...

Da, domnule Sîrbu, la acest subiect.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

La această propunere, dacă îmi permiteți, iarăși, sunt două proiecte de lege destul de importante, fundamentale ce țin de asigurările medicale și asigurările sociale. Proiecte care, iarăși, au fost înregistrate, probabil, acum ceva timp în urmă. Evident că astfel de proiecte importante nu le putem examina într-un regim atât de rapid, în special în două lecturi.

Eu nu știu ce vreți să faceți, stimați colegi, în aceste două lecturi. Eu nu știu câte sute de milioane vreți să mai tăiați de la asigurarea socială a

cetățenilor noștri, dar permiteți-ne măcar să avem posibilitate să-l examinăm, să venim cu amendamente pentru lectura a doua.

Noi am văzut deja în bugetul de stat minus 700 milioane la asigurările sociale, dar, cel puțin, să avem posibilitate să examinăm, ca și Legea bugetului, în două lecturi, cu amendamente, să vedem care au fost toate argumentele. În două lecturi, veți tăia un miliard de lei de la pensii și de la salarii de la oameni și noi nu vom ști. Vă rog frumos să nu ne grăbim.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Sîrbu,

Haideți să vă aduc eu o claritate. Noi astăzi examinăm în prima lectură modificarea Legii bugetului de stat. Aceste două legi sunt conexe modificărilor făcute la Legea bugetului de stat. Și, de asemenea, cât de mult n-ar insista comisia, noi o să propunem să fie examinate doar într-o singură lectură, cum am convenit de la bun început, iar când revenim în niște ședințe extraordinare, peste zece zile, toată lumea să vină deja în aceste zece zile cu amendamente, cu propuneri care pot fi regulamentar examinate.

De aceea, stimați colegi, se supune votului introducerea pe ordinea de zi a proiectului înregistrat sub nr. 156 din 29 iulie 2019 pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Și al doilea proiect care se supune votului pentru a fi introdus pe ordinea de zi de astăzi nr. 157 din 29 iulie 2019 pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Stimați colegi,

Acum...

Domnule Diacov,

Demult stați cu butonul apăsat, dar...

Da, vă rog, dacă-i la ordinea de zi ceva suplimentar.

Domnul Dumitru Diacov:

Cu mare răbdare am așteptat ca să-mi includeți microfonul.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc de înțelegere.

Domnul Dumitru Diacov:

Mai degrabă de procedură, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu am auzit că în rândul guvernării este așa o dorință ca cât mai mulți deputați să depună mandatul și văd că în fiecare zi aproape depun mandatul, și am înțeles că, preferabil, aceștia care au fost aleși pe circumscripții și din opoziție să fie.

Și în legătură cu asta, am o întrebare: asta este motivul sau numirea Procurorului ieri în funcție că soțul unei colege de-a noastre a fost reținut azi-dimineață și, din câte am înțeles, nici mare motive nu sunt, fiindcă înainte s-au făcut presiuni ca el să părăsească funcția.

Eu cred că e o chestie care trebuie să ne preocupe pe toți, fiindcă una este ca noi toți să pledăm pentru dreptate, pentru adevăr, pentru ordine și altceva este când chestia asta poartă un caracter politic.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim, domnule Diacov.

La sigur, organele de drept trebuie să-și îndeplinească funcțiile cinstit și onest, așa cum le prescrie legea.

Și toți trebuie să fim absolut egali în fața legii.

Ceea ce menționați dumneavoastră, am citit și eu din presă, m-a informat și doamna Bacalu, și i-am spus exact același lucru: omul care nu este vinovat nu trebuie să pătimească.

De aceea noi nu avem nici un motiv să facem vreo presiune și nu cred că avem capacitatea de a face presiuni asupra deputaților din opoziție să-și depună mandatele, chiar nu acesta este scopul.

Noi considerăm că trebuie să avem o opoziție, o opoziție constructivă, care, împreună cu cea din majoritatea parlamentară, să muncească la dezvoltarea statului.

Stimați colegi,

Au fost introduse pe ordinea de zi proiectele pe care le-am votat separat.

Acum supun votului în întregime aprobarea ordinii de zi.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Mulțumesc.

Începem examinarea ordinii de zi.

Stimați colegi,

Primul subiect de pe ordinea de zi, **proiectul de Hotărâre privind numirea în funcția de director al Centrului Național Anticorupție.**

Rog inițiatorii... din partea grupului de inițiatori, vreau să spun că au semnat majoritatea... adică nu majoritatea, președinții fracțiunilor parlamentare.

Domnule Bolea,

Vă rog să prezentați proiectul.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

La data de 26 iunie 2019, în ședința sa, Comisia juridică, numiri și imunități a decis inițierea concursului pentru selectarea candidatului la funcția de director al Centrului Național Anticorupție.

La data de 22 iulie, comisia s-a întrunit într-o ședință închisă, unde a studiat dosarele candidaților care au depus inițial dosarele... lor pentru a participa la concurs. În urma studierii acestor dosare, la partea finală a interviului au fost admiși 9 candidați, după cum urmează: Guțan Veaceslav, Moisei Vitalie, Gorea Dorin, Țărnă Cristina, Maimescu Sava, Flocea Ruslan, Macovei Gheorghe, Verebceanu Vitalie și Cormanovici Alexandru.

La data de 29 iulie 2019, în ședință publică, au participat... cu participarea mass-media și reflectarea pe larg a acestui concurs, cei 9 candidați au fost audiați de comisie, fiind prezentate, de fiecare din ei, conceptul de management și dezvoltare instituțională a Centrului Național Anticorupție. De asemenea, fiecare candidat a răspuns la 3 întrebări, din partea comisiei, care au scos în evidență competențele manageriale ale candidaților, activități ceea ce ține de luarea deciziilor, soluționarea problemelor care pot să apară în exercitarea funcției de director.

În urma examinării ample a candidaților care au participat la concurs, comisia a întocmit un proces-verbal. Vreau să vă spun că toți candidații au fost punctați la diferite capitole, în strictă conformitate cu acel Regulament, care a fost adoptat la data de 26 iunie 2019.

În urma rezultatelor obținute la concurs, Comisia juridică, numiri și imunități propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Hotărâre, prin care domnul Ruslan Flocea să fie numit în calitate de director al Centrului Național Anticorupție, pentru un mandat de 5 ani, ca și candidat care a acumulat cel mai mare punctaj în acest concurs.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule raportor,

Aveți două întrebări până când. Doi deputați s-au înscris... au solicitat întrebări.

Prima întrebare – domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Președinte,

Eu la candidat am întrebări, nu la raportor.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Candidatul este prezent în sală. Domnul Flocea este prezent.

Vă rog să vă vadă deputații.

Mulțumim.

Poftim.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Flocea,

Așezați-vă. Întrebările o să le adresăm și dumneavoastră o să răspundeți, numai să fie aprins microfonul.

Noi avem o problemă în Republica Moldova cu funcționarii, care fac declarații de venit și ne uităm, când unii funcționari declară 50 de mii de pe la cumătrii, nunți, praznice și multe, multe alte lucruri. Clar că ăștia sunt bani care vin din mită. Este o formă de legalizare, așa să spunem noi, a mitei, prin aceste acte de donații sau prin declarații de automobile de 11 mii, am spus să caut și eu unde-i parcare asta, că se vând mașini cu 11 mii. Și asta este nemijlocit un... element care demonstrează cât de corect este un funcționar sau altul. Nu mai vorbim și de accesoriile pe care le poartă, cu genți de 3 mii jumătate de euro... chiar și vă uitați în sală aici a Parlamentului, o să vedeți că unii au geantă de o mie jumătate, două, trei mii de euro.

Spuneți-mi, vă rog, ce acțiuni ați întreprinde dumneavoastră pentru a putea demonstra spălările de bani prin aceste declarații de venit?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Conectați, vă rog, microfonul domnului Flocea de la tribună.

Domnul Ruslan Flocea – candidat la funcția de director al Centrului Național Anticorupție:

Mulțumesc pentru întrebare.

Domnule deputat,

După cum este cunoscut, aspectul legat de integritatea funcționarilor publici ține nu doar de competența Centrului Național Anticorupție, ci și de Autoritatea Națională de Integritate și, concomitent, și organelor Procuraturii, în special, dacă vorbim de Procuratura Anticorupție.

Probabil, o să avem o discuție amplă cu colegii din Autoritatea Națională de Integritate și cu cei din Procuratura Generală, ca să analizăm cadrul legal existent, să vedem care sunt acele prevederi, care fac anumite impedimente, ca să putem documenta calitativ astfel de situații și o să încercăm să venim cu propuneri către Parlamentul Republicii Moldova, ca să perfecționăm cadrul legal să fie unul aplicabil și, în final, să poată fie atrase la răspundere persoanele care se fac vinovate de îmbogățiri neîntemeiate.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Domnule Carp,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

... o precizare, dar, oricum, continuăm discuția pe acest subiect.

Iarăși, la declarațiile de venit are acces nu doar ANI-ul, clar că... este instituția cea mai indicată ca să urmărească despre aceste venituri ale funcționarilor, dar, totodată, noi vedem în aceste declarații diferite mătuși, Gicu, alții, care fac diferite donații de felul lor.

Deci cum vedeți dumneavoastră, dacă noi am lărgi spectrul persoanelor care trebuie supuse urmăririi, în cazul când ei sunt donatori de bunuri unor funcționari publici? Fiindcă altfel ajungem în situații destul de hazlii, când mama, pensionară de 80 de ani, face donații de 2 milioane de lei sau multe, multe alte lucruri.

Eu nu spun că nu poate fi... donația de casă sau de una, de alta.

Dar când ajungem în situația că se donează bunuri de 3, 4, 5 milioane de lei, clar că... este chiar ridicol.

Deci nu vedeți dumneavoastră posibilitatea de modificare a legislației în cazul când și persoanele care fac donații să fie supuse cercetării de unde au luat acești bani?

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Sunt de acord cu ideea dumneavoastră. Vorbind despre această situație, o s-o examinăm amplu și o să vedem să fie în strictă conformitate cu legislația în vigoare, să vedem dacă putem examina și veniturile terțelor persoane care stau în acest lanț de legalizare a veniturilor funcționarilor publici.

Mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Maria Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule candidat Flocea,

Din mass-media am înțeles că ați fost în fruntea unei Comisii de investigare a furtului miliardului. Spuneți-mi, vă rog, dacă această comisie a finalizat și care au fost concluziile?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Stimată doamnă deputat,

Vreau să vă informez că, conform rigorilor legislației în vigoare, organul Procuraturii este acel care decide includerea anumitor specialiști pe diferite domenii în grupuri de lucru. Am văzut și eu acest document care a fost publicat în mass-media. Eu nu am condus grupul de lucru care a investigat furtul miliardului, am fost un membru, ținând cont de faptul că am fost conducător al unei direcții teritoriale în cadrul Centrul Național Anticorupție și nu am avut acces în dosarul propriu-zis de investigare, motiv din care astăzi nu pot să vă ofer careva informație legată de subiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă Ciobanu,

Aveți a doua întrebare?

Doamna Maria Ciobanu:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Maria Ciobanu:

În eventualitatea că astăzi, prin votul nostru, veți ajunge în funcția de director al Centrului Național Anticorupție veți fi preocupat de furtul miliardului?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

La sigur nu doar subiectul legat de furtul miliardului, dar și multe alte subiecte care au fost pe larg discutate în societatea civilă în ultima perioadă vor fi printre cele mai importante subiecte pe agenda activității Centrului Național Anticorupție, în comun cu colegii de la Procuratura Anticorupție și Procuratura Generală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Mulțumesc.

M-a inspirat colegul cu nunțile. Da, eu cred că noi trebuie cumva sesiunea următoare s-o consacram, să vedem se facem noi cu nunțile acestea în Moldova și să interzicem la nuntași să cadoneze. Mai ales dacă e funcționar public, să dea numai câte un „public” sau altceva, înțelegeți? Da, și ... Dar deputații și miniștrii, și viceministrii trebuie controlați la intrare în Parlament, dacă are gentuța mai scumpă de 100 de dolari, să o lase acolo la poartă. Și cu asta Centrul Național Anticorupție trebuie să se ocupe în fiecare zi.

Da, noi o să sprijinim candidatura domnului Flocea. Este o persoană pregătită. Noi dorim să creăm cu toții împreună o atmosferă de insuport al oricăror fenomene negative. Și eu nu cred că noi o să fim în stare să stricăm, să demolăm tradițiile naționale, dar să facem ca fiecare care ocupă o funcție oarecare să aibă oleacă de „soveste”.

Dar dacă un om este capabil să lucreze, să construiască o casă, să nu umble pe măgar, dar să umble cu mașina, noi trebuie să salutăm. Principalul să facă chestia asta cinstit.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc mult.

E important să-i aducem pe toți cetățenii să poată să meargă cu mașina și să aibă o bunăstare cumsecade, ca să trăiască, să aibă toți o viață decentă.

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Mulțumesc.

Domnule Flocea,

Noi mai avem și un asemenea fenomen cum ar fi donațiile fictive pentru partidele politice. Cum asta se întâmplă? Masiv, cu hurta lumea semnează că ar fi donat, ar fi făcut donații, oamenii nu plătesc, banii aterizează curății, curăței, de unde nu se știe, pe conturile partidelor absolut legali deja.

Mai mult decât atât, am avut și probe, vreun an în urmă, din partea Partidului Democrat activiști, care acum în fiecare zi, la fiecare ședință ne dau lecții de transparență și de democrație.

Vă rog să vă expuneți: care este viziunea dumneavoastră? Și care sunt planurile dumneavoastră vizavi de acest subiect? Spălarea de bani intră inclusiv în competența CNA-lui.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Răspunsul, vă rog.

Domnul Ruslan Flocea:

Mulțumesc, domnule deputat.

Într-adevăr, articolul din Codul penal cu privire la spălarea banilor face parte din competența Centrului Național Anticorupție. O să depunem cu colegii din instituție toate eforturile ca în permanență să monitorizăm astfel de situații, inclusiv ale celor de spălare de bani în procesul electoral, și o să ne străduim de fiecare dată în caz când avem probe concludente că acești bani sunt iliciți, să atragem la răspundere persoanele vizate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Mai aveți, domnule Alaiba, o întrebare? Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul Grosu Igor.

Domnul Igor Grosu:

Mai puțin întrebare cât o doleanță.

Haideți, colegi, să nu ne acoperim cu tradițiile moldovenești în a acoperi mita și veniturile ilegale. Eu nu cred în cumătrii cu finalizare de 50 mii de euro, 100 mii de euro. Am făcut și eu cumătrii, am trei copii, dar, credeți-mă, la mine participanții erau tare modești. Eu dacă puteam să-mi acoper cheltuielile care le făceam pentru ... Așa că, vă rog frumos, mai ...

Eu când văd procurori cu declarații de venit, judecători, la cumătrie sau la nuntă, la zi de naștere, iată și așa fenomen, zi de naștere câte 50 mii de euro.

Domnule,

Ce omagiat așa sofisticat procurorul acela? Și la copil.

Așa că, vă rog frumos.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Reniță Iurie.

Domnul Iurie Reniță:

Mersi.

S-a făcut referire la verificarea spălării de bani la un partid.

Domnule candidat,

Veți purcede și la alte partide sau doar la un partid?

Domnul Ruslan Flocea:

Stimate domnule deputat,

În fața legii toți sunt egali, fie că e persoană fizică, fie că e entitate politică.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Da. Vă doresc să purcedeți în consecință și cuvântul pe care l-ați pronunțat aici „în fața legii”, să dea Domnul să devină și un ghid ferm de activitate a dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Vovc Liviu.

Eu vreau să vă întreb: la domnul Bolea aveți întrebări ori să-l așez pe loc?

Domnul Liviu Vovc:

Nu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog, să luați loc, o să răspundă candidatul.

Da, vă rog, domnule Vovc.

Domnul Liviu Vovc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă Președinte,

Eu o să am două întrebări, dar prima este de protocol. Pentru că, domnule Flocea, în Parlament este un obicei, atunci când se inițiază comisii de anchetă, fiecare membru declară pe propria răspundere dacă nu este conflict de interese. Cred că știți și dumneavoastră, și societatea civilă, că s-au scris multe animozități în presă referitor la apartenența dumneavoastră politică. Și aici aș dori să vă întreb pe dumneavoastră: dacă există un conflict de interese sau dacă ați avut apartenență politică în ultima perioadă de timp sau, în general, dacă ați avut apartenență politică?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Domnule deputat,

Declar pe propria răspundere că nu am careva apartenență politică și nu am avut în practica mea, deci până la ziua de astăzi nu am fost membru al căruiva partid politic și, de asemenea, nu sunt în conflict de interese cu careva persoane la care v-ați referit dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare, domnule Vovc?

Vă rog.

Domnul Liviu Vovc:

A doua întrebare este mai mult o rugămintă. Pentru că, recent, a fost inițiat un dosar de către CNA referitor la ceea ce se întâmplă la nivel de silvicultură în Ocolul silvic Chișinău. Au fost arestate mai multe persoane, au fost depistați bani, iar din cauza că aceste instituții încă nu erau funcționale, cineva își juca interesul. Oamenii care au fost arestați deja au ajuns în arest la domiciliu, adică se încearcă mușamalizarea cauzei. Știu foarte bine, din cunoștință de cauză, că inspecțiile sunt stopate intenționat.

Din această cauză, rog să vă informați și să vedeți care sunt persoanele cu interese, cei care stopează deja de două luni aceste inspecții, pentru a salva pielea unor persoane murdare?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

În caz dacă o să primesc mandatul Parlamentului și o să ajung în funcția de director al Centrului Național Anticorupție, aveți promisiunea mea că o să încerc de îndată să mă documentez pe acest caz și o să vin cu un răspuns în scris la interpelarea dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Vovc,

Mai avei o întrebare? Nu

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Perciun Dan.

Domnul Dan Perciun:

Domnule Flocea,

Bună ziua.

Eu aș vrea să vă întreb, ținând cont de speculațiile care sunt în societate, cum o să le răspundeți dumneavoastră celor care spun că funcția pe care o dețineți la moment în cadrul Președinției v-ar face cumva vulnerabil la eventuale presiuni politice, care ar putea să fie exercitate asupra dumneavoastră pentru a interveni, eu știu, sau nu a interveni pe anumite dosare?

Ce le-ați răspunde cetățenilor, care au o asemenea percepție la moment astăzi?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Domnule deputat,

Eu, pe parcursul întregii activități a mele de 18 ani în calitate de funcționar public, dintotdeauna am pus pe prim plan supremația legii. Așa că și aici, în Aparatul Președintelui, în calitate de Secretar general, în permanență, m-am condus doar de prevederile legislației în vigoare, indiferent de care ar fi viziunile anumitor actori politici.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Mai aveți o întrebare?

Vă rog, a doua întrebare, domnule Perciun.

Domnul Dan Perciun:

Domnule Flocea,

Ținând cont de faptul că dumneavoastră aveți o vastă experiență în combaterea și prevenirea corupției în educație, aș vrea să vă întreb: dacă aveți o viziune și careva soluții pentru a reduce fenomenul plăților informale în educație, care cred că îi deranjează pe o mare parte din cetățenii Republicii Moldova?

Doamna Zinaida Greceanî:

Răspunsul, vă rog.

Domnul Ruslan Flocea:

Domnule deputat,

Încă în perioada când dețineam funcții în cadrul Centrului Național Anticorupție, într-adevăr, subdiviziunea pe care o conduceam era responsabilă de monitorizarea fenomenului corupțional în domeniul educației.

Am inițiat atunci cu colegii anumite discuții în legătură cu aceste plăți informale în instituțiile... în genere, în sistemul învățământului. O să încerc să văd la ce etapă se află ele, dacă... până în prezent, au evoluat și o să încercăm, în coordonare cu Ministerul Educației, să venim cu o poziție unică, care să aducă o regularitate în acest domeniu.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Următoarea întrebare – din partea doamnei Grigoriu Inga.

Doamna Inga Grigoriu:

Domnule Flocea,

Bună ziua!

În anul 2015, domnul Chetraru, pe atunci șef al CNA, spunea că raportul Kroll, de fapt, este o beletristică și că toți angajații din această instituție totul absolut știu și că ei chiar cunosc mai mult decât este descris în acest raport.

Și mai ales că acest raport nu demult a fost făcut public, întrebarea mea este una foarte simplă. Vreau să știu care vor fi primii doi pași vizând această nedreptate față de cetățenii Republicii Moldova?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

În primul rând, o să solicit Procuraturii Anticorupție, care conduce urmărirea penală pe acest dosar legat de furtul miliardului, să evaluăm posibilitățile actuale ale instituțiilor ce trebuie să facem în așa mod, încât această investigație să fie cât mai urgent finalizată și persoanele, care se fac vinovate, să fie atrase la răspundere în totalitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Doamnă Grigoriu,

Vă rog.

Doamna Inga Grigoriu:

Da. Primii doi pași... ați expus primul. Al doilea pas care va fi?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Al doilea pas, de fapt, este unul legat de activitatea permanentă a Centrului. O să întreprindem toate măsurile ca, pe viitor, să monitorizăm această situație legată nu doar în domeniul financiar-bancar, dar și în alte domenii, ca să nu permitem să mai existe astfel de pete negre în istoria Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Slusari...

Domnul Alexandru Slusari:

Ceva-i cu microfonul. Se aude.

Stimate domnule Flocea,

În scurt timp, sperăm noi, vor avea loc reforme profunde în domeniul justiției. Și este posibil ca și Centrul Național Anticorupție urmează să fie reformat.

Întrebarea mea așa: cum vedeți dumneavoastră acest lucru că peste o lună–două... două luni ceva... pot fi schimbări instituționale la această instituție foarte importantă și dacă cumva nu vă deranjează acest lucru?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Ruslan Flocea:

Stimate domnule deputat,

Vreau să menționez că eu am ferma convingere că Parlamentul Republicii Moldova nu poate să primească careva decizie legată de instituțiile vizate în lupta și combaterea... lupta cu corupția, decât înspre îmbunătățirea acestui sistem.

Vreau să vă informez că toate tratatele internaționale și prevederile internaționale în domeniul luptei cu corupția au cerut, de fiecare dată, Republicii Moldova ca subiect care a ratificat aceste acorduri ca în Republica Moldova să existe entitate separată pentru lupta cu corupția și eu pledez. Și, pe această cale, vreau să rog deputații să nu desconsidere capacitățile Centrului Național Anticorupție, fiindcă este o instituție care deja are, practic, 17 ani de activitate.

S-a investit foarte mult în capacitățile acestei instituții, inclusiv cu suportul partenerilor externi, s-au creat softuri performante de expertizare, de prevenire, de analiză. Și eu consider că instituția... Centrul Național Anticorupție are dreptul la un viitor și el își va reafirma rolul său de subiect principal în prevenirea și combaterea corupției în Republica Moldova.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Domnule Slusari,

Aveți a doua întrebare? Nu este.

Următoarea întrebare – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Cred că trebuie să mulțumim, din numele Parlamentului, Comisiei juridice, că, totuși, s-a realizat un volum de lucru.

Întreaga societate, tot poporul Republicii Moldova a avut posibilitatea să urmărească on-line acel concurs.

Bineînțeles, procesul democratic... democrația niciodată nu este perfectă, trebuie îmbunătățită, trebuie să dezvoltăm această transparență și să demonstrăm întregii societăți că concursurile publice au loc în Parlamentul Republicii Moldova. Și cu toții am avut posibilitatea să urmărim că concursul a fost competitiv, au fost mai mulți candidați și am avut cu toții absolut posibilitate să ne convingem că a câștigat concursul cel mai pregătit candidat, cel mai competent, profesionist. Și aici chiar pot să vă zic: în discuții private cu deputați din Parlament, absolut toți au confirmat acest lucru, ca să nu existe diferite, mă rog, manipulări ale opiniei publice.

Într-adevăr, domnul Flocea s-a prezentat ca cel mai competent om, cu cea mai bună experiență și prestație.

Și de aceea, bineînțeles, că Frațiunea Partidului Socialiștilor va susține numirea dumnealui în funcția de director la Centrul Național Anticorupție.

Iar domnului Flocea îi transmitem un mesaj foarte clar că întreaga societate... așteaptă ca justiția, Centrul Național Anticorupție să devină o instituție veritabilă, activă, care să răspundă așteptărilor oamenilor și să vedem că acele dosare, care sunt instrumentate, se duc la bun sfârșit.

Bineînțeles că ține și de conlucrarea cu Procuratura, există instanțele de judecată, însă din rapoartele precedente, am văzut că deseori informațiile care au fost acumulate pe cale operativă, dosarele, până la urmă, cu părere de rău, doar nu s-au finalizat cu sentințe în instanțele de judecată.

Vrem să dorim domnului Flocea mult curaj, deschidere, transparență și, bineînțeles, să răspundă așteptărilor societății.

Frațiunea Partidului Socialiștilor va susține numirea domnului în funcție.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Nu mai avem alte întrebări.

De aceea invit la tribună Comisia juridică, numiri și imunități.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului Hotărârii Parlamentului privind numirea în funcția de director al Centrului Național Anticorupție, proiectul nr. 158 din 29 iulie 2019.

Comisia juridică a examinat acest proiect, care a fost prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și a constatat următoarele.

Proiectul de Hotărâre propune numirea domnului Ruslan Flocea în funcția de director al Centrului Național Anticorupție, pentru un mandat de 5 ani.

În conformitate cu prevederile articolului 8 alineatul (3) din Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, candidatul la funcția de director este selectat pe bază de concurs organizat de Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități menționează că, la data de 26 iunie 2019, în ședința sa, a decis inițierea concursului pentru candidatul la funcția de director al Centrului Național Anticorupție.

La data de 22 iulie 2019, Comisia juridică s-a întrunit într-o ședință închisă, unde a studiat dosarele candidaților care au depus inițial actele pentru a participa la concurs. Urmare a studierii acestor dosare, la partea finală a interviului, au fost admiși 9 candidați, după cum urmează: Guțan Veaceslav, Moisei Vitalie, Gorea Dorin, Țărnă Cristina, Maimescu Sava, Flocea Ruslan, Macovei Gheorghe, Verebceanu Vitalie și Cormanovici Alexandru.

Drept urmare, la data de 29 iulie, în ședință publică, cu participarea mass-media, cei 9 candidați au fost audiați de comisie, fiind prezentat de către fiecare din ei conceptul de management și dezvoltare instituțională a Centrului Național Anticorupție. De asemenea, fiecare candidat a răspuns la trei întrebări din partea comisiei, care aveau drept scop scoaterea în evidență a competențelor manageriale ale candidaților în ceea ce privește luarea deciziilor, soluționarea problemelor care pot să apară în exercitarea funcției.

În rezultatul efectuării... controlului, pentru funcția de director al Centrului Național Anticorupție a fost declarat învingător domnul Ruslan Flocea, urmare a sumei punctajelor tuturor membrilor Comisiei juridice, numiri și imunități, care au și avut calitatea de membri ai Comisiei de concurs pentru selectarea directorului CNA.

Potrivit articolului 8 alineatul (1) din Legea Centrului Național Anticorupție nr. 1104/2002, directorul Centrului este numit în funcție de către Parlament cu votul majorității deputaților aleși.

În rezultatul examinării, membrii Comisiei juridice, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi, au decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 158 din 29 iulie 2019.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule președinte al comisiei.

Întrebări nu aveți.

Vă rog, să luați loc.

Stimați colegi,

La acest subiect avem o luare de cuvânt. S-a înscris domnul Octavian Țîcu, în calitate de deputat.

Vă rog.

Domnul Octavian Țicu:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Și dragi concetățeni,

Grecii antici ziceau că adevărul umblă întotdeauna cu capul spart. Și eu am umblat cu capul spart și la propriu, și la figurat. Mai ușor să ții capul spart după box decât după lucrurile care se întâmplă. De aceea eu și de data aceasta o să-mi asum acest cap spart tocmai din dorința pentru că asta este identitatea mea, eu altfel nu pot să fiu.

Noi nu trebuie să prostim pe nimeni acum. Eu, pur și simplu, vreau să întreb Partidul Socialiștilor: de ce a fost nevoie tocmai de acest om, care, știm foarte bine că, este apropiat Președintelui Igor Dodon? Chiar frica lui Igor Dodon este atât de mare încât nu s-a putut organiza un concurs cinstit, onest? Era o chestie atât de elementară în care să dispară aceste discuții.

Eu am venit să spun că nu voi vota candidatura domnului Flocea din două motive:

Unu. Dintr-un motiv al intelectualei care și-a asumat întotdeauna această luptă pentru un stat de drept și pentru reguli de democrație foarte clare. De această afiliere politică în cadrul justiției nu vreau să-mi asum nici o responsabilitate.

Am votat ieri cu ochii închiși un Procuror General interimar pe care nu l-am văzut nici în Parlament măcar. Și dau dreptate deputaților democrați, era o chestie de respect elementar care trebuia să fie față de acești deputați. Mă bucur că domnul Flocea a avut acest curaj și a venit, deși aș fi vrut să-l văd și în cadrul fracțiunii, să avem discuții. Dar eu pentru domnul Flocea nu voi vota ca etnic român al acestei țări, pentru că eu sunt om al loialităților.

Și eu, domnule Flocea, v-am studiat dosarul foarte bine, m-am uitat și mă întreb, și vă întreb și pe dumneavoastră: cum este posibil un absolvent al Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București să ajungă Secretar al Aparatului Președintelui Dodon? O întrebare fundamentală, care unora li se pare foarte banală, dar pentru mine este o chestiune fundamentală de loialitate, pentru că este un sindrom „Homo Moldovanus Post-Sovietic” care ne domină această identitate. Lipsă de respect față de contribuabilul român, față de Alma Mater, față de Guvernul român.

Și, domnule Flocea, vă urez succese în această deloc ușoară misiune pe care o aveți. Să mă faceți să regret faptul că nu v-am votat prin acțiunile pe care o să le întreprindeți, pornind și de la modelul DNA românesc, care s-a făcut remarcabil în întreaga Europă. Și să aveți în gând anii de studii pe care i-ați petrecut la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Țicu,

Vă mulțumim foarte mult pentru acest discurs.

Eu sunt sigură că dumneavoastră o să aveți nu un singur regret.

Mulțumesc mult.

Stimați colegi,

Acum ...

Stimați colegi,

Acum ...

Lumea își mai schimbă opiniile după faptele oamenilor, fiindcă emoțiile sunt emoții, dar lumea își mai schimbă opiniile.

Dar eu nu mă adâncesc în comentarii.

Stimați colegi,

Acum supun votului...

Da, domnule Carp, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Pentru stenogramă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De procedură.

Domnul Lilian Carp:

Da, pentru stenogramă. Eu am să iau în considerare opinia doamnei Prim-ministru, care a afirmat public: nu este bine ca un consilier al unui Președinte sau Prim-ministru, sau al Președintelui Parlamentului să participe în asemenea concursuri. Și eu nu voi participa la acest vot.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți tot dreptul, noi vă respectăm opinia dumneavoastră și viziunile dumneavoastră.

Stimați colegi,

Acum, conform propunerii Comisiei juridice, numiri și imunități, propun pentru a fi **aprobată inițiativa sub nr. 158 din 29 iulie 2019 privind numirea în funcția de director general ... director al Centrului Național Anticorupție, domnul Ruslan Flocea.**

Cine este pentru, rog să votați.

Rog numărătorii să ne dea rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 1 – 27.

Sectorul nr. 2,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

– 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2 – 27.

Sectorul nr. 3,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 18.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3 – 18.

Cu 72 de voturi, domnul Ruslan Flocea este numit în funcția de director al Centrului Național Anticorupție.

Domnule Flocea,

Felicitări.

Dar înainte de toate, stimați colegi, conform articolului 8 din Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție, directorul ales, numit în funcție de către Parlament, depune jurământul în fața Parlamentului.

Domnule Flocea,

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Ruslan Flocea – director al Centrului Național Anticorupție:

„Jur să respect cu strictețe Constituția și legile Republicii Moldova, să îndeplinesc conștiincios obligațiile ce îmi revin, să apăr ordinea de drept, drepturile și libertățile omului, interesele generale ale societății și ale cetățenilor Republicii Moldova de a trăi și de a se dezvolta într-un mediu liber de corupție.”

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Vă mulțumesc pentru încrederea acordată.

O să depun tot efortul care depinde de mine ca rezultatele instituției, mandatul căreia mi-ați permis să o conduc, să fie în strictă conformitate cu legislația. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Flocea,

Felicitări pentru numirea în funcție.

Noi vă urăm succese. Și să nu uitați nici pentru un minut, fiind numit în această funcție de către Parlamentul Republicii Moldova, cu majoritatea voturilor, dumneavoastră ați depus jurământul în fața poporului Republicii Moldova și asta doar va fi călăuză în activitatea dumneavoastră.

Vă dorim succes.

Stimați colegi,

Mergem mai departe pe ordinea de zi. Următorul proiect de lege este **proiectul nr. 36 din 29 martie 2019, lectura a doua, proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative.**

Vă rog, domnule Litvinenco, comisia raportoare, la tribună.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 36 din 29 martie 2019, lectura a doua. Este vorba de proiectul de Lege care prevede anularea sistemului electoral mixt și revenirea la sistemul electoral proporțional.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege nr. 36 din 29 martie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege are ca scop principal anularea sistemului electoral mixt și revenirea la sistemul electoral proporțional pe liste de partid.

Proiectul de lege a fost avizat de către comisiile permanente ale Parlamentului, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și Centrul Național Anticorupție.

De asemenea, în cadrul examinării proiectului pentru lectura a doua, membrii comisiei s-au pronunțat asupra tuturor amendamentelor și propunerilor înaintate la proiectul de lege, decizia comisiei fiind prezentată în sinteza amendamentelor care este parte componentă a prezentului raport.

În rezultatul dezbaterilor asupra proiectului de lege, Comisia juridică, numiri și imunități a decis, cu votul unanim al membrilor prezenți, să propună Parlamentului proiectul de Lege nr. 36 din 29 martie 2019 spre examinare și adoptare în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte,

Văd că aveți o întrebare.

Dar, stimați colegi, întrebarea ține doar de amendamentele care n-au fost acceptate de către comisie.

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Am înaintat mai multe amendamente la acest proiect de lege, unele au fost acceptate, mulțumesc comisiei, chiar au fost de îmbunătățire, câteva amendamente n-au fost acceptate, permiteți-mi să le vociferez și vă rog, doamnă Președinte, să le supunem votului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

La punctul 13 din sinteză cu referire la articolul 41 alineatul (3) din Codul electoral se propune excluderea literei c) ceea ce se referă la interdicția de finanțare străină a campaniilor electorale.

Am menționat că această excludere este prematură la moment din simplul motiv că, atenție, Partidul Democrat, noi, nu suntem împotriva faptului ca cetățenii Republicii Moldova să poată să finanțeze partidele sau campaniile electorale, categoric nu. Toți cetățenii au dreptul să finanțeze, doar că, dumneavoastră propuneți să dați dreptul cetățenilor de peste hotare să finanțeze partidele și campaniile, mecanismul nu este dus până la bun sfârșit, deoarece ei ar putea să finanțeze, doar că noi ar trebui să verificăm proveniența banilor.

Închipuiți-vă acum, domnule coleg, un cetățean de al nostru sau o mie de cetățeni de ai noștri fie de la Moscova, fie de undeva din altă parte finanțează cu zeci de mii de lei, nu știu Bahamas și în altă parte, un partid și ei spun că sunt banii lor. Doar că noi nu avem nici o certitudine că sunt bani, într-adevăr, legali proveniți ai acestor cetățeni de ai noștri.

De aceea și noi am menționat și a fost și raportul GRECO și raportul Comisiei de la Veneția care au spus: este ok să aveți un mecanism de finanțare străină, doar că să găsim mecanismul de verificare a provenienței legale a acestor bani.

De aceea eu și am spus, nu puteți doar să excludeți acest punct din lege, dar, haideti, să găsim un mecanism ca cetățenii să poată finanța, dar doar cu anexarea ...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnul Sîrbu,

Vă rog, încă 10 secunde.

Domnul Serghei Sîrbu:

... să găsim ... Nu este întrebare, este amendament.

Eu vă rog frumos să supuneți votului acest amendament.

Să nu ne grăbim cu această excludere până nu găsim un mecanism ca cetățenii să poată justifica proveniența banilor, fie printr-o factură bancară ș.a.m.d. Deoarece ne vom trezi mâine că vom avea finanțări străine de la servicii secrete ale altor state și nu vom ști cum să verificăm, prin intermediul cetățenilor străini care lucrează peste hotare.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Trei chestiuni.

Domnule Sîrbu,

Uitați-vă în sinteza la acest proiect sunt inserate vreo șapte prevederi internaționale, pe care, dacă nu adoptăm acest proiect, noi le încălcăm. Da, e vorba de recomandarea Consiliului Europei din 2003, este vorba de un aviz al Comisiei de la Veneția încă la proiectul de Lege din 2015 cu privire la finanțarea partidelor, prin care voi ați interzis Diasporei să voteze, este vorba de observațiile observatorilor OSCE din 2015, este vorba de un recent aviz al Comisiei de la Veneția din 2017, prin care spun că este absolut contrar tuturor standardelor internaționale să interzici propriilor tăi cetățeni, da, care locuiesc temporar în afara țării, să participe la viața politică a țării.

Deci în sensul acesta lucrurile sunt foarte clare, dacă nu adoptăm un astfel de proiect, noi încălcăm prevederile pe care le-am menționat.

Doi. Legat de faptul că o să vină cineva din Miami și o să finanțeze un partid. Deci ăsta din Miami nu va putea finanța partidul, pentru că în lege este indicat expres „maximum trei salarii medii exclusiv prin transfer”. Tipul din Miami nu poate face transferuri bancare, el poate aduce bani doar cu sacul. Respectiv, nu aveți nici o șansă ca ăsta din Miami să vă finanțeze partidul în continuare.

Deci argumentele sunt foarte clare legate de: cum să facem așa încât să nu existe bani murdari în politică? Este foarte clar și nu doar cu referire la donațiile din Diasporă, este în raport și cu alte prevederi care țin de finanțarea partidelor din acest proiect. Deci noi reducem până la șase salarii medii maximum cuantumul donațiilor persoanelor fizice și până la 12 salarii medii pe economie donațiile maximele din partea persoanelor juridice.

Deci e clar, nu mai poți aduce saci cu bani în politică. Plus, evident, vom cere și organelor competente să verifice pe bune, să verifice în fond în ce măsură partidele din Republica Moldova ... Și aici a existat foarte multă informație cu referire la un partid, în care oamenii au recunoscut că nu au donat niciodată bani și, pur și simplu, au semnat formal că ar fi acești donatori.

Foarte recent un fost Prim-ministru a declarat că a existat un personaj care a finanțat acest partid. Numai că noi când ne-am uitat în rapoartele financiare el nu apare ca donator nici măcar cu un leu, da.

Ca să răspund concret la întrebarea dumneavoastră, nu există absolut nici un risc, pentru că legea prevede remedii foarte clare pentru a combate temerile dumneavoastră. Transfer bancar exclusiv folosim pentru ca Diaspora să poată dona partidelor politice.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Litvinenco,

Mulțumim.

Acum supun ...

Da, vă rog, o precizare.

Eu am vrut să supun votului.

Da, vă rog, domnule Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, o scurtă precizare, deoarece am fost vizați de dumneavoastră. Prin acest amendament nu dați posibilitate cetățenilor străini să finanțeze, dar mai deschideți încă o portiță pentru bani murdari doar că deja de peste hotare. Dacă nu aveți un mecanism și noi nu suntem împotriva recomandărilor internaționale, doar că ele ...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Transferul bancar, domnule Sîrbu.

Transferul bancar. Exclusiv transfer bancar.

Domnul Serghei Sîrbu:

Doar că recomandările v-au spus să găsiți un mecanism, voi nu l-ați găsit.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Transferul bancar exclusiv. Doar prin bancă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Terminați polemica.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu vă rog să supuneți votului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Voi doi juriști și zece opinii aveți.

Se supune votului amendamentul propus de domnul Sergiu Sîrbu, care a fost fixat în stenogramă.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Mulțumesc.

Următorul.

Domnule Batrîncea,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

De procedură și pentru stenogramă. Că, după unele discursuri și întrebări, apar pe urmă în presă diferite speculații și cuvinte foarte tari despre finanțarea din afara țării.

Domnule Litvinenco,

Am o întrebare către dumneavoastră, ca și autor la acest proiect de lege și ca președinte al Comisiei juridice.

Dacă noi să fim principiali, așa cum insistă colegul din sectorul nr. 2.

Spuneți-ne, vă rog, dacă noi așa retrăim că finanțarea partidelor să fie foarte transparentă, cu toți ne dorim. Dacă un partid politic strânge bani pentru campania electorală și impune agenții economici să doneze în casa partidului și un partid politic adună 40 de milioane de euro pentru fondul electoral al partidului pentru diferite cheltuieli din umbră și toți agenții

economici din țară sunt nevoiți să achite acești bani și strâng pentru un partid 40 de milioane de euro.

Spuneți-ne, vă rog, ce prevede legislația în vigoare și cum ar trebui să fie sancționat acest partid politic?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci Legea partidelor... și Codul electoral, și Legea partidelor politice interzic expres atât donațiile anonime, cât și donațiile prin intermediul terților... or, în cazul lor formal... din punct de vedere formal, vorbim de donații prin intermediul terților. Legea prevede diferite sancțiuni, inclusiv, din câte eu mi-aduc aminte, lipsirea de finanțare din bugetul de stat pentru o astfel de abatere. Evident că, în măsura în care există și latura penală aici, organele abilitate ar putea să se expună și cu referire la alte aspecte, dar care nu ar fi reglementate deja de legislația care se referă la partidele politice, dar inclusiv legislația penală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Următorul amendament – domnul Vladimir Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă mulțumesc.

Noi la ședința comisiei foarte mult am discutat referitor la un subiect foarte sensibil.

Mai mult decât atât, eu fiind în legislatura precedentă președinte al Comisiei drepturile omului, la propunerea comisiei, a fost acceptată prevederea, și anume respectarea prezenței în listele concurenților electorali nu mai puțin de 40 la sută a reprezentanților ambelor sexe. Eu subliniez, este vorba de reprezentarea ambelor sexe. Nu doar, nu știu de ce, mult se vorbește doar despre doamne.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Au prioritate.

Domnul Vladimir Țurcan:

Actualmente, dumneavoastră ați înaintat un amendament care prevede că nerespectarea în articolul 49... la articolul 49 alineatul (9)... că nerespectarea acestui criteriu o să ducă, ca consecință, după sine excluderea, de către Comisia Electorală Centrală, acestui concurent din campania electorală.

Opinia noastră, la comisie noi am expus-o, colegii mei, respectiv, că nu poate fi acceptată așa fel de abordare, și anume noi am propus ca, cei care nu respectă acest procentaj, să fie sancționați financiar, și anume să fie lipsiți de dreptul de a fi finanțați din bugetul de stat. Și invers, cei care depășesc acest procentaj, să fie stimulați, și anume încurajați, să fie finanțați suplimentar.

Dumneavoastră ați făcut referință la faptul că așa fel de prevedere este în acest cod, care este astăzi în vigoare pentru alegerile locale, dar noi înțelegem foarte bine că această normă încă nici n-a fost aprobată în practică, deoarece alegerile locale doar se apropie.

Și noi să nu ne trezim într-o situație când, cu regret și în sate la noi sunt situațiile când, ba sunt doar majoritatea doamnelor, ba sunt majoritatea bărbaților și nerespectarea aceasta o să aducă la excluderea concurenților din scrutinul electoral.

Deci eu, în acest sens, vă rog, totuși, să ne întoarcem la această problemă.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Vă rog, răspunsul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimate coleg,

Într-adevăr, noi am discutat foarte mult în cadrul comisiei, au existat anumite raționamente în sensul în care dumneavoastră ați menționat. Doar eu vreau să reamintesc aici tuturor că, într-adevăr, în privința alegerilor parlamentare, o astfel de normă expres în Codul electoral nu există, doar că cu toate acestea, fiecare partid, în cadrul alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019, a respectat, în totalitate, această cotă de 40% și vă asigur că nu s-a gândit nimeni că „Haideți să facem așa, ca să luăm mai mulți bani sau ca să...”

Deci există articolul 7 din Legea privind egalitatea de șanse și acest articol a fost interpretat de absolut toți concurenții electorali, de la primul până la ultimul, în sensul în care dacă nu respecti această cotă de 40%, nu vei fi înregistrat sau chiar, de exemplu, la modificări. Dacă faci modificarea în lista electorală, la fel ai putea să nu-ți fie înregistrate modificările.

Noi, în acest proiect de lege, pe lângă această cotă, noi mai introducem o prevedere legată de obligativitatea ca, la fiecare 10 candidați să existe, cel puțin, 4 femei, normă care va fi pusă în aplicare, începând cu următoarele alegeri, adică nu se va aplica în cadrul acestor alegeri.

Dar părerea mea personală că noi trebuie să lăsăm această prevedere și nu degeaba am făcut acest amendament, eu consider că, în situația în care partidele vor respecta cota de 40 la sută, în egală măsură vor putea să respecte și această cotă ca să fie un anumit număr de femei obligatoriu în acești... în aceste 10 persoane.

Acum nu știu, sub aspectul efectelor, sigur că există un punct de vedere că, dacă sancțiunea este de a lipsi de finanțare, s-ar putea poate partidele să fie încurajate pentru a pune femei în listele electorale. Pe de altă parte, există un alt punct de vedere care spune că dacă nu intervii un pic mai ferm,

respectiv, dacă nu scrii că, dacă nu respecti lucrul ăsta, are ca efect neînregistrarea sau excluderea eventual, în funcție de momentul când se face această modificare. Eu sunt, totuși... părerea mea personală că noi trebuie să păstrăm ceea ce s-a aprobat încă în 2015 cu privire la necesitatea, totuși, a respectării acestei cote.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnul Țurcan.

Includeți, vă rog, microfonul domnului Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă mulțumesc.

Într-adevăr, în 2016, în Legea cu privire la egalitatea de șanse, a fost introdusă această prevedere, doar că să fie respectată. Punct.

Ce ține de articolul 24 (1) din această lege, e prevăzut că nerespectarea aduce după sine răspunderea în conformitate cu legislația. Iarăși, punct.

Doar în Codul electoral, în redacția până la modificarea din 2017, a fost prevăzută anume sancțiunea aceasta despre care eu deja am spus, anume sancțiunea financiară, care a dispărut și...

Eu încă o dată repet, nu este vorba de femei sau bărbați. La noi, ca un exemplu, eu nu vreau să numesc satul concret, dar la comisie v-am spus: doamna care este astăzi posibil candidat la primărie, a spus: „Domnule Țurcan, la mine în primărie... în sat, majoritatea îs doamne și la mine în listă precis că vor fi 90 la sută doar doamne. Bărbați nu-s, plecați peste hotare, cu regret”.

Și în cazul dat, se primește că acest concurent electoral va fi exclus. Asta-i realitatea.

De aceea eu, mă rog, dacă nu sunt alte opinii, aș propune ca să fie pus la vot acest amendament, care a fost propus de către domnul Litvinenco, ca să fie exclus concurentul electoral, în caz dacă nu va respecta această cotă.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi ...

Stimați colegi ...

Da, vă rog.

Domnule Popșoi,

Vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Da, o scurtă explicație de oportunitate. Atât timp cât se propune ca alternativă lipsirea partidului X sau Y de toți banii de la bugetul de stat

pentru încălcarea acestei prevederi, eu nu cred că va exista nici macar un partid care va încerca să facă chestia asta. Atunci, dacă acest lucru nu se întâmplă, de ce să nu lăsăm și prevederea în cauză? Prevederea în cauză este doar o măsură de asigurare.

Nu cred că va exista, așa cum n-a existat nici un partid la alegerile precedente care a încălcat cota, așa cum spune colegul Litvinenco, nu va exista nici un partid la alegerile următoare care va risca toți banii de la bugetul de stat să-i fie luați pentru încălcarea prevederii date.

De aceea ca o măsură de asigurare în plus, astfel încât toți apărătorii drepturilor omului și ale femeilor, și comunitatea internațională să aibă certitudinea că noi abordăm problema asta serios, temeinic. Pentru că nu există nici un partid care va risca să piardă, când vorbim de un partid mare, în primul rând, acele câteva milioane de lei, pe care se bazează activitatea partidelor, ei nu vor risca.

De aceea e bine să rămână prevederea, astfel încât să arătăm, cu adevărat, seriozitate în domeniul promovării femeilor în politică.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Asta a fost o opinie expusă de Frațiunea PAS.

Eu vă rog, Frațiunea DA.

Domnule Slusari,

Vă rog.

Trebuie să întreb toate fracțiunile și apoi ...

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă Președinte,

Noi ... în opinia noastră, totuși, nu este ... la noi tot avem cazuri când o să fie nevoie de protejat bărbații și nu știu, mi se pare că e logic să acceptăm, să promovăm doamnele, fără doar și poate. Dar în situația în care este acum Republica Moldova, mi se pare că e nevoie ca să fim atenți și să nu ajungem la lucruri artificiale, la niște lucruri când o să fim nevoiți cumva să căutăm ieșirea din situație în detrimentul calității.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Rog opinia Frațiunii Partidului Democrat.

Da, vă rog, domnule Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Noi de „razul” acesta îl susținem pe domnul Slusari și sprijinim ideea că atunci când este vorba de doamne să fie tot de bună voie, da. *(Râde.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Faceți haz din necaz.

Domnule Diacov,

Eu chiar n-am înțeles ce susțineți dumneavoastră. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule Diacov,

Eu cred că deja faceți-vă referință la organele competente, pentru că dumneavoastră mai aveți năravuri din astea. Cred că o să fie chemat pentru a da explicații pentru declarații cu caracter sexist. Așa că mai bine cereți-vă scuze de pe acum ...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Nu intrați în polemici.

Vă rog, domnule Diacov, să precizați.

Fiindcă a fost propunerea ...

Da, domnule Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu l-aș sfătui pe domnul... că e devreme încă să începi a citi morală la deputați de la tribună. Cam obraznic asta sună de la tribuna Parlamentului. *(Aplauze.)*

Domnul Sergiu Litvinenco:

Cereți-vă scuze. Mai bine cereți-vă scuze de pe acum.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu am spus foarte clar, noi sprijinim propunerea care a fost înaintată de domnul Țurcan. Și, într-adevăr, obligativitățile de genul acesta duc numai la complicații. Dacă „PAS” are posibilitatea să pună 80%, cine trebuie să-i încurce? Poftim, puneți 80 la sută.

Dacă într-un raion sau altul, în dependență de situația de acolo, un partid are posibilitatea, dar celălalt nu are posibilitatea, de ce noi trebuie să creăm această obligativitate?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Ați creat-o în 2015. Ați votat legea, domnule Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Nu. N-avea grijă. N-aveți grijă.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dumneavoastră ați votat legea.

Domnul Dumitru Diacov:

Partidul Democrat primul a semnat aceste angajamente și prevederea în lege care este astăzi actuală este promovată la inițiativa Partidului Democrat.

Așa că ia și te învață, citește legislația în vigoare și, poate, poate, peste un timp, o să te ascultăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți, vă rog, să nu deviem de la ceea ce discutăm. Fiindcă în ceea ce discutăm, în polemicile acestea ale dumneavoastră, ale tuturor, nu este clar ce trebuie să votăm. De ajuns că juriștii nu s-au înțeles la acest subiect.

Eu rog Frațiunea Partidului Socialiștilor, domnul Batrîncea, să vă expuneți.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Bineînțeles că subiectul nu este unul simplu și bineînțeles că avem poziții și opinii diferite și întreaga societate acum urmărește această, dacă se poate de spus, polemică. Însă, propunerea noastră este către autorul amendamentului, domnul Vladimir Țurcan, ca acest amendament să fie examinat în următoarea sesiune, dar decizia aparține dumnealui.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Țurcan,

Vă rog.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă mulțumesc.

Eu am înțeles că această propunere, într-adevăr, a trezit foarte multe discuții. Având în vedere că la mine în familie jumătate de doamne și jumătate de bărbați, eu, în acest context, pentru ca să nu trezesc aceleași neînțelegeri sau neclarități și în alte... nu vorbesc de familii, dar în alte cercuri, inclusiv politice, într-adevăr, la etapa aceasta retrag această propunere pe care am înaintat-o. Dar având în vedere, iarăși, că noi... pentru alegerile locale, această prevedere am trecut-o pentru următoarele alegeri.

Domnul Sergiu Litvinenco:

40 la sută oricum rămâne.

Domnul Vladimir Țurcan:

Asta este foarte important.

Domnul Sergiu Litvinenco:

3... 3... 3 din 10, da.

Domnul Vladimir Țurcan:

Dar nu pentru acelea care sunt acum pe data de 20 octombrie, dar pentru următoarele. În aceste condiții eu retrag propunerea.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da, și mai este o chestiune, stimate domnule Țurcan. În situația în care noi vom vedea, toate partidele vom vedea că norma asta pe bune este inaplicabilă și chiar nu poți s-o realizezi, noi intervenim. Noi putem să revenim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Propunerea domnului Țurcan este retrasă.

Este epuizat subiectul.

Domnule Țurcan,

Chiar vă încurajez. Eu cred că vor fi și mai multe propuneri, amendamente ulterior, la sigur viața este viață și Codul electoral, de asemenea, poate fi supus unor modificări.

Următorul amendament vine din partea... dacă e amendament, din partea doamnei Doina Gherman.

Eu merg pe fracțiuni.

Haideți s-o ascultăm. Faceți prioritate pentru doamnă.

Da, doamnă Gherman, vă rog.

Doamna Doina Gherman:

Era la subiectul anterior.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este epuizat.

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Următorul amendament?

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu am avut mai multe amendamente, de aceea ar fi bine să mergem pe articole, să nu sărim de la unul la altul. Și, apropo, este foarte bună această discuție, deoarece dezbaterea în lectura a doua a amendamentelor se face pe articole și anume asta este o veritabilă creație legislativă care ... pe calitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim.

Noi cunoaștem lucrul acesta.

Domnul Serghei Sîrbu:

La punctul 26 din sinteză cu referire la articolul 58 din Codul electoral s-a acceptat doar parțial amendamentul meu. Vreau să menționez, este vorba despre actele de identitate conform cărora se permite a vota.

Stimați colegi,

Eu vă rog frumos, fiți foarte atenți, deoarece aici chiar o abordare pur constructivă, deoarece s-a vorbit foarte mult despre votarea în baza actelor nevalabile sau în baza altor acte peste hotarele țării.

Atenție la acest amendament, dacă nu va fi acceptat, atunci noi riscăm foarte mult să avem probleme cu regimul liberalizat de vize pentru Uniunea Europeană și chiar cu riscul de a fi anulat regimul liberalizat de vize, dacă noi vom aborda superficial acest amendament.

Și vă spun din ce cauză. Propuneți ... practic prin faptul că permiteți de a participa la votare cetățenilor peste hotare doar cu buletinul de identitate, fără un pașaport valabil, asta, practic, promovați aflarea ilegală a cetățenilor noștri în afara țării fără a avea un pașaport valabil.

Nu întâmplător, deja de 20 de ani, stimați colegi, anume cu pașapoarte valabile se votează, deoarece unicul document valabil peste hotare este pașaportul de intrare/ieșire valabil, deoarece el atestă legalitatea aflării în afara Republicii Moldova.

Dacă acceptați ca să fie și cu buletinul, înseamnă că acceptați să fie cu un pașaport nevalabil.

Și mai mult decât atât, un buletin de identitate care are valabilitatea 25 de ani, nu înseamnă că cetățeanul nu a pierdut cetățenia Republicii Moldova. El posibil... noi avem 90 de mii de cetățeni care s-au scos de la evidență, care au pierdut cetățenia, care au plecat peste hotare, ei sunt cu buletine, care formal încă sunt valabile buletinele, dar ei nu sunt cetățeni.

De aceea eu...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vă răspund, domnule Sîrbu.

Am înțeles întrebarea.

Cetățenii Republicii Moldova au putut să voteze cu pașapoarte cu termen de valabilitate expirat în alegerile parlamentare din 2005, (*voce nedeslușită din sală*) 2009 ordinare, 2009 anticipate, 2010 anticipate, 2014 ordinare, prezidențialele din 2016 și... și... și, pentru prima dată, acestor cetățeni li s-a interzis să voteze la alegerile din 24 februarie 2019. Situațiile sunt diferite, domnule Sîrbu.

Buletinul de identitate este actul care... pe baza căruia noi propunem cetățenii din diasporă să poată vota. Nu există absolut nici o problemă de plecare ilegală din țară.

Omul poate pleca cu pașaportul de intrare/ieșire și termenul de valabilitate a ăstuia expiră cât el este acolo sau... și/sau pleacă cu un pașaport al unui alt stat, ceea ce este perfect legal.

Deci în ziua de astăzi, nu prea există, domnule Sîrbu, cetățeni care s-ar afla ilegal peste hotare. Și dumneavoastră când spuneți lucrul ăsta, ar trebui să fiți mai atenți, pentru că jigniți foarte mulți cetățeni ai Republicii Moldova, care se află absolut legal, în baza unui pașaport, de exemplu, românesc, bulgăresc sau rusesc, în afara Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim pentru răspuns.

Stimați colegi,

Supun votului...

Domnule Sîrbu,

Dar cum a sunat amendamentul dumneavoastră?

Vă rog să-i dați citire, ca să știm ce vrem să votăm.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Excluderea buletinului.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Deci eu... noi insistăm să rămână în redacția actuală articolul 58, așa cum a fost, în baza actelor care sunt astăzi în Codul electoral, deoarece s-a introdus și buletin de identitate, și cu toate riscurile pe care le-am menționat.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi acceptat amendamentul domnului Sîrbu, rog să votați. Aici sunt doar amendamentele.

Stimați colegi,

După câte am văzut, nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Domnule Sîrbu,

Mai aveți următorul amendament?

Da, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dumneavoastră toate... chiar și acele pe care le-am acceptat?

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu, doar care nu se acceptă.

Nu, nu, acele care s-au acceptat, – nu.

Deci la punctul 36) din sinteză cu referire la articolul 92 din Codul electoral cu privire la pragul de reprezentare.

Stimați colegi,

Atunci... dacă ar fi rămas în vigoare sistemul electoral mixt, atunci când mai mult de jumătate din deputați se aleg pe circumscripții uninominale, unde nu există prag și pot fi independenți, atunci pragul anterior era logic – pentru liste.

Astăzi, când voi reveniți la sistemul proporțional de vot, este imperios necesar de a scădea pragul de reprezentare în Parlament, în special, pentru candidații independenți.

De aceea noi insistăm ca pragul pentru partide – de la 6 să fie coborât la 4%, nu doar la 5, cum ați propus, pentru blocurile electorale – pragul să fie coborât de la 8 la 6%, iar pentru candidații independenți – de la 2 la 1%.

Atenție! Un procent este aproximativ 26–27 de mii de voturi, în dependență de pragul de participare.

Și eu cred că este foarte important, în special pentru candidații independenți, să le acordăm dreptul, dacă voi reveniți la sistemul proporțional, să poată să candideze, să aibă șansa să acceadă în Parlament.

Rog să fie supus la vot 4, 6 și 1%.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog să comentați și apoi supunem votului.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,
Într-adevăr, comisia a acceptat...

Domnul Serghei Sîrbu:

Parțial.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... o astfel de formulă pentru partid, organizație social-politică – 5 la sută, pentru blocul electoral – 7 la sută și pentru candidatul independent – 2 la sută.

Pe mine mă miră, ca atare, colegul... colegul este în Parlament din 2010 și, de fiecare dată, a fost un susținător aprig al majorării pragului. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Prima dată...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Vă rog, nu intrați în polemici. A câta oară vă rog? (*Rumoare în sală.*)

La vot.

Domnul Sergiu Litvinenco:

... N-am pronunțat numele.

Sunteți din 2009?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Vă rog. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi...

Domnul Serghei Sîrbu:

Doamnă Președinte,

Atenție! Acest prag de 6% pentru partide a fost stabilit încă în anii 2000... încă nici nu eram deputat în Parlament și el nu a fost schimbat niciodată.

Nu confundați, vă rog frumos...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

V-am auzit.

Vă rog să...

Domnul Sergiu Litvinenco:

... 2008, luna decembrie sau noiembrie. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnilor deputați juriști,

Eu îmi închipui ce se întâmplă în Comisia juridică.

Stimați colegi,

Supun votului amendamentul domnului deputat Sîrbu ce ține de pragul electoral.

Cine este pentru, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Mulțumesc.

Mai aveți un amendament? (*Voce nedeslușită.*)

Da, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Vă mulțumesc.

Eu cred că întreaga societate deja vede cât de mult aveți grijă de cetățeni...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Amendamentul, vă rog, domnule Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

La punctul 53) din sinteză, deci se propune un articol nou, 5, ce ține de „Dispoziții finale și tranzitorii”.

De fapt, am avut și eu o propunere la „Dispoziții finale și tranzitorii”.

Stimați colegi,

În data de 26 aprilie, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 11, s-a dat o interpretare cu referire la modificarea sistemului electoral. Curtea a spus că Parlamentul are dreptul să modifice sistemul electoral, nu există nici o obiecție aici, doar că a specificat că intrarea în vigoare a acestor modificări poate avea loc doar la alegerile parlamentare ordinare.

Dumneavoastră acum veniți cu o altă abordare, scrieți așa că: „În cazul în care mandatul unui deputat, ales în circumscripție uninominală, se

declară vacant, până la expirarea mandatului actualului Parlament, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale, care se vor desfășura în conformitate cu legislația, la data adoptării prezentei legi, cu excepția raporturilor juridice ce țin de certificate de integritate, agitație și multe altele”.

Eu accept, de principiu, această abordare, doar că, atenție! nu este corect să scriem „raporturi juridice ce țin de agitație, documente”, trebuie să facem referire la articole concrete, deoarece raporturi ce țin de agitație le avem în vreo 17 articole din Codul electoral, certificat avem în vreo 4 articole, ce țin de această normă generală, pur și simplu, Comisia Electorală Centrală nu va putea să le aplice.

Aici, la redactare, „articole concrete care să fie aplicate sau nu” și plus, când vorbim „următorul mandat al Parlamentului”, atunci trebuie să menționăm „pentru parlamentarele ordinare care vor avea loc”, ca să executăm decizia Curții Constituționale. Așa o precizare, dacă se acceptă...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnul Sîrbu a expus, dar, ceea ce a expus el, nu este în această lege.

Păi, dumneavoastră ați spus despre altceva... despre nu știu ce decizii ale Curții Constituționale... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Deci lucrurile-s foarte clare.

Într-adevăr, deci noi abrogăm sistemul electoral mixt, Titlul III din Codul electoral, cumva, nu abrogăm, dar noi venim cu un alt titlu, cu o altă formulare a titlului respectiv.

Totodată, propunem ca, pentru perioada în care se vor vacanta sau vor deveni vacante mandatele de parlamentari în circumscripție, să se organizeze alegeri, dar alegerile respective se vor organiza în condițiile legii vechi, care, formal, nu mai există... Într-un fel, vorbim de o ultra activitate a legii... mă rog, o excepție de la regula generală și noi spunem în felul următor că legea veche va produce efecte, cu excepția situațiilor în care expres legea nouă va prevedea că se aplică ea în anumite raporturi juridice și aici am indicat foarte clar și eu nu văd o problemă că noi nu indicăm articolele concrete, dar indicăm raporturile juridice în materie de agitație electorală. Aici vorbim, de exemplu, de revenirea la acele două zile ale tăcerii sau legat de prezentarea certificatelor de integritate, da, vorbim de renunțarea la aceste certificate de integritate și înlocuirea lor cu declarația pe propria răspundere sau vorbim despre documentele de identificare a alegătorului, de exemplu, documentele în baza cărora un cetățean care domiciliază în afara țării va putea vota.

Deci, din punctul meu de vedere, nu există absolut nici o problemă și lucrurile sunt foarte clare. Și eu cred că Comisia Electorală Centrală va putea foarte ușor să aplice aceste prevederi legale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim, domnule președinte.

Domnule Sîrbu,

Mai aveți ceva?

Amendament mai aveți, domnule Sîrbu?

Domnul Serghei Sîrbu:

Am înțeles. Oricum eu, cu siguranță, vă spun că nu va putea fi aplicată această normă, dacă rămâne în așa formulă.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci este pentru prima dată când Parlamentul conferă unei legi caracterul ultraactiv, din câte eu cunosc. Acest concept există în doctrină, dar el nu a fost aplicat niciodată.

Domnul Serghei Sîrbu:

Atunci eu dar insist să fie supus votului amendamentul prevăzut la punctul 54 din sinteză și vin cu redacția propriu-zisă că: modificările respective ce țin de sistemul electoral proporțional se vor aplica începând cu alegerile parlamentare ordinare. Trebuie să sune exact această sintagmă, ca să putem executa întru totul Hotărârea Curții nr. 11 din 26 aprilie.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Supun votului amendamentul numai ce dat citire de către domnul deputat Sîrbu.

Cine este pentru, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Domnule Bolea,

Aveți un amendament?

Da, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Tot la acest punct 53 din sinteză, stimate coleg, acest articol V, doar dacă se acceptă introducerea unui singur cuvânt pentru a preciza și norma

să fie clară, adică amendamentul „Se vor organiza alegeri parlamentare parțiale care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare la data adoptării”, poate „până la data adoptării”? Cuvântul acesta ...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Data adoptării. Deci momentul ... Până la data adoptării. Da.

Domnul Vasile Bolea:

Da, până la data adoptării.

Se acceptă, da? Pentru stenogramă.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Bine. Eu cred că este OK și prima opțiune, și a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se acceptă. Este necesar să supun votului?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Nu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu cred că comisia a acceptat.

Alte întrebări nu mai sunt.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Vă rog cu toți că reveniți în sală.

Stimați colegi,

Președinții fracțiunilor,

Este foarte important, votăm pentru a doua lectură o lege foarte importantă. De aceea, vă rog, președinții fracțiunilor să aveți grijă deputații care sunt înregistrați să revină în sală toți.

Stimați colegi,

Se supune votului adoptarea în a doua lectură a proiectului de Lege înregistrat sub nr. 36 din 29 martie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Și numărătorii să ne dea rezultatele.

Vă rog, numărătorii.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 27.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Lipsește un deputat în sectorul nr. 3. Îl așteptăm? (*Râde.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Câți sunteți?

N u m ă r ă t o r i i:

– 21 voturi la moment.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 21.

N u m ă r ă t o r i i:

A, iată domnul Munteanu.

– 22.

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanî:

22 de voturi.

57 de voturi, proiectul a fost adoptat pentru lectura a doua.
(*Aplauze.*)

Stimați colegi,

Haideți, să vă zic eu ceva de procedură. Am o propunere. Eu i-am ascultat pe stimații noștri juriști, care sunt cu diferite opinii, și am o propunere, la noi mai este experiența în Parlament de a vota în lectură finală. Da, vedeți, с кем поведешься, того и наберешься, în cazul dat.

Stimați colegi,

Este propunerea ca, după redactarea de către redactori în comun cu Comisia juridică, numiri și imunități, în sesiunea extraordinară să revenim și să votăm această inițiativă, acest proiect în lectură finală. De acord? De acord.

Nici nu supun votului, toți ați acceptat.

Stimați colegi,

Noi la tribuna Parlamentului, aici în stânga mea, avem unii membri ai Guvernului, unii reprezentanți ai ministerelor care au venit cu trei proiecte foarte importante.

Vreau să vă întreb: dacă mergem la examinarea rectificărilor de buget?

Primul proiect e proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat, înregistrat sub nr. 155 din 29 iulie 2019.

Prezintă Ministerul Finanțelor.

Doamnă ministru, doamnă Gavrilița,

Vă rog, la tribuna centrală.

Doamna Natalia Gavrilița – ministru al finanțelor:

Doamnă Președinte al Parlamentului,

Domnilor deputați și doamnelor deputate,

Se prezintă spre examinare și aprobare proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303 din 30 noiembrie 2018. Proiectul a fost elaborat în temeiul prevederilor articolului 61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

Sunt câțiva factori importanți care au determinat modificările pe care le operăm acum la bugetul de stat pentru anul 2019. În primul rând, este necesar de asigurat implementarea deplină a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care nu a fost posibil de prevăzut în bugetul inițial aprobat, din cauză că au fost adoptate concomitent aceste două legi importante. În al doilea rând, avem anumite modificări care trebuie să fie operate în contextul reformelor fiscale implementate la sfârșitul anului 2018.

De asemenea, trebuie să revizuim și să prioritizăm programele curente de cheltuieli în funcție de mersul implementării acestora. Și aceste date, cu care venim, sunt ajustate la indicatori bugetari pe venituri, cheltuieli și soldul bugetar reieșind din actualizarea prognozelor principalilor indicatori macroeconomici, care au fost coordonate cu Fondul Monetar Internațional în cadrul misiunii desfășurate în luna iulie.

Conform scenariului pe care îl prezentăm pentru anul 2019, veniturile se majorează cu 105,9 milioane de lei și vor constitui 30,7 % din produsul intern brut, cheltuielile se majorează cu 287,5 milioane de lei și reprezintă 33,5% din produsul intern brut, iar deficitul se majorează cu 181,6 milioane de lei și reprezintă 2,9% din produsul intern brut.

Dacă este să vorbim despre bugetul de stat, veniturile la bugetul de stat se diminuează cu 1 miliard 492 milioane de lei și ca pondere în PIB vor constitui 19,6%, cheltuielile bugetului de stat se diminuează cu 1 miliard

327,4 milioane de lei și vor reprezenta ca pondere în PIB 22,4%, deficitul se majorează cu 164,6 milioane de lei și va reprezenta 2,75% din produsul intern brut.

Acum voi vorbi despre: veniturile, cheltuielile și soldul bugetului de stat. Printre factorii care au avut un efect asupra reestimării încasărilor la buget pot fi enumerate următoarele: în primul rând, revizuirea indicatorilor macroeconomici, despre care am vorbit, și se referă aceste modificări la salariul mediu lunar pe economie și fondul de salarizare, indicatori ai comerțului exterior, cursul de schimb și altele.

De asemenea, la micșorarea veniturilor influențează amânarea implementării schemei de obligații din domeniul eficienței energetice și aceasta duce la excluderea concomitentă a sumelor preconizate pentru acest fond și la venituri, și la cheltuieli și reclasificarea unor venituri bugetare în calitate de surse de finanțare a deficitului bugetar.

Astfel, dacă comparăm cu bugetul aprobat, se estimează o reducere a veniturilor proprii și concomitent a diminuării granturilor externe și anume: încasările la impozite și taxe se reduc cu 307,3 milioane de lei sau cu 0,8% și vor constitui 37 miliarde 30,1 milioane de lei, încasările la alte venituri se diminuează cu un miliard 22,4 milioane de lei sau cu 36,5% și vor constitui un miliard 782,5 milioane de lei. Intrările din granturi la total se diminuează cu 174 milioane de lei sau cu 8,9% și vor constitui un miliard 786,2 milioane de lei.

Aici vreau să menționez că granturile externe pentru suport bugetar, pentru susținerea bugetului se majorează cu 140,5 milioane de lei sau cu 11,4% și vor constitui un miliard 368,8 milioane de lei.

În estimările scontate ale bugetului de stat la granturile pentru suport bugetar sunt incluse granturile din partea Comisiei europene pentru suport bugetar sectorial, precum și tranșele întâi și a doua din asistența macrofinanciară.

Granturile destinate proiectelor finanțate din asistența externă sau din surse externe se diminuează cu 314,5 milioane de lei și vor constitui 417,4 milioane de lei. Și aceste intrări de granturi au fost reestimate reieșind din stadiul implementării și executării acestor proiecte în anul curent.

Acum dacă e să vorbesc despre capitolul „Cheltuieli ale bugetului de stat”. Cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2019 se vor reduce cu un miliard 327,4 milioane de lei. Această reducere va avea loc preponderent din contul reducerii cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din surse externe cu 891,4 milioane de lei și într-o măsură mai mică reducerea celorlalte cheltuieli din componenta de bază cu 436 milioane de lei.

Dacă este să vorbim de tipuri de categorii economice la nivelul bugetului de stat, cea mai mare majorare se va înregistra la capitolul

„Cheltuieli de personal” cu 632,2 milioane de lei mai mult față de proiectul aprobat.

Vreau să menționez că la nivel de buget public național cheltuielile de personal se vor majora cu un miliard 234,8 milioane de lei comparativ cu bugetul aprobat. Această majorare se datorează îndeosebi necesității de acoperire a cheltuielilor de personal la nivel local atât din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și aici preponderent vorbim despre sectorul educației, cât și parțial pentru domeniile proprii de competență, cum ar fi sectorul culturii, dar și pentru întreținerea aparatelor administrative ca urmare a implementării Legii nr. 270 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar.

În aceste scopuri preconizăm un fond care a fost prevăzut inițial în bugetul de stat pentru implementarea sistemului unitar de salarizare și el se majorează cu 727,1 milioane de lei și va constitui un miliard 153,4 milioane de lei. Mijloacele bănești din acest fond vor fi repartizate prin hotărâre de Guvern pe parcursul anului în dependență de necesitățile autorităților publice locale, cât și a autorităților publice centrale în caz de insuficiență a fondurilor de salarizare aprobate per autoritate.

Cele mai mari reduceri de cheltuieli se propun la următoarele categorii: transferul către bugetul asigurărilor sociale de stat destinat acoperirii deficitului acestuia se vor diminua cu 722,3 milioane de lei datorită majorării veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat din contul contribuțiilor de asigurări sociale. Deci creșterea salarială a dus la creșterea veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat.

Plata dobânzilor aferente datoriei de stat interne din contul deservirii la costuri mai mici a valorilor mobiliare de stat emise anterior, precum și deservirea unui volum mai mic al acestora, emis pentru crearea rezervei de lichidități în total cu 275 milioane de lei.

Cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe se diminuează cu 891,4 milioane de lei și această reducere a alocațiilor este determinată de faptul că nu s-a reușit negocierea și semnarea acordurilor la unele proiecte, cum ar fi:

Proiectul „Reabilitarea drumurilor cu suportul Republicii China” – 395,8 milioane de lei;

Proiectul „Reabilitarea drumurilor cu suportul Republicii Belarus” – 100 milioane de lei;

Proiectul „Susținerea învățământului superior” din partea Băncii Mondiale – 50 milioane de lei.

Totodată, s-au operat ajustări în privința proiectelor existente în baza stadiului de valorificări în primele șase luni ale anului 2019, dintre care cele mai mari diminuări sunt:

Proiectul „Construcția penitenciarului din Chișinău” (finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului European) – 142,2 milioane de lei.

Și proiectul „Reforma de educație din Moldova” (finanțat de Banca Mondială) – 111,6 milioane de lei;

Și alte proiecte cu sume mai mici.

Pe lângă reduceri se propun și majorări de alocații. Cea mai mare majorare de alocații este pentru Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor, finanțat de BERD, BEI, la care se adaugă 220,3 milioane de lei cu un total cheltuieli pentru anul acesta de un miliard 120,3 milioane de lei.

În ce privește cheltuielile pe autoritățile publice centrale au fost operate preponderent redistribuiri între diferite programe, astfel încât sumele totale pe autorități nu s-au majorat semnificativ sau chiar s-au diminuat, dar au fost operate majorări la anumite capitole, cum ar fi:

Ministerului Educației, Culturii și Cercetării cea mai mare majorare de 214,7 milioane de lei este, de fapt, destinată instituțiilor de învățământ profesional tehnic și superior în legătură cu majorarea cheltuielilor de personal;

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – 97,9 milioane de lei, dintre care 50 de milioane de lei este pentru majorarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii, iar restul sunt destinate acoperirii necesităților instituțiilor subordonate ministerului care au fost reorganizate pe parcursul ultimului an;

Ministerul Apărării plus 48,3 milioane de lei pentru renovări și dotări a bazelor militare de instruire;

Ministerul Afacerilor Interne – 23,7 milioane de lei pentru servicii de expertiză judiciară, formare profesională, indemnizații și prestații sociale;

Și Cancelaria de Stat – 25,9 milioane de lei destinate majorării subsidiilor Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitatea Cibernetică” și pentru dezvoltarea infrastructurii guvernamentale comune MCloud.

Dacă este să vorbim despre balanța bugetului de stat și finanțarea deficitului bugetar, modificările operate la partea de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat s-au soldat cu majorarea deficitului aprobat al bugetului de stat cu 164,6 milioane de lei în sumă nominală constituind 5 miliarde 703,3 milioane de lei.

Principalele modificări la sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat se referă la majorarea activelor financiare în sumă totală de 994 milioane de lei, inclusiv din contul rambursării mijloacelor bugetare din anii precedenți de către autorități și instituții bugetare și din recuperarea-vânzarea activelor de la băncile care se află în proces de lichidare.

Reducerea intrărilor de împrumuturi externe cu 763 milioane de lei, inclusiv pentru proiecte finanțate din surse externe cu 973 milioane de lei, iar pentru suport bugetar se majorează cu 210 milioane de lei și utilizarea mijloacelor bănești în conturi bancare în sumă de un miliard 119,8 milioane de lei.

Dacă este să vorbim despre soldul datoriei de stat în anul 2019, preconizăm că, la situația din 31 decembrie 2019, soldul datoriei de stat în valori nominale va constitui 58 de miliarde 282,5 milioane de lei, diminuându-se cu 4 miliarde 729,1 milioane de lei sau circa 7,5% față de valoarea aprobată, fiind influențată atât de diminuarea soldului datoriei de stat externe – cu 2 miliarde 982,5 milioane de lei, ca urmare a diminuării intrărilor de împrumuturi de stat externe și a prognozei de depreciere a monedei naționale față de dolarul SUA, cât și de diminuare a soldului datoriei de stat interne – cu un miliard 746,6 milioane de lei. Astfel, ponderea soldului datoriei de stat în produsul intern brut se va micșora cu 2,2 puncte procentuale față de valoarea aprobată și, la situația din 31 decembrie 2019, va constitui 28,1%.

În structura datoriei de stat, la finele anului 2019, ponderea datoriei de stat externe va constitui 58,7%, iar datoria de stat internă – 41,3%.

Deci parametrii revizuiți ai bugetului de stat pe anul 2019 se prezintă după cum urmează:

la „Venituri” – în sumă de 40 miliarde 633,5 milioane de lei;

la „Cheltuieli” – 46 miliarde 336,8 milioane de lei;

și „Deficitul” – în sumă de 5 miliarde 703,3 milioane de lei.

Ținând cont de cele menționate, solicit susținerea proiectului prezentat.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc, doamnă ministru.

Stimați colegi,

Conform tradițiilor și Regulamentului, eu ar trebui să stabilesc un regulament cât durează runda de întrebări și răspunsuri.

Ca de obicei, asemenea întrebări și răspunsuri durează pe parcursul unei ore.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi aprobate aceste întrebări și răspunsuri pe parcursul unei ore... acum este 15.20... 14.20 până la 15.20 se acceptă sau sunt alte propuneri?

Eu am fost foarte generoasă, dar cred că noi... până când avem înscriși 1, 2, 3, 4, 5, 6... așa, pe parcurs, o să apară.

Eu am să ofer la fiecare fracțiune, pe rând, întrebările care să fie oferite.

Stimați colegi,

Până la 15.20 am convenit.

Doamnă ministru,

Pregătiți-vă.

Prima întrebare – doamna Cunețchi.

Doamna Tatiana Cunețchi:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă ministru,

Am următoarea întrebare. Cu toții cunoaștem în această sală că în societate persistă o anumită îngrijorare în ceea ce ține de achitarea în termen a salariilor angajaților din instituțiile publice. Această întrebare vine în contextul noii Legi a salarizării, care a fost adoptată anul trecut, nr. 270... și din motivul că în anumite instituții publice nu sunt prevăzute în bugetele acestor instituții suficiente alocații pentru acoperirea cheltuielilor respective.

Deci întrebarea mea este: cum dumneavoastră vedeți depășirea situației sau dacă există riscuri la moment, sau dacă ele deja nu sunt, ce ați întreprins în această direcție?

Doamna Natalia Gavrița:

Mulțumesc foarte mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,

Vă rog, răspunsul.

Doamna Natalia Gavrița:

După cum v-am spus, acum cea mai mare problemă este că această lege a fost adoptată foarte repede, în absența unor analize detaliate cu privire la impactul bugetar al acestei legi. Mai mult decât atât, după cum cunoașteți, această lege a avut o arhitectură logică, care a fost elaborată în Ministerul Finanțelor, care a fost, de fapt, ciopârțită în Parlament și au apărut anumite curențe în aplicarea acestei legi. Ea ne costă deja mai mult de un miliard 234,8 milioane de lei, mai mult decât planificat. Deci, iată, aici începe discuția despre gaura bugetară pe care am moștenit-o. Și, evident că... primul pas a fost, în primul rând, deblocarea relațiilor cu Uniunea Europeană și partenerii străini, astfel ca să ne asigurăm că vom avea suport bugetar.

Dacă țineți minte, am menționat că vom avea suport bugetar din partea UE în valoare de un miliard 368,8 milioane de lei, care, iată, sunt bani care ne permit să acoperim aceste cheltuieli de personal crescânde.

Și o altă problemă cu care ne confruntăm este că bugetele locale... și-au planificat bugetele înainte de adoptarea legii și nu au suficiente resurse pentru a acoperi aceste cheltuieli salariale.

De aceea noi ținem la control, am adoptat deja câteva hotărâri de Guvern pentru a acoperi cheltuielile de salarizare pentru unele instituții și vom continua să adoptăm decizii pentru a redistribui aceste resurse și a acoperi fondurile administrațiilor publice locale destinate cheltuielilor de personal. Deci salariile vor fi plătite la timp.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Doamnă Cunețchi,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, a doua întrebare.

Doamna Tatiana Cunețchi:

Precizare și a doua întrebare. Deci este îmbucurător faptul că partenerii de dezvoltare, cum s-ar spune, s-au întors cu fața, iar înspre noi și au deblocat ceea ce ține de suportul bugetar, vor veni banii pentru buget, asta este îmbucurător.

Și, totodată, cred că mesajul dumneavoastră către angajații bugetari tot este bun pentru a evita tensiunile și bulversările în societate.

Și a doua întrebare ține de capitolul „Cheltuieli capitale”.

Dumneavoastră ați vorbit acum că la capitolul „Cheltuieli capitale”, de fapt, execuția alocațiilor, care au fost aprobate la început de an, se cifrează în primele 5 luni numai 22 la sută și ceva... și ați enumerat și anumite obiecte care, de fapt, nu au reușit să întreprindă toate acțiunile în ceea ce se referă la absorbția acelor alocații care trebuiau să fie utilizate.

Spuneți-ne, vă rog, care sunt estimările dumneavoastră până la finele anului, ce se va întâmpla la acest capitol de cheltuieli și ce ministerul va întreprinde în vederea fortificării mecanismelor metodologice referitor la fortificarea capacității de absorbție a instituțiilor publice, care solicită astfel de alocații, dar, până la final, nu pot să le utilizeze, să asigure executarea la capitolul respectiv?

Mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrilița:

Vă mulțumesc foarte mult.

Într-adevăr, dacă este să ne uităm la „Investiții capitale”, în primele 6 luni ale anului, au fost executate doar 21,5% din sumele alocate și acestea sunt sume atât din surse interne, cât și din surse externe.

Ați auzit o cifră foarte mare – peste 800 de milioane de lei redistribuim bani în buget, pentru că nu credem că ele pot fi valorificate în timpul anului și aceasta este capacitatea de absorbție a investițiilor, care, de fapt, merg pentru dezvoltarea țării pe termen mediu și lung, este o problemă foarte mare.

Toată lumea așteaptă drumuri și știe cât de greu se construiesc aceste drumuri, chiar dacă există resurse.

Deci ceea ce... Aici sunt două componente. În primul rând, noi avem... voință politică, care este foarte mare ca să îndeplinim aceste proiecte, pentru că pot să vă spun că sunt instituții, în special, întreprinderi de stat, unde au fost disponibile împrumuturi chiar, pentru care am plătit comisioane, care nu au fost valorificate ani de zile, pe când acum aflăm despre faptul că managementul era ocupat cu alte subiecte decât valorificarea surselor pentru investiții. Deci, în primul rând, noi... obiectiv, ne vom ocupa de un management mai serios.

În al doilea rând, noi avem capacități slabe ale statului în privința elaborării proiectelor... efectuării studiilor de fezabilitate, luarea deciziilor rapide pe monitoringul implementării și, pentru aceasta, noi, în primul rând, vom lucra cu fiecare minister de ramură și aici sunt ministerele care, de fapt, absorb aceste investiții capitale. Și plus la aceasta vom institui un grup în cadrul Ministerului Finanțelor pentru proiecte mari, pentru a monitoriza executarea investițiilor pentru proiecte mari.

Doamna Zinaida Greceanî:

Doamnă ministru ...

Aveți o precizare?

Da, doamnă Cunețchi, o precizare.

Doamna Tatiana Cunețchi:

Mai mult cred că un comentariu. Deci este îmbucurător faptul că dumneavoastră, totuși, ați reușit să meditați asupra grupului interministerial, fiindcă până la moment el nu este instituit în cadrul Ministerului Finanțelor și este foarte important acordarea acestui proces o maximă transparență. Fiindcă noi știm că investițiile capitale este un domeniu unde sunt foarte multe lacune și factori care influențează coruptibilitatea. Deci eu vă dau sugestia ca să continuați în acest sens.

Vă mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Padnevici.

Domnul Corneliu Padnevici:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă ministru,

În proiectul prezentat, capitolul „ Protecție socială”, vedem o micșorare de alocații și cel mai mult mă îngrijorează Programul „Prima casă”. Este un program care, de fapt, vine în susținerea tinerilor căsătoriți, ceea ce ține de migrație și dorința de a construi aici o evoluție sau de a construi ca familiile noastre să poată locui acasă este un beneficiu pentru întreaga societate.

Întrebarea mea este: dacă cumva nu ați apreciat corect aceste diminuări ce ține de micșorarea cuantumului de 13 milioane de lei? Fiindcă, de fapt, am vrea să auzim de la dumneavoastră o altă modificare a îmbunătățirii acestui program, a acestei legi, care ar da posibilitatea mai multor beneficiari să acceseze acest program.

Doamna Natalia Gavrița:

Mulțumesc, domnule deputat.

Pentru acest Program „Prima casă” au fost planificate în buget 20 milioane de lei și în primele șase luni ale anului au fost valorificate doar 3 milioane 200 mii de lei. Deci vedem că valorificarea este foarte mică ca și în cazul investițiilor în infrastructură. De aceea noi păstrăm încă 7 milioane, chiar dacă noi avem un ritm dublu de solicitări, acestea pot fi acoperite din contul bugetului de stat. În același timp, Ministerul Finanțelor va face o evaluare a acestui program după ce se va întâlni cu beneficiarii și va decide cum poate fi el schimbat sau îmbunătățit.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Padnevici,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Corneliu Padnevici:

O precizare. Doar este rugăminta ca să veniți cu alte amendamente sau cu îmbunătățirea acestui program. Și desigur că dorința este nu cumva să fie stopat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Natalia Gavrița:

Am spus deja, deci o să fie o evaluare care va include beneficiarii. Deoarece pentru noi beneficiarii și experiența lor este cel mai important

criteriu. Al doilea criteriu, pe care noi îl aplicăm în revizuirea și evaluarea tuturor programelor existente, este eficiența utilizării banilor publici. Și aici trebuie să vedem care este mecanismul de garantare a acestor credite, pentru că este un risc posibil al statului în caz că aceste împrumuturi nu sunt răsplătite.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Următoarea întrebare...

Mai aveți o întrebare? Nu.

Mulțumesc.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Alaiba Dumitru.

Domnul Dumitru Alaiba:

Doamnă ministru,

V-ați referit deja la calitatea asimilării, în primul rând, a finanțării externe în cazul întreprinderilor de stat, comentând așa mai diplomatic, directorii erau ocupați cu alte subiecte.

Noi aici vorbim inclusiv pentru oameni, da, puteți să ne spuneți: cam cu ce se ocupau în loc să aibă ca prioritate atragerea de finanțări externe pentru dezvoltarea întreprinderilor, pentru investiții și, respectiv, pentru crearea locurilor de muncă?

Doamna Natalia Gavrilița:

Deși nu am dovezi acum la moment, pentru că nu fac parte dintr-un organ de ocrotire a normelor de drept, știu că au existat diverse scheme pentru a delapida statul de resursele întreprinderilor de stat în loc să fie acestea folosite pentru procurarea unor materiale sau investirea în infrastructură.

Colegul de la Ministerul Economiei, domnul Brînzan, este aici, dumnealui știe mai bine situația în întreprinderile de stat și ar putea adăuga, probabil.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Nu vorbiți la lecții.

Stimați colegi ...

Domnule Brînzan,

Dacă vreți să completați ceva?

Vă rog, microfonul domnului Brînzan.

Da, vă rog, să conectați microfonul.

Microfonul 28, mie îmi scriu.

Da, vă rog.

Este?

Da, vă rog, domnule Brînzan.

Domnul Vadim Brînzan – *ministru al economiei și infrastructurii:*

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați deputați,

Da, într-adevăr, pe parcursul ultimelor șase săptămâni ne-am documentat activ în ceea ce ține diferite scheme frauduloase de delapidare a averii statului atât în cadrul Ministerului Economiei, atât și în cadrul companiilor cu capital de stat. Toată informația pe care o culegem, o documentăm și o transmitem organelor abilitate pentru analiză și pentru a lua acțiunile necesare.

Probabil că astăzi o să am ocazia să prezint încă un proiect de lege și atunci putem să discutăm la subiect, dacă aveți mai multe întrebări.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Domnule Alaiba,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

A doua întrebare ține de calitatea și de nivelul de executare a investițiilor în infrastructură și anume, de exemplu, în ceea ce ține de drumuri. Am auzit cu toții mai mult la televizor, decât în realitate, dar, mă rog, asta era stilul de guvernare.

Întrebarea mea este: cum, ce anume a permis ca sute de milioane de lei să fie direcționați pe criterii neclare, adică politice? Ce facem noi pentru a preveni asemenea cazuri pe viitor? Pentru că, haideți, să nu excludem că o să existe tentații. Și, bine, haideți să vorbim și despre exemple concrete, din FISM se dau în stânga și în dreapta în asemenea nu raioane, am să le numesc circumscripții Strășeni, Nisporeni ș.a.m.d. brusc așa, fără mari explicații. Ce facem pe viitor pentru a asigura o alocare transparentă pe baza anumitor criterii obiective, pentru a limita, minimiza interferența politicului în alocarea fondurilor?

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Într-adevăr, sunt programe, cum ar fi Fondul de Investiții Sociale, pe care l-ați menționat, unde este clar că resursele sunt orientate spre anumite raioane. Și vedem și în Fondul rutier sau așa-numit Program „Drumuri bune” unde au fost alocați bani nu pe criteriul necesității sau „per capita”, ci pe criterii politice. Și de aceea noi vom schimba mecanismul de alocare a acestor resurse inclusiv pentru a crește capacitatea administrației publice locale.

Și domnul Brînzan din nou poate să confirme.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog, domnule Brînzan.

Conectați microfonul domnului Brînzan.

Domnul Vadim Brînzan:

Da. Mulțumesc.

Pe scurt. Deci Programul „Drumuri bune” a fost anunțat ca un program național care ar fi trebuit să ... a fost finanțat cu 2 miliarde din buget, suma alocată a fost de 950 de milioane, dintre care 270 au fost valorificați anul trecut, 680 rămân a fi valorificați anul acesta.

Acest program nu se regăsește nici într-un program de dezvoltare strategică a Republicii Moldova.

Pare a fi că a fost creat acest program din considerente mai mult politice, legate de situația din Republica Moldova în ceea ce ține de alegeri.

Ca să înțelegeți despre ce e vorba, primăriilor APL 1 și APL 2 li s-a propus să aleagă câte un kilometru de drum. Și trebuie să vă spun că cea mai populară distanță... cel mai popular drum ales a fost drumul de la biserică până la cimitir, asta nu-i o glumă, asta, într-adevăr, e așa, deci strigător la cer.

S-au creat 34 de contracte anul acesta, care au fost semnate, practic, până la instituirea noului Guvern. La moment, avem aceste 34 de contracte pentru 34 de raioane. Sumele deja nu pot fi modificate. Putem doar să încercăm să realocăm mijloacele în interiorul fiecărui contract. Renegocierea contractelor, de asemenea, nu poate fi deja efectuată că ținem cont că-i luna august și peste 2 luni deja vin ploile și nu putem construi drumuri noi.

La momentul actual, doamna Prim-ministru se întâlnește cu reprezentanții CALM-ului, deci cu reprezentanții primăriilor pentru a decide ce facem cu aceste contracte. Ideea a fost de a realoca mijloacele financiare în funcție de numărul de locuitori din regiune, ținând cont de alocarea din anul trecut și din anul ăsta, ca să creăm o echitate.

Dar, iarăși spun: avem constrângerile contractuale, care deja au fost semnate până la venirea noastră, nu le mai putem modifica și decizia va fi luată, sau mergem cu contractele pe care le avem și, la anul viitor, modificăm

formula de finanțare a bugetelor locale, prin care bugetele vor fi finanțate direct dintr-un fond rutier, astfel asigurându-se decentralizarea decizională și asigurându-se democrația la nivel local. Deci primarii știu mai bine decât centrul unde și cum să-și construiască drumurile. Dacă încă nu știu, vom veni cu asistență tehnică și financiară din partea partenerilor de dezvoltare, care vor veni cu traininguri, cu tot ce trebuie, din punct de vedere tehnic, pentru ca primarii singuri să-și ia decizia și să nu vină la Chișinău cu mâna întinsă și capul plecat pentru a obține finanțarea respectivă.

Deci asta-i situația la moment.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Reniță Iurie.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Doamnă ministru,

Vroiam să clarific un detaliu. În raportul pe care l-ați prezentat dumneavoastră figurează o diminuare cu 22,7 milioane de lei a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Am văzut o remarcă, o mențiune că e vorba de reducerea cheltuielilor pentru Ambasadele Republicii Moldova în Gana, Argentina și India, în legătură cu extinderea termenului de înființare a acestora, adică e vorba de 11,7 milioane. Menționați că e vorba de reducere sau anularea, în general, a finanțării? Deoarece deschiderea ambasadelor respective... și o spun în cunoștință de cauză, (*voce nedeslușită*) nu ca funcționar politic sau de altă natură, a fost un moft al unor persoane sub acoperire diplomatică.

Putem utiliza perfect instituția consulilor onorifici, care funcționează perfect. De aceea vroiam să clarific:

Una – dacă este anularea, în general? Și cred că corect va fi, în perspectivă, de văzut, în general, abordările de genul ăsta și să vedem care sunt prioritățile politicii externe.

Și a doua – suma de 22,7 milioane a fost redirecționată tot pentru scopuri diplomatice sau pentru politica externă, sau au fost transferate în altă parte?

Doamna Natalia Gavrilița:

Da. Mulțumesc, domnule deputat.

În primul rând... domnule Ambasador, mă scuzați. (*Rîde.*) În primul rând, într-adevăr, ambasade în China... pardon, în Gana, Argentina și India nu vor fi deschise și aceste resurse au fost reorientate pentru alte cheltuieli.

Fiecare autoritate a prezentat propuneri pentru reducerea cheltuielilor și propuneri pentru majorarea cheltuielilor, în dependență de executarea pe primele 6 luni și prioritățile noi și, în dependență de ministere, acestea au rămas... să finanțeze alte programe ale ministerelor sau redistribuite pentru alte necesități ale bugetului public național.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Reniță,

Dacă aveți a doua întrebare.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Era vorba de...

Înțelegerea mea este că banii respectivi nu mai figurează pe contul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, ci au fost transferate cu totul în altă... cu altă destinație?

Doamna Natalia Gavrilița:

Eu nu știu exact detaliile acestea, dar colegii pot să spună, din punct de vedere tehnic, dacă au fost... Banii sunt bani, ei merg la venituri, cheltuieli.

Domnul Iurie Reniță:

OK. Mulțumesc.

Da. Am înțeles.

Mulțumesc mult, doamnă ministru.

Domnul Mihail Popșoi:

Următoarea întrebare – domnul Sîrbu. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Următoarea – doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Microfonul, vă rog.

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimată doamnă ministru,

Bună ziua!

Întrebarea mea ține de un domeniu care, în viziunea mea, în calitate de președinte al Comisiei mediu și dezvoltare regională, o consider cea mai importantă... una din cele mai importante, și anume ceea ce ține de capitolul „Protecția mediului”.

Astăzi întreaga omenire este îngrijorată de ceea ce se întâmplă cu mediul înconjurător și dumneavoastră personal cunoașteți foarte bine de schimbările climatice, de încălzirea globală, de epuizarea stratului de ozon,

deșeurile în exces, reducerea diversității biologice și multe, multe altele, care nu este altceva decât consecințe ale poluării mediului.

Cu părere de rău, mediul nu cunoaște frontiere, iar poluarea acestuia este o problemă mult mai gravă decât aceste dezbateri aici, decât războaie chiar, decât boli, decât alte stigmate ale omului, deoarece nu putem să ne opunem hazardelor naturale, calamităților naturale și altora.

În acest context, vreau să vă întreb: care a fost motivul că reduceți la acest capitol... noi vedem o micșorare cu 13,9 milioane de lei, și anume dacă priviți anexa nr. 4, anume la ceea ce ține de colectarea și distrugerea deșeurilor și la prevenirea poluării mediului, aici văd chiar minus 21 de milioane.

Vă rog foarte mult să-mi spuneți.

Doamna Natalia Gavrița:

Mulțumesc.

Eu sunt absolut de acord că aceasta este o problemă foarte importantă, în special, care afectează deja foarte real agricultorii noștri. Și de aceea, de exemplu, una din măsurile pe care noi o să le luăm este, pe de o parte, să sporim... deci o propunere pe care o avem este să sporim taxele la plastic și, pe de altă parte, să elaborăm mecanismul prin care aceste taxe pot fi returnate, în caz de reciclare. Și Ministerul Finanțelor deja și-a exprimat acordul ca să facă restituirea acestor taxe și va lucra cu Ministerul Agriculturii pentru a elabora acest mecanism.

În ceea ce privește sumele specifice pe care le-ați menționat, voi lăsa colegii mei de la Ministerul Finanțelor să vă dea detalii. În special, o rog pe doamna Tatiana Ivanicichina, care este secretar de stat la Ministerul Finanțelor, să ofere un răspuns.

Doamna Tatiana Ivanicichina – *secretar de stat din cadrul Ministerului Finanțelor:*

Deci la domeniul „Protecția mediului”, cea mai mare reducere este de 26,3 milioane în cadrul Proiectului care se numește „Punerea în siguranță și reabilitarea amenajărilor de la Nodul Hidrotehnic „Costești-Stânca”, etapa 1”. Este un proiect finanțat de Comisia Europeană și diminuarea este legată de faptul că nu au fost valorificate aceste surse până la mijlocul anului și, din acest motiv, s-au redus.

Domnul Mihail Popșoi:

Gata, răspunsul e suficient?

Precizare, vă rog.

Doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Vă mulțumesc mult.

Probabil, nu ați înțeles întrebarea.

Deci eu vorbesc strict din anexa nr. 4 și nu văd informația care dumneavoastră ați prezentat-o. Dar, oricum, vă rog foarte mult ca să atrageți atenția la capitolul respectiv.

Dar, stimată doamnă ministru, ceea ce spuneți dumneavoastră de taxa ecologică, este un alt subiect și deja este în Legea cu privire la deșeuri, anume responsabilitatea lărgită a producătorului, ceea ce, cu părere de rău, din 2017, de când a intrat legea în vigoare, încă nu funcționează. Și în situația dată eu sunt absolut convinsă că, dacă se pune în aplicare anume acest mecanism, nu o să avem nevoie nici de majorarea taxelor, deoarece banii deja nu vor mai veni la Fondul ecologic, dar banii vor fi calculați foarte, foarte clar, deci vor fi utilizați pentru soluționarea problemei.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim pentru precizare.

Doamna Violeta Ivanov:

A doua întrebare, vă rog. Aceeași întrebare era și ceea ce ține de Fondul pentru eficiență energetică cu 8 milioane. Eficiență, da, energetică. Deoarece aceasta este o prioritate a politicii de dezvoltare regională și văd aici o micșorare cu 8 milioane. Suntem îngrijorați de acest fapt. Care a fost motivul?

Doamna Natalia Gavrița:

Și noi suntem îngrijorați. Și ne pare rău că în prima jumătate a anului n-a fost elaborat acest mecanism care face imposibilă, de fapt, cheltuirea acestor bani care erau prevăzuți în buget.

Doamna Violeta Ivanov:

Păi, ei sunt ... eu am înțeles că ei lipsesc.

Doamna Natalia Gavrița:

Nu, ei sunt în buget, dar din cauza că a lipsit mecanismul ...

Doamna Violeta Ivanov:

E micșorat cu 8 milioane.

Doamna Natalia Gavrița:

Acest mecanism nu a fost elaborat și nu a fost pus în aplicare și aceasta necesită timp, necesită acte normative. Deci din cauza aceasta noi nu credem că acest fond poate fi implementat în următoarele șase luni, dacă în primele șase luni nu s-au pregătit actele necesare sau mecanismul necesar.

Domnul Mihail Popșoi:

Da. Vă mulțumim.

Întrebările sunt epuizate și precizările.

Următorul vorbitor – Burduja Petru, PSRM.

Burduja Petru, PSRM, conectați, vă rog, microfonul.

Mersi.

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Mult stimată doamnă ministru,

Deci așa cum am discutat în cadrul comisiei de profil, s-a făcut referire la faptul că avem un procent destul de mare la capitolul „Absorbția investițiilor”. Și acest lucru l-am înțeles și în cadrul comisiei de astăzi, unde am discutat raportul Agenției ... ANSC-lui. Deci înțelegem că bugetul propriu-zis, care a fost planificat pentru anul 2018, a fost unul mai mult electoral.

Pentru că, pe de-o parte, s-au făcut multe promisiuni, cineva chiar a profitat și a obținut titlul de cetățean de onoare al localităților, dar până la urmă au rămas doar promisiuni.

Acum ne dăm seama că rectificările cu care dumneavoastră veniți deci au la bază anumite calcule bine efectuate, bine chibzuite și din punct de vedere economic și din punct de vedere analitic, dar aș vrea să aud de la dumneavoastră atunci când vorbiți despre modificarea cheltuielilor pe grupe, cum ar fi în domeniul ocrotirii sănătății, dacă nu se referă aceasta la închiderea cărorva instituții medicale sau spitale? Și atunci când vorbim de protecția socială dacă asta nu va afecta? Și înțeleg că, cifra ați adus-o la realitate.

Doamna Natalia Gavrița:

Da.

Domnul Petru Burduja:

Și vrem să avem promisiunea că anume așa va fi. E corect?

Doamna Natalia Gavrița:

Această cifră este o cifră mai reală. După cum am spus, eu cred că sunt două motive din care capacitatea noastră de absorbție este joasă. Una este voința politică și concentrarea pe absorbția acestor resurse ca prioritate, dar alta este o capacitate joasă obiectivă a unor instituții de stat care implementează proiectele.

Și aici este nevoie de mult mai mult timp pentru a spori aceste capacități de training-uri, de... eu știu, proiecte-model, capacități în efectuarea studiilor de fezabilitate, de asemenea revizuirea, poate, a unor acte normative care fac contestațiile sau achizițiile publice, se ia foarte mult timp. Deci aici vom lucra și vom vedea care este soluția.

În ce privește cheltuielile medicale. În bugetul de stat, acolo unde ați văzut sumele, este vorba despre programele Ministerului Sănătății și nu se prevede închiderea unor instituții medicale.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Burduja,

Aveți și a doua întrebare?

Domnul Petru Burduja:

Deci noi astăzi în cadrul comisiei chiar am avut promisiunea Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor că vor veni, până la 1 septembrie, cu un program clar și constructiv de acțiune ce vor întreprinde întru ... Pentru că aici este vorba și de modificarea cadrului legislativ, mă refer la dinamica proceselor inclusiv care apar din punct de vedere al materialelor, inovațiilor ș.a.m.d.

Ce se referă la modificarea de majorare cu 309 milioane în domeniul învățământului vreau ca să cunoască toată lumea.

Doamna Natalia Gavrița:

Da, această majorare în special se datorează necesității creșterii subsidiilor de stat pentru instituțiile la autofinanțare pentru cheltuielile de personal. Este, de fapt, o creștere a salariilor, în special ale profesorilor care sunt implicați în comanda de stat.

Domnul Mihail Popșoi:

Vă mulțumim.

Domnul Slusari – următorul vorbitor.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă ministru,

Am două întrebări. Prima ce ține de gaura bugetară. Eu vreau, totuși, ca toți cetățenii Republicii Moldova să audă, care a fost gaura bugetară estimată de către Ministerul Finanțelor la momentul preluării puterii? Nu vorbesc despre deficit. Noi cunoaștem că deficitul a fost unul enorm prognozat la aprobarea bugetului pe 2019, deoarece a fost un an electoral.

Nu vorbesc despre peste 5 miliarde de lei, dar estimările peste acest deficit, dacă nu ar fi fost deblocată finanțarea externă, care ar fi fost gaura financiară peste deficit?

Doamna Natalia Gavrița:

Dacă nu ar fi fost deblocată asistența externă, care vine atât ca suport bugetar pentru venituri, cât și ca sursă de finanțare a deficitului bugetar, noi am estimat că această gaură este 4,4 miliarde de lei.

În același timp, vreau să spun că noi am negociat, de fapt, cu FMI chiar mărirea un pic a deficitului bugetar, pentru că din cauza neexecutării noi

niciodată nu folosim pe deplin spațiul fiscal care este disponibil pentru a investi în viitorul țării. Pentru că, de fapt, un stat în dezvoltare ar putea folosi acest deficit bugetar sau ar putea cheltui azi pentru ca să aibă instituții și infrastructură mai bună mâine.

Și de aceea noi credem că principala problemă nu este atât acest deficit sau spațiu fiscal, ci executarea calitativă a investițiilor care sunt permise datorită faptului că avem asistență externă.

Domnul Alexandru Slusari:

A doua întrebare privind datoria internă. Ne bucură faptul că datoria de stat, care era planificată de precedenta guvernare la nivel de 62 de miliarde de lei, urmează să fie micșorată cu aproximativ 4 miliarde până puțin peste 58 de miliarde. Întrebarea mea este: care a fost planul împrumuturilor interne, mă refer aici la bunurile trezoreriale și obligațiunile de stat, și care a fost deja gradul de executare a acestor împrumuturi la momentul când dumneavoastră ați preluat Ministerul Finanțelor?

Doamna Natalia Gavrița:

Dacă este să vorbim despre valorile mobiliare de stat, care sunt emise de Ministerul Finanțelor, ele au fost planificate în buget în sumă de un miliard 500 de milioane și această sumă rămâne neschimbată pentru a oferi spațiu de împrumut în caz de necesitate. Ratele la aceste valori mobiliare de stat au fost menținute relativ joase la 6% în dependență de termen, din cauza aceasta și din cauza unei abordări prudente și în ultimul timp în privința creșterii ratelor executarea este mai jos decât planificată.

Domnul Mihail Popșoi:

Botnari Alexandru – următorul vorbitor.

Domnul Alexandru Botnari:

Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Stimată doamnă ministru,

Din tot proiectul de lege, chiar și la comisie am adresat întrebarea, dar, iarăși, nu am primit un răspuns concret, clar, este vorba despre Fondul de eficiență energetică care era, astăzi este Agenția Eficienței Energetice. În fiecare an, după câte cunosc, în suma anuală a acestui fond plus, minus era la 400 milioane de lei, astăzi ele se iau și se dau în altă parte.

Întrebarea este: acele proiecte... care înaintate de administrația publică locală de nivelul întâi sau nivelul al doilea, care au fost transmise în cadrul acestui Fond de eficiență energetică la finanțare, vor mai fi finanțate sau nu? Fiindcă fiecare proiect, după cum erau regulile acolo, administrația publică locală trebuie să contribuie cu cota de 25 la sută în cadrul proiectului respectiv. Totodată, s-au cheltuit bani la aceste proiecte, la expertiza lor, la eficiența energetică, adică auditul energetic, care aici intră și școli, și grădinițe, și iluminatie stradală, și multe, multe alte lucruri.

Dacă puteți să-mi dați un răspuns la acest capitol.

Mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrilița:

Da. Mulțumesc.

Cum am răspuns și mai înainte, și nouă ne pare rău că mecanismul pentru implementarea în practică a acestui Fond de eficiență energetică nu a fost elaborat, ceea ce nu ne permite să valorificăm banii în acest an. Dacă nu va fi modificată legislația, atunci, neapărat, Ministerul Finanțelor va planifica aceste resurse pentru anul viitor.

Iar detalii pot să îl rog pe colegul ministru Brînzan să ne ofere.

Domnul Vadim Brînzan:

... au fost deblocate finanțările din partea BERD-ului și din partea Băncii Mondiale, legate de proiecte de eficiență energetică. Ne aflăm în stadiu de negociere... din partea finanțatorilor externi avem tot suportul pentru a investi în continuare în astfel de proiecte.

Ceea ce ține de bugetul de stat, precum a menționat doamna ministru, deci avem ceea ce avem, însă vom avea surse extrabugetare de finanțare a acestor proiecte.

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Aveți și a doua întrebare?

Domnul Botnari.

Domnul Alexandru Botnari:

Mulțumesc.

Și a doua întrebare... nu ca întrebare, dar ca o rugămintă. Ceea ce ține de administrația publică locală de nivelul întâi sau de nivelul al doilea, ar fi binevenit ca să veniți cu o claritate... acele multe proiecte care sînt: Fondul ecologic, Fondul de eficiență energetică, drumurile, să fie o claritate, în baza legislației, astăzi, care se adoptă și acele modificări în cadrul bugetului, o claritate pentru primari, îndeosebi, unde și ce va fi, ca să fie clar, dar nu ca să ajungem în campania electorală și fiecare să strige, cum poate, ca să facă asta, să facă asta, să fie o claritate pentru toți, care și ce va putea realiza mai departe.

Și dumneavoastră spuneți că nu prea este timp pentru agenția respectivă. Sunt lucruri care în Parlament cred că toți sunt gata să adopte acele modificări, schimbări pentru ca mecanismul respectiv, în cadrul Fondului de eficiență energetică să înceapă a lucra. Și timp nu mai este, dacă vorbim de... domnul ministru al economiei a spus că acuș se încep ploile, aici nu este mecanismul. Păi, prin acele lucruri frumoase care se aud că noi vom

realiza pentru oameni, păi, haideți să facem împreună aceste lucruri, dacă, într-adevăr... Eu cred că este real și este posibil de făcut.

Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim pentru sugestie.

Următoarea întrebare – Dan Perciun.

Domnul Dan Perciun:

Bună ziua!

Am o întrebare în contextul Legii salarizării. Cred că cunoaștem cu toții că, din cauza faptului că legea n-a fost pilotată la timp, există anumite probleme structurale cum e construită grila de salarizare și noi am avut și anterior o discuție, și a ieșit și o inițiativă legislativă cu privire la salarizarea directorilor și a directorilor adjuncți din instituțiile de învățământ. Dacă Ministerul Finanțelor a reușit, totuși, să propună o soluție, prin care s-ar rezolva problema directorilor, care, la momentul de față, au salarii identice cu cele pe care le-au avut până la reformă și nu pot beneficia de anumite sporuri salariale, pentru că beneficiază de diferență de salariu și, pe de altă parte, problema care ține de faptul că astăzi în sistem sunt mulți directori adjuncți cu salarii mai mici decât salariile cadrelor didactice și asta, bineînțeles că, îi descurajează să continue activitatea în funcție de conducere.

Dacă s-a identificat o soluție în acest sens sau încă se lucrează?

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Într-adevăr, modificarea Legii salarizării în Parlament a dus la anumite curențe structurale care, după cum spuneți dumneavoastră, de exemplu, șef adjunct al unei instituții poate să aibă un salariu mai mic decât un lucrător de rând sau un învățător. Dar noi acum colectăm, la Ministerul Finanțelor, toate propunerile și problemele cu care s-au confruntat autoritățile în procesul de implementare a legii.

Pe lângă aceasta, colegii de la minister au făcut o muncă enormă, colectând fișiere de date, care ne permit să facem o evaluare un pic mai bună a costurilor acestor modificări. După cum cunoașteți, chiar și o modificare mică... în special, în sectorul educației, unde sunt cei mai mulți angajați, ne dă un impact bugetar foarte mare.

Și de aceea noi vom veni cu modificarea legii, urmare a analizei tuturor propunerilor, probabil, în contextul elaborării bugetului pentru anul 2020. Și, plus la aceasta, avem planuri pentru elaborarea unui registru al angajaților în sistemul bugetar, care ne-ar permite să facem evaluări ex-ante, să nu se ajungă în asemenea situații când costul unei modificări este atât de mare, cum este anul acesta.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Perciun,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Dan Perciun:

Mai am o întrebare. După cum cunoașteți, noi recent am adoptat modificări la Legea privind controlul tutunului și eu am întrebat și în comisie lucrul ăsta, și nu l-am înțeles până la capăt.

Deci se planifica ca anul ăsta în Republica Moldova vor fi vândute 4 miliarde de țigări sau în prima jumătate de an. Acum, la momentul de față, înțeleg că s-au vândut 3,3 miliarde. Și eu încerc să înțeleg... asta-i din cauza faptului că moldovenii au renunțat la fumat, s-a redus contrabanda? Adică oamenii care cumpărau țigări de la duty-free și le exportau, pentru că companiile au făcut stocuri. De unde această reducere de 25 la sută a consumului de țigări? Poate cunosc colegii de la minister.

Doamna Natalia Gavrilița:

Sunt două motive, dar am să rog și colegii de la minister să răspundă. Deci, în primul rând, atunci când am prezentat legea cu eliminarea regimului duty-free pe tronsonul transnistrean, am menționat cifre de ce noi avem o diminuare a accizelor colectate care, credem noi, este o redistribuție a consumului și contrabandă deja care a devenit atractivă și în interiorul țării. Plus la aceasta, probabil, reorientarea unor consumatori pentru sisteme de „heat not burn” și ne așteptăm ca aceasta să fie compensată odată cu modificările, care au avut loc în Parlament.

Dar este și o problemă de supraestimare a veniturilor din accize, care a fost făcut la momentul elaborării bugetului.

Dacă cineva din colegi poate adăuga?

Deci domnul Dorel Noroc, secretar de stat.

Domnul Dorel Noroc – *șef al Direcției politicii fiscale și vamale din cadrul Ministerului Finanțelor:*

Doar suplimentar să adaug. Estimarea care a fost făcută pentru anul 2019 s-a bazat pe anul 2017 executat. Anul 2017 a fost anul cel mai bun, din punct de vedere al încasărilor la accize din tutun, inclusiv datorită faptului că, în anul 2017, au fost făcute foarte multe stocuri la sfârșitul anului, deoarece, în anul 2018, s-au introdus pictograme pentru țigarete. Respectiv, importatorii și producătorii și-au făcut mai multe stocuri în 2017 și, respectiv, a existat o supraestimare, cum spune doamna ministru, a acestor venituri pentru anul 2019.

Actualmente, situația la zi, noi avem plus 150 de milioane, față de anul trecut, accize din țigări.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumim.

Următorul vorbitor e doamna Babuc.

Dacă dumneaei e ocupată, domnul Sîrbu Serghei.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă ministru,

Când am auzit aici despre presupusa gaură, eu îmi pun întrebarea retorică și colegii își pun întrebarea retorică: dumneavoastră aici cu ce termeni veniți în Parlament, cu termeni politici sau cu termeni profesioniști, financiari și fiscali? Vedem că mai mult termeni politici predomină.

Și ca să fie foarte clar și să nu manipulăm opinia publică, cu siguranță, și colegii mă vor completa. Eu citesc din nota informativă a proiectului dumneavoastră de modificare a bugetului, prin care ați menționat expres creștere la foarte mulți indicatori macroeconomici, produsul intern brut și la foarte mulți indici... încasările la buget, în comparație cu anul trecut, sunt în majorare și multe altele. De aceea este foarte stranie această abordare, legată de gaură.

Ar fi corect să discutăm nu în termeni politici, dar în termeni profesioniști. Dacă vorbim de deficit, atunci să spunem care este deficitul și care sunt sursele de acoperire, dar să nu manipulăm.

Dar întrebarea mea este alta, e o singură întrebare, dumneavoastră ... adică în bugetul de stat a fost așa spre finanțare un program care se numește Programul „Diaspora acasă reușește” în sumă de 10 milioane de lei, dumneavoastră propuneți anularea integrală a finanțării acestui program pentru Diasporă, n-am găsit în nota informativă explicația, de aceea, poate, ne ajutați să ne spuneți care a fost motivul că unul din puținele sau, poate, unicul program pentru Diasporă și pe acela, pur și simplu, îl anulați? Ori așa este abordarea dumneavoastră față de concetățenii noștri, ori, pur și simplu, nu doriți ca ei să aibă posibilitate să revină acasă.

Vă mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc, domnule Sîrbu.

Vreau, în primul rând, să vă spun că orice ministru este un om politic și eu sunt mândră să fac parte dintr-un partid politic și voi fi un ministru politic și profesionist. Și pot să vă spun cu exactitate ... *(Aplauze.)*

Mersi, colegi.

Pot să vă spun cu exactitate de unde am luat aceste cifre. Dacă vreți vi le spun. Deci în condițiile în care dumneavoastră nu aveți program cu

Fondul Monetar Internațional, el era înghețat, în condițiile în care Uniunea Europeană pe criteriile politice a oprit finanțarea din partea Uniunii Europene la capitolul „Venituri” nu venea un miliard 380 de milioane de lei. Deci, iată, un miliard 380 de milioane de lei la capitolul „Venituri”. Sunteți de acord ori nu sunteți de acord? Dar de unde avea să luați banii aceștia în absența relațiilor cu Uniunea Europeană? (*Rumoare în sală.*) Precizați.

Domnul Mihail Popșoi:

Haideți să nu intrăm în polemici.

Următoarea întrebare ...

Doamna Natalia Gavrița:

Nu, nu, nu, dar eu n-am răspuns.

Domnul Mihail Popșoi:

A, OK.

Doamna Natalia Gavrița:

La capitolul „Cheltuieli” – un miliard 235 milioane de lei ne costă mai mult Legea salarizării decât a fost planificat. Deci iată deja două miliarde 600 de milioane de lei. Plus la aceasta ... Deci cu atâta creștea deficitul bugetar.

Pe lângă aceasta, ca să finanțezi deficitul bugetar, îți trebuie de undeva să te împrumuți. La nivel local pe piața internă erau preconizate sau planificate împrumuturi prin VMS, prin valori mobiliare de stat – un miliard 500 de milioane, sumă care niciodată n-a fost valorificată. Deci în anii precedenți niciodată nu s-a ridicat nici la un miliard de lei suma VMS emise. Și ca să se emită o asemenea sumă de VMS rata trebuia să crească foarte mult și putea să ajungă la rate foarte costisitoare care nu puteau fi acoperite. Și nu veneau banii nici de la FMI, care sunt planificați în buget pentru finanțarea deficitului, și nici nu veneau banii din asistența macrofinanciară la capitolul „Împrumut”, și nici nu veneau banii de la Banca Mondială pentru Programul pentru operațiune de dezvoltare. Și iată aceste sume sunt două miliarde de lei.

Dacă vedeți, eu chiar am subestimat, pentru că am luat suma la planificare și nu suma la rectificare pentru suportul bugetar și iese în total 4 miliarde 400 de milioane de lei. Putem să discutăm, cum avea Guvernul dumneavoastră să găsească aceste surse atât la capitolul „Venituri”, „Cheltuieli” și „Finanțarea deficitului”?

Acum în privința Programului pentru Diasporă. Acest program, din păcate, din nou, se confruntă cu probleme de executare din cauza că nu a fost un mecanism echitabil elaborat în prima jumătate a anului. Dar voi ruga colegii mei de la minister să adauge referitor la Programul pentru Diasporă.

Doamna Tatiana Ivanicichina:

Referitor la Programul „Diaspora acasă reușește 1 + 3”, acesta prevedea o contribuție pentru proiecte în mare parte de infrastructură din partea autorităților publice locale. Astfel, Comisia de evaluare a proiectului a selectat 30 de proiecte la finele lunii iunie. Dar, ulterior, după o analiză mai minuțioasă, Cancelaria de Stat a luat decizia că proiectele de infrastructură nu vor reuși să fie implementate în decurs de cinci-șase luni cât au mai rămas până la finele anului și au amânat acest proiect pentru anul viitor.

Domnul Mihail Popșoi:

Da. Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Octavian Țicu.

Domnule Sîrbu,

Dumneavoastră ați spus, față de toți colegii de plen, că aveți o singură întrebare, dar, de fapt, ați alocat două.

Cinci secunde, OK. Dar cinci secunde să fie.

Domnul Serghei Sîrbu:

Doar vreau să apreciez prestația doamnei ministru ca fiind un oracol și un Nostradamus și știa din timp ce nu am fi putut noi să facem. Credeți-mă că am fi putut noi să facem, păcat că voi nu știți să faceți. Dar cu siguranță domnul președinte Filip ...

Următoarea întrebare – domnul Octavian Țicu.

Doamna Natalia Gavrița:

Cu siguranță știm ce să facem.

Domnul Octavian Țicu:

Stimați deputați,

Este un domeniu de activitate care ne unește pe toți. Și vreau să vă spun că, cred eu, avem cel mai sportiv Parlament din toată istoria Republicii Moldova. În Parlamentul nostru sunt doi maeștri internaționali, subsemnatul și unul la șah, domnul Bologan, este un maestru al sportului la rugby domnul Vasile Bolea, și sunt doi candidați în maeștri: domnul Gheorghe Para la decatlon și domnul Bolea la canotaj.

Prin urmare, eu cred că întrebarea mea este firească pentru doamna ministru și profit de ocazia că este și doamna ministru al educației, cercetării și culturii, doamna ... Era, cel puțin.

Și vreau să vă aduc aminte că noi suntem într-un an preolimpic, asta înseamnă că la anul viitor la Tokio vor fi jocurile olimpice, iar calificările sunt în plină desfășurare.

Vreau s-o întreb pe doamna ministru, care este situația cu finanțarea sportului de performanță? Mă refer doar la sportul de performanță, deci atât.

Și în ce măsură aceste ratificări vor afecta? Și dacă există posibilități ca noi să creăm un suport suplimentar de finanțare pentru pregătirea echipelor naționale olimpice? Pentru că dacă vor exista probleme de acest gen la acest moment când au loc calificările, va fi târziu. Și vom avea o situație când la Tokio vor merge trei sportivi în cruce și noi nu vom avea posibilitatea măcar să privim la televizor performanța sportivilor noștri.

Mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrița:

Mulțumesc.

Deci noi, în primul rând, am crescut salariile și de aceea avem necesitatea să acoperim prin alocări suplimentare salariile care nu au fost estimate corect. Și aceasta a fost prioritatea noastră în felul în care am decis cheltuirea resurselor.

În ceea ce privește programele ministerelor, noi în majoritatea cazurilor am modificat doar acolo unde executarea nu era posibilă sau din cauza întârzierilor în executarea în primele șase luni, trebuia timp pentru pregătire. Dar în ceea ce privește programele specifice, despre care ați vorbit, deci acestea sunt gestionate de Ministerul Educației.

Și am s-o rog pe colega mea doamna Nicolaescu-Onofrei să comenteze.

Domnul Mihail Popșoi:

Doamna Onofrei.

Rândul din spate, vă rog, să conectați.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei – *ministru al educației, culturii și cercetării:*

Da. Vă mulțumesc.

Bună ziua.

Domnule Țicu,

Vă mulțumim pentru această întrebare.

Așa cum a menționat și doamna ministru al finanțelor, pe domeniul sport s-a intervenit și la capitolul de sprijin pentru partea salarială. Avem probleme nu numai în ceea ce privește modul de gestionare a finanțelor pentru sprijinirea sportului de performanță, vom sprijini și școlile sportive, care, din motivul faptului că acum au de plătit și contracte de locațiune, au nevoie de bani suplimentari.

Ceea ce spuneți dumneavoastră, este o prioritate pentru noi, pentru că, până la acest moment, trebuie să zic că o claritate cu privire la criteriile de sprijin pentru federațiile de sport nu a fost în cadrul administrării bugetului la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării care acoperă și domeniile tineret și sport și, pentru ca aceste neclarități să fie epuizate, este evident

nevoie de o inventariere și un audit foarte clar al situației pentru fiecare partener al ministerului pe domeniu.

Dar vreau să zic că este important să ne aplecăm cu atenție asupra domeniului nu numai din motivul că este un an preolimpic, ci și din motivul că pe domeniu nu avem o strategie și nici accent sau sprijin serios nu a fost făcut și pentru domeniul sportului de cultură generală în educație, și nici pentru sportul de masă. Deci asta va reprezenta o prioritate și pentru un viitor al ministerului.

Domnul Mihail Popșoi:

Domnule Țîcu,

Aveți și a doua întrebare?

Domnul Octavian Țîcu:

Am uitat să spun că mai este un sportiv – maestru în sport la parașutism – domnul Oazu Nantoi. (*Rîde.*) L-am uitat.

Întrebarea mea, doamnă ministru, era legată strict de jocurile olimpice și de posibilitatea de a ne concentra, pentru că asta este o prioritate... dacă putem, avem resurse, deci asta este un plânset al sportului de performanță, deci asta este lucrul la care m-am referit.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ce se întâmplă? N-am izbutit, îmi cer scuze.

Stimați colegi,

Următoarea întrebare – doamna Babuc.

Vă rog.

Doamna Monica Babuc:

Mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Stimată doamnă ministru,

Profit de această ocazie să confirm că miniștrii sunt figuri politice și salut determinarea dumneavoastră de a face parte dintr-un Guvern, prin definiție, politic, dar vreau să vă spun, din experiența mea, că, odată ajungând la funcția de ministru, politica noastră cea mai importantă este politica cetățenilor Republicii Moldova. Și sunt sigură că profesionalismul dumneavoastră și experiența pe care o aveți și pe care o respect, o să vă permită să faceți anume acest lucru.

Întrebarea mea reiese tocmai din acest context și, într-un fel, o redirecționez și colegului dumneavoastră, domnul ministru Brînzan, și vreau să întreb: dumneavoastră chiar, pe bune, credeți că Programul „Drumuri bune” a fost un program cu tentă electorală și uitați, cumva, că datele statistice arată că, până anul trecut, începând de la declararea independenței

Republicii Moldova, în țara noastră nu s-a construit, anual, mai mult decât 40 de kilometri de drum pe an? Asta-i prima mea întrebare.

Și, dacă vreți, este o suplimentare a aceleiași întrebări: pe bune, domnule ministru Brînzan, vă respect experiența, din anumite considerente personale, cu atât mai mult că v-am cunoscut mama dumneavoastră deosebită, pe bune, dumneavoastră spuneți că e strigător la cer că s-au construit în sate drumuri de la biserică la cimitir? Dacă da, e foarte trist.

Eu m-am născut și am crescut într-un sat și eu știu sigur că marea majoritate din cei care sunt în această sală știu ce înseamnă un drum de la biserică spre cimitir și că aceste drumuri erau cele mai proaste și defectuoase, și dificile pentru a duce în ultimul drum concetățenii noștri.

De aceea întrebarea mea este... sper că dumneavoastră nu credeți, totuși, că acest proiect a fost unul electoral. Și ce aveți de gând să faceți pentru ca acestea, inclusiv drumurile de la biserică spre cimitir, să fie construite? Prima mea întrebare.

Mulțumesc.

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Eu, pe bune, cred că partidul pe care-l reprezint va avea grijă de interesele cetățenilor mult mai bine decât partidul, care a fost la guvernare până acum, altfel eu n-aș fi aici. (*Aplauze.*)

În același timp, vreau să spun că aceasta nu mă încurcă pe mine să fiu un profesionist și să analizez lucrurile în mod obiectiv, așa cum eu cred că este cel mai bine pentru țară și pentru cetățenii acestei țări.

Și de aceea eu niciodată nu am să las politicul să intervină în lucrul ministerului, și m-am concentrat pe fortificarea instituțiilor ministerului, și mă voi concentra în viitor și, pe bune, cred că sunt anumite programe, care au fost ani de zile... resursele, ani de zile, au fost alocate pe criterii politice, și cred că a venit timpul să oprim această practică.

Și, domnule Brînzan, dacă doriți, despre drumuri.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Brînzan,

Da, vă rog.

Domnul Vadim Brînzan:

Vă mulțumesc.

Da, succint.

Referitor la „Drumuri bine”. Este strigător la cer faptul că oamenii în sat aleg să construiască o porțiune de drum care-i unește de la biserică la

cimitir, mai bine ar uni de la casa oamenilor la școală, la locul de muncă, la locul de trai.

Faptul ce s-a întâmplat... lăsăm politica aici, eu vorbesc... faptul ce s-a întâmplat până acum, a avut loc un program... tot ce se întâmplă până acum, s-a întâmplat... a fost un program de depopulare a Republicii Moldova și de denaționalizare. Eu pot să vorbesc mult la acest subiect, minimum 3 scheme pe zi, mai mult deja nu mai pot să percep, toate una mai interesantă ca altele, dar asta-i alt subiect.

Hai deți și ne vom focusa acum pe „Drumuri bine”. Au venit primarii de la CALM, au stat și se uitau la mine, mă rugau, mă implorau să le dau bani pentru... Eu... de ce eu, la minister, trebuie să le spun primarilor unde trebuie să construiască și de ce bani? Asta este, totalmente, contrar democrației, contrar decentralizării puterii statului, ceea ce s-a făcut până acum, era absolut greșit.

Eu le-am spus clar primarilor că, începând cu 1 ianuarie 2020, ei mai mult n-au să vină la Guvern, cu mâna întinsă și cu capul plecat, să-mi spună, să mă roage să le dau bani. Ei trebuie să aibă sursele lor de finanțare, ei singuri trebuie să-și construiască drumuri acolo unde ei consideră de cuviință și ei trebuie să fie responsabili față de cetățenii care i-au votat. Asta este democrație veritabilă. Și eu vă asigur că asta va fi implementat, începând cu 1 ianuarie 2020.

Va fi creat un fond special de drumuri, posibil... chiar... fond special în afara bugetului de stat, pentru ca primarii să știe câți bani au, pentru ca drumarii să-și poată planifica resursele financiare și mijloacele tehnice pentru câțiva ani înainte ... etc. Atât.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule ministru,

Vă rog, succint...

Domnul Vadim Brînzan:

Am terminat.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Doamnă Babuc,

Dacă aveți a doua întrebare?

Stimați colegi,

Noi am depășit timpul votat deja cu 8 minute sau, mai bine zis... cu 10.

De aceea eu am să fiu nevoită, după întrebarea doamnei Babuc, să întrerup runda de întrebări-răspunsuri.

Timpul este epuizat.

Doamnă Babuc,

Vă rog, a doua întrebare.

Doamna Monica Babuc:

Mulțumesc.

Ca să fim în regulă cu timpul, renunț la a doua întrebare, decât să fac o precizare.

Mult stimată domnule ministru,

Nu contrapuneți două lucruri care sunt de o egală măsură importante pentru satele noastre. Încă o dată repet: nu vorbiți acum de depopulare și de ceva, drumul de la biserică spre cimitir a fost întotdeauna considerat un drum sfânt.

Și, da, sunt de acord cu dumneavoastră că trebuie construite și celelalte drumuri – de la casă spre școală, dar ele, aceste noțiuni, nu trebuiesc contrapuse. Și din tot ceea ce mi-ați spus, m-ați încurajat și înțeleg că o să continuați proiectul nostru „Drumuri bune”.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc mult.

Doamnă ministru,

Vă rog să luați loc.

Rog comisia, domnule Munteanu, să veniți la tribuna centrală.

Doamna Natalia Gavrilița:

Mulțumesc.

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Distinși colegi,

Onorați membri ai Guvernului,

După cutuma procesului legislativ, noi știm că legea de rectificare a bugetului este egală, după procedură, cu adoptarea legii bugetului și, respectiv, trebuie să mergem prin aceleași situații în care se analizează în comisie, sunt colectate întrebări la ministrul finanțelor și trebuie, într-un fel, să aplicăm procedurile care sunt prevăzute de Legea nr. 181... Legea privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale.

De asemenea, articolul 131 din Constituție prevede că acest drept se exercită prin prezentarea raportului de către membrii Guvernului, care, într-un fel, sunt testați la prioritățile lor de către toți deputații Parlamentului.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303 din 2018, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, în cadrul ședinței noastre, a Comisiei economie, buget și finanțe, din 30.07. 2019.

Prezentul proiect de lege are drept scop: ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) reieșind din reestimarea prognozelor principalilor indicatori macroeconomici și mersul executării bugetului de stat în semestrul I al anului curent, revizuirea și prioritizarea programelor de cheltuieli, deblocarea finanțării suportului bugetar din partea donatorilor, consolidarea administrării fiscale, implementarea deplină a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270/2018.

Proiectul de lege prevede diminuarea cu un miliard 492 milioane de lei la partea de venituri, iar la partea de cheltuieli a bugetului de stat se prevede diminuarea cu un miliard 327 milioane de lei, respectiv modificările operate la partea de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat se soldează cu majorarea deficitului aprobat al bugetului de stat cu 164,6 milioane de lei.

Reieșind din nivelul de executare a veniturilor bugetului de stat în primul trimestru al anului curent și având la bază prognoza revizuită a unor indicatori macroeconomici, estimările scontate pe an ale bugetului de stat, se denotă diminuări pe unele tipuri de venituri, inclusiv la veniturile proiectelor finanțate din surse externe – cu 318,3 milioane de lei, încasările la impozite și taxe se micșorează cu 307,3 milioane de lei, la granturi – cu 174 milioane de lei și la alte venituri – cu un miliard 22 milioane de lei, iar transferurile de la alte bugete se majorează cu 11,7 milioane de lei.

O să prezint succint principalii indicatori pe care noi i-am discutat pe larg în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe. Pornind de la premisa că acest proiect de lege de revizuire, de rectificare a bugetului va fi lucrat în cadrul comisiei și în cadrul tuturor formatelor care vă vor permite și dumneavoastră să participați la discutarea acestei legi pe parcursul următoarelor zece zile, astfel încât noi să avem pentru lectura a doua caleidoscopul sau tabloul clar al observațiilor pe care dumneavoastră doriți să le aduceți Ministerului Finanțelor.

La cheltuielile bugetului de stat, reieșind din estimările cadrului de resurse, se propun diminuări cu un miliard 327 milioane de lei sau cu 2,8% de cele aprobate în buget.

Cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe se diminuează cu 891,4 milioane de lei sau circa 25,5% față de volumul aprobat în buget. Cheltuielile suportate din contul veniturilor colectate de autoritățile/instituțiile bugetare se diminuează cu 462,7 milioane de lei.

Modificările operate la alocațiile bugetare vizează un set de măsuri și acțiuni cu caracter sectorial și intersectorial, care sunt reflectate ca factori în compartimentul cheltuielilor pe grupe funcționale principale.

Nu le voi da citire, pentru că doamna ministru, pe care o salutăm și-i mulțumim pentru efortul deosebit pe care l-a făcut și în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe, și în prezentarea principalelor modificări la Legea bugetului, deja le-a prezentat secvențial.

Balanța bugetului de stat și finanțarea deficitului bugetar ca urmare a modificărilor operate la partea de venituri și cheltuieli a bugetului de stat s-au soldat cu majorarea deficitului aprobat a bugetului de stat cu 164,6 milioane de lei, în sumă nominală constituind 5 miliarde 703 milioane de lei.

Ca pondere în produsul intern brut deficitul de casă a bugetului de stat va constitui 2,75%, comparativ cu 2,65% aprobat în Legea bugetului pe 2019.

Modificarea soldului bugetar (deficitul) va fi efectuată ținând cont de cheltuielile sociale, implementarea noului sistem de salarizare în sistemul bugetar și investițiile pentru proiectele demarate. Totodată, se propune modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului ca urmare a schimbărilor parvenite în special la intrările din împrumuturi externe.

Concomitent, au fost reestimate, reevaluate resursele proiectelor finanțate din surse externe, deficitul pe această componentă a bugetului de stat fiind în scădere cu 573 milioane de lei, iar la componenta de bază acestea s-au majorat cu 737,7 milioane de lei.

Soldul datoriei de stat în anul 2018. La situația din 31 decembrie 2019, soldul datoriei de stat în valori nominale va constitui 58 miliarde 282 milioane de lei, diminuându-se cu 4 miliarde 729 milioane de lei sau circa 7,5% față de valoarea aprobată, fiind influențat atât de diminuarea soldului datoriei de stat externe cu 2 miliarde 982 milioane de lei ca urmare a diminuării intrărilor de împrumuturi de stat externe și prognozei de depreciere a monedei naționale față de dolarul SUA, cât și de diminuarea soldului datoriei de stat interne cu un miliard 746 milioane de lei. În acest fel, ponderea soldului datoriei de stat în produsul intern brut se va micșora cu 2,2 puncte procentuale față de valoarea aprobată și la situația din 31 decembrie 2019 va constitui 28,1%. În structura datoriei de stat la finele anului 2019 ponderea datoriei de stat externe va constitui 58,7%, iar a datoriei de stat interne – 41,3%.

Pornind de la modificările și ajustările propuse la partea de venituri, partea de cheltuieli, soldul bugetar și sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat, se operează modificări la partea textuală a Legii bugetului de stat pentru anul 2019 în conformitate cu anexele numărul ... cele șapte anexe se expun în redacție nouă.

Amendamentele și propunerile înaintate vor fi examinate în lectura a doua, iar îmbunătățirea părții textuale a legii... vor fi luate în considerare la redactarea finală a proiectului.

Aș vrea să rezum... să rezumez, pe anul 2019 veniturile bugetului de stat se propun a fi stabilite la nivel de 40 miliarde 633 milioane de lei, iar cheltuielile bugetului de stat se propun a fi stabilite la nivel de 46 miliarde 336 milioane de lei, cu un deficit în sumă de 5 miliarde 703 milioane de lei.

Reieșind din cele expuse și din discuțiile pe care le-am avut intens în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe și pe baza observațiilor pe care le-ați adresat doamnei ministru al finanțelor, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303/2018 spre examinare și aprobare în prima lectură.

Aș vrea, în final, să remarc faptul că Legea bugetului niciodată nu este un document strict tehnic, este întotdeauna un document politic. Aceasta este o definiție a tuturor instrucțiunilor și a politicilor publice în toată lumea.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Domnule președinte,

Întrebări nu aveți, vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

La acest subiect avem două luări de cuvânt.

Prima luare de cuvânt – domnul Pavel Filip din partea fracțiunii.

Vă rog.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Așa și nu am înțeles care este ordinea tehnică, pentru că am ținut microfonul aprins de la bun începutul ședinței și nu am mai ajuns să am posibilitatea să pun o întrebare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți, noi am avut buna înțelegere, de la fiecare fracțiune ... mergem pe cerc, de la fiecare fracțiune câte o întrebare. Și eu nu sunt de vină că colegii dumneavoastră primii au ...

Domnul Pavel Filip:

Totul e OK.

Stimați colegi,

Am citit cu mult interes, trebuie să recunosc, cele 130 de pagini redactate de Ministerul Finanțelor, m-am bucurat să văd că în debutul acestei opere, recunoașteți, situația economică bună pe care v-am lăsat-o. Vorbiți despre o creștere economică de 4,4%, despre creșterea exporturilor, despre creșterea producției industriale, a investițiilor, a comerțului interior, a încasărilor la buget, toate anul acesta valabile pentru prima jumătate a anului, respectiv în perioada guvernării precedente.

Recunoașteți și menționați și creșterile salariale doar anul acesta cu aproape 20% și diminuarea ratei șomajului cu 26%.

Felicitări, felicitări, stimați colegi din Partidul Democrat. Aceasta este moștenirea dezastruoasă pe care am lăsat-o. (*Aplauze.*)

Eu am vrut să pun o întrebare, care, de fapt, a răsunat de vreo trei ori, care, totuși, este această gaură și moștenire dezastruoasă, doamnă ministru? Și ați încercat să spuneți că acesta este deficitul bugetar și potențial care nu putea fi acoperit.

Vreau să vă spun... și întrebați colegii de la Ministerul Finanțelor, atunci când a fost elaborată legea bugetului și aprobată, noi am consultat Fondul Monetar Internațional... acest deficit bugetar a fost consultat cu ei și cu colegii din Comisia Europeană și sunt scrisorile în scris, pe care o să le găsiți la Ministerul Finanțelor. Este evident, au fost niște evoluții politice ulterior și datoria Ministerului Finanțelor este să facă, ceea ce ați făcut astăzi – să veniți cu rectificări de buget și realocări.

Dar cum vă spuneam, până aici a fost o lucrare bună, dar, după care, am văzut altceva. Cu toate acestea, acest exercițiu este unul bun, pentru că ne oferă o radiografie clară a priorităților actualului Guvern.

Felul în care ați tăiat și ați adăugat în bugetul din anul 2019 vorbește foarte clar despre modul în care gândește această guvernare. Câteva exemple, pentru că oamenii se pierd în cifrele care au răsunat de la această tribună, o să încerc să simplific. Prima greșeală – ați tăiat din programele bune care au fost pornite de Partidul Democrat, printre acestea Programul „Prima casă”, „Drumuri bune”, renovarea grădinițelor, procurarea ambulanțelor.

Dumneavoastră v-ați gândit să faceți economii din contul cetățenilor – iată cu ce ați început – ați tăiat 2 milioane de lei de la proiectul de construcție a locuințelor sociale, intenționat nu vorbesc despre proiectul „Prima casă”, că este logic ceea ce-ați spus dumneavoastră, minus 320 de milioane de lei – de la reparația drumurilor, minus 31 milioane – de la procurarea de ambulanțe, minus 30 de milioane – de la repararea grădinițelor, minus 230 de milioane – de la sănătate și ați anulat Programul „DAR 1 + 3”, care nu cred că era o problemă pentru a fi realizat acest program. Și nu cred că pentru aceasta v-au votat și ne-au votat cetățenii – ca să le tăiem din

posibilitățile ca să-și cumpere o casă, să aibă drumuri bune, servicii medicale de calitate sau grădinițe renovate.

Nu mai sunt, de asemenea, priorități nici apărarea națională, de unde s-au tăiat 20 de milioane și nici ordinea publică și securitatea națională, de unde au tăiat peste 200 de milioane de lei, justiția, despre care se vorbește în fiecare zi astăzi – minus 200 de milioane de lei.

Foarte interesant este și unde s-a majorat. S-au majorat alocațiile pentru Aparatul Președintelui țării, s-au majorat alocațiile pentru compensațiile lunare ale deputaților, de asemenea, s-au majorat bugetele pentru CNA, SIS, Procuratura Generală.

Să înțelegem că, odată ce aceste instituții au fost dezoligarhizate, au nevoie de bugete mai mari.

Însă, momentul culminant, vă citez modificările propuse la partea de „Venituri” și „Cheltuieli” s-au soldat cu majorarea deficitului aprobat a bugetului de stat cu 164,6 milioane de lei. Prin urmare, deficitul bugetar va constitui 2,75% din produsul intern brut, comparativ cu 2,65%. Deci cu toate aceste măsuri minime, nu ați făcut altceva decât să obțineți sau să măriți această gaură, despre care vorbeți dumneavoastră, dar, în realitate, deficitul bugetar nu este o gaură în buget.

Atunci când ați venit la Guvern și ați găsit peste 3 miliarde de lei în conturi, salarii, pensii și plăți achitate, programe ca: „Drumuri bune”, „Prima casă”, ambulanțe, grădinițe, toate cu sume prevăzute în buget, ați preluat o situație economică relativ bună, arătați creștere mai departe, demonstrați capacități și profesionalism, arătați că sunteți mai buni, mai corecți, mai pricepuți și mai responsabili. Ați făcut exact invers – ați tăiat din programele care erau, cu adevărat, bune, care erau pentru oameni. Și aici eu cred că ați greșit.

Ați spus că ați lucrat în regim de pompier, doamnă ministru, dar în încercarea frenetică de a stinge acest foc imaginar care vă mistuie, din punctul meu de vedere, ați înecat și proiectele bune, și speranțele cetățenilor.

Aveți doar două luni de când sunteți la guvernare, dar, în 2 luni, ați gafat deja... am numărat, de 40 de ori. Nu știu câți oameni trăiesc mai bine deja de când ați venit la guvernare, știu însă, cu certitudine, câți oameni vor trăi mai rău – 50 de mii de oameni, care beneficiau de tichete de masă, 40 de mii de angajați în industria HoReCa...

Doamna Zinaida Greceanî:

Mai aveți ... minute, vă rog.

Domnul Pavel Filip:

... 5 mii de oameni, care nu plăteau impozite, pentru că aveau venituri mici, iar acum vor plăti. Asta se întâmplă când nu cunoști, asta se întâmplă

când nu faci analiză, asta se întâmplă când nu ai venit ca să construiești, dar ai venit să distrugi.

Vă sugerez să mergeți, ca și noi, câte o ședință, cel puțin, pe lună... noi o făceam la două săptămâni, în teritoriu, și atunci o să vedeți că oamenii doresc drumuri și la biserică, și la cimitir și o să înțelegeți, cu certitudine, care sunt solicitările lor. *(Gălăgie în sală.)*

Și doar pe final, pentru că nu am avut ocazia să pun această întrebare. Deci nu a fost proiect politic „Drumuri bune”, domnule Brînzan, și astăzi ați spus un fals aici.

Acest proiect și fiecare porțiune de drum a venit, la solicitarea autorităților locale, printr-un proces-verbal constituit de către consiliul local, nu a fost indicat de către Guvern, dar inițiativa a fost de jos în sus.

Vă dorim succese în continuare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim, domnule Filip. *(Aplauze.)*

Și dat fiind că, cumva tangențial, ați vizat Parlamentul, domnule Filip, dumneavoastră încă erați membrul Biroului permanent și cunoașteți foarte bine că noi, la Biroul permanent, am decis și asta este în bugetul rectificat inclus când bugetul Parlamentului a fost redus cu 5 milioane de lei pentru anul 2019 – pentru constatare și pentru stenogramă.

Doamnă ministru,

Aici...

Următoarea luare de cuvânt – domnul Golovatiuc, din partea fracțiunii.

Doamnă ministru... *(Rumoare în sală.)*

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Даже не знаю с чего начать. После.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Stimați cetățeni ai Republicii Moldova,

Proiectul prezentat este un răspuns... răspuns la una din multe provocări... provocări cu care se confruntă țara, țara noastră Republica Moldova.

Noi, adică noua majoritate parlamentară, noul Guvern, nu a creat probleme pentru țară, pentru societate, pentru sectorul bugetar, pentru populație, pentru economie.

Sunt multe probleme, probleme legate cu... adică... проблемы, связанные с незавершенностью реформ в 90-е годы, когда произошла

губительная для страны деиндустриализация, когда было дробление сельхозугодий, страну посадили на иглу внешних заимствований, экономический рост базировался на импорте, внешних кредитах, грантах и переводах трудовых мигрантов, эта модель вела только в долговую яму.

Были попытки исправить ситуацию в нулевые годы. Наверняка помним SCERS Стратегию экономического роста и снижения уровня бедности. Наверняка помним SND Strategia națională de dezvoltare. Министр Наталья Гаврилица, тогда Наталья Катринеску, прекрасно помнит, как создавалась эта стратегия, которую успешно забыли после 9-го года, хотя она была до 11-го. Проблемы те не решены, они усугубились еще более сейчас – это один круг проблем.

Второй круг проблем – это те, которые стране достались от предыдущего правления, от власти Демократической партии. Да, это так.

Мы помним, как восемь месяцев назад утверждался здесь бюджет, и я сказал: мы ожидали любого другого бюджета, но только не этого.

Вы говорили о приоритетах. Каковы они были тогда? Бюджет – это инструмент государственной власти для влияния на экономику, для решения конкретных проблем, которые стоят перед страной.

Вы говорили: ваш приоритет – это заработная плата и закон о заработной плате в бюджетной сфере. И что? 5% роста расходов на зарплату? Это приоритет?

В абсолютном размере рост расходов государственного бюджета на увеличение заработной платы был сопоставим с увеличением расходов государственного бюджета на обслуживание государственного долга. Так каков ваш приоритет был? Решать проблемы людей или наращивать долги? Ответ очевиден.

Да, сейчас ситуация очень пикантная, впервые за долгие годы Правительство было создано в середине бюджетного года, оно обязано, должно было исполнять тот бюджет, который был разработан вами. Но что пошло дальше утверждения бюджета? Пошли предвыборные обещания, которые чего-то стоили. Это же цинично, когда в январе, создав Комиссию по экономике, бюджету и финансов, меня спросили: «Господин Головатюк, вы «за» или «против»?» «За» что? «Против» чего? «Вы за то, чтобы решать проблемы людей?» Это цинизм.

Ресурсов в бюджете не было, не было финансового покрытия, и вот как нож в горло: вы «за» или «против»? Огромные обязательства вы нам обещали. И что? И все мы помним остаток денежных средств на казначейских счетах – представители Министерства финансов могут подтвердить что с 1 декабря 2018 года по 1 апреля они снизились более чем, ну, на полтора миллиарда. И это с учетом текущих поступлений в

бюджет! То есть был остаток на начало, плюс все поступления, минус расходы, и вот это все снизилось на полтора миллиарда, естественно, дефицит бюджета увеличился. Вы говорите, что «дырка» – это дефицит, нет, «дырка» в дефиците и в доходах.

Итак, дефицит за три месяца увеличился почти в три раза, дефицит государственного бюджета за четыре месяца почти в девять раз, дефицит государственного бюджета за пять месяцев в 25 раз! И вы спрашиваете, где «дырка»?

Уважаемые!

Какое наследство? В прошлом году за пять месяцев дефицит был 900 с чем-то миллионов, в этом году за пять месяцев – два миллиарда 400 миллионов! Хороший результат правления, хороший вы «кошелек» оставили новой власти, с чем? А выполнять обязательства надо.

Каковы результаты? За полугодие исполнение бюджета по грантам – 7% годовой цифры, по внешним кредитам – 19%, по внутреннем заимствованиям – 17%.

Когда была нарисована цифра в два с половиной миллиарда заимствований в виде эмиссии государственных ценных бумаг, я сказал: это невозможно, нереально. И что мы сейчас имеем? Нет этих денег. Банковская система не готова отдать эти деньги в два с половиной миллиарда – там частично на буфер, частично на эмиссию на первичном рынке, не готова. Пошел спрос на кредитные ресурсы, банки должны кредитовать экономику, а не бюджет. Вот такая ситуация.

И Правительство, я думаю, что неплохо сдает этот экзамен, идет *rectificare*, идет изменение бюджета. И по этой статье, по государственным ценным бумагам минус полтора миллиарда, более-менее реально приведено в соответствие, какие вызовы? Я в самом начале сказал. Первый вызов – это расширить внешнее финансирование. Мы видим, какая ситуация с внешними ресурсами. Миссия Валютного фонда была, Мировой банк был, Европейская комиссия была, переговоры со странами-партнерами, с румынами и т.д. Все нормально. Ждем борда МВФ и зеленый свет партнерам – и проблемы эти будут решены.

Вторая проблема. Мы должны дать людям уверенность в том, что не возникнет никаких проблем с выплатой заработной платы, пенсий и пособий и других, которые в том числе вы наобещали без финансового покрытия, что мы выполним, сделаем это и это предусмотрено.

Я напомню, что было 5% роста бюджетных расходов на оплату труда, а сейчас с учетом этих изменений уже 16% роста! Нормально, это похоже на приоритет?

И последнее. Мы в прошлом году говорили при обсуждении бюджета, что покажем, как надо работать, в том числе и в этом вопросе, и мы это сделаем. Мы должны сейчас... Я часто говорил, как негативно, что это бюджет не развития – это бюджет выживания. Теперь я скажу с гордостью, что это бюджет выживания. В этих страшнейших условиях Правительство находит средства, чтобы люди, страна, бюджетная система выжили.

А то, что нам говорят, что снизили cheltuieli capitale, так сегодня 22% исполнения бюджета по этой статье снизили с 6 400 до 5 100, на миллиард 300. Дай бог, чтобы мы исполнили вот эти 5 100, и тогда будет все хорошо.

Спасибо. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Mai multe luări de cuvânt la acest subiect nu avem.

Supun votului...

Stimați colegi,

Vă rog, să vă calmați.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul de Lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019, proiect înregistrat sub nr. 155 din 29 iulie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Prima lectură.

Majoritatea celor prezenți. Proiectul este aprobat în prima lectură.

Rog autorii și comisia de profil să vă convocați, să definitivați acest proiect pentru lectura a doua, ca să veniți, peste zece zile, cu prezentarea în Parlament pentru a fi adoptat în lectura a doua într-o ședință extraordinară.

Da, domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Înainte de a solicita alți colegi pauză, eu vreau să invit, imediat după pauză, colegii din Comisia juridică în biroul 615, cred că vreo 10 minute, ca să dezbatem proiectul nr. 164 din 31 iulie 2019.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnul Popșoi,

Vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Deja domnul Litvinenco putea să solicite pauză totodată.

Din partea Blocului ACUM 30 de minute solicităm pauză.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este dreptul fracțiunilor. Se anunță pauză pe jumătate de oră.

Acum suntem la ora 16.00 la 16.30 ne convocăm.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanî:

... și să vă ocupați locurile.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Noi vă așteptăm să vă săturați de vorbă, dacă n-a fost de ajuns pauza.

Văd că colegii dumneavoastră nu aud despre ceea ce eu spun.

Stimați colegi...

Domnule Reniță,

Nu sustrageți doamnele, vă rog. (*Rîsete în sală.*) (*Voce nedeslușită din sală.*)

E clar.

Stimați colegi,

Continuăm examinarea ordinii de zi.

Următorul proiect este **proiectul sub nr. 156, proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat.**

Rog doamna Ala Nemerenco, ministrul sănătății, muncii și protecției sociale, la tribună.

Doamna Ala Nemerenco – *ministru al sănătății, muncii și protecției sociale:*

Bună ziua!

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Deci vă prezint proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2019.

Scopul elaborării prezentului proiect constă în precizarea veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale, în rezultatul analizei care a fost efectuată a indicatorilor bugetului pe parcursul anului, a dinamicii contingentului de beneficiari și a mărimilor medii de prestații sociale, și a actualizării prognozei indicatorilor macroeconomici de către Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Astfel, în rezultatul acestor analize, se propune majorarea veniturilor cu 137 milioane 107 mii, ca să atingem cifra totală a bugetului de 21 miliarde 869 milioane 879 mii de lei.

Deci vreau să fac o precizare. Începând cu anul 2009, bugetul asigurărilor sociale de stat totdeauna a fost aprobat pentru fiecare an cu deficit. Deficitul care a fost aprobat pentru anul 2019 a fost unul... care a atins cota cea mai mare, a fost un deficit de 2 miliarde 839 milioane de lei.

Trecem la capitole. La capitolul „Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii” se precizează o majorare de 813 milioane 560 mii de lei, care include această sumă, inclusiv acoperirea acestui deficit, care este în jur de 700 milioane și o să-l raportez mai departe.

Alte majorări sunt:

Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii virate de către angajatori, care sunt cu 641 milioane 902 mii de lei.

Contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat obligatorii – cu 148 milioane 958 mii de lei.

Transferuri primite între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat, care se precizează, prin această micșorare, cu 722 milioane 253 mii de lei. Și această precizare este condiționată, în primul rând, de micșorarea sumei transferurilor curente primite cu destinație specială, deci acestea sunt ajutoarele sociale, care se achită din bugetul de stat pentru diferite prestații și alte plăți care, conform legislației, sunt finanțate din mijloacele bugetului de stat cu 20 milioane 289 mii de lei.

Micșorarea sumei transferurilor curente primite cu destinație generală pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat – cu 701 milioane 963 mii. Deci totodată, se propune majorarea cheltuielilor – cu 154 milioane 121 mii de lei până la 21 miliarde 886 milioane 893 mii de lei.

Cheltuielile de personal se majorează cu 32 de milioane 685 mii de lei și modificarea este generată de implementarea noii legi de salarizare.

Cheltuielile destinate activităților finanțate din resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat se propun spre majorare până la 15 miliarde 925 milioane 397 mii de lei sau cu 161 milioane 406 mii de lei.

În aspectul categoriilor economice, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat se precizează după cum urmează următoarele subprograme.

Subprogramul „Administrarea sistemului public de asigurări sociale” se propune a fi majorat, după cum am spus, cu 32 milioane 685 mii de lei și care sunt condiționate, aceste majorări, în raport cu Legea salarizării.

Subprogramul „Protecția în caz de incapacitate temporară de muncă” se propune a fi majorat cu 28 milioane 367 mii de lei.

Subprogramul „Protecția persoanelor în etate” se propune a fi majorat cu 174 milioane 399 mii de lei.

Subprogramul „Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului” se propune a fi majorat cu 278 mii de lei.

Subprogramul „Protecția familiei și copilului” se propune a fi majorat cu 2 milioane 344 mii de lei.

Subprogramul „Protecția șomerilor” se propune a fi precizat prin micșorarea cu 11 milioane 38 mii de lei.

Deci atunci când remarc subprograme cu micșorare, este vorba de o precizare care a fost făcută de către Casa Națională de Asigurări Sociale, pe motiv că diferite persoane, în urma majorării salarizării sau a unor prestații sociale, au trecut în categoria persoanelor care nu mai sunt eligibile pentru anumite subprograme.

Subprogramul „Susținerea suplimentară a unor categorii de populație” se propune a fi micșorat cu 27 milioane 54 mii de lei.

Subprogramul „Protecția socială în cazuri excepționale” se propune a fi micșorat cu 23 milioane 47 mii de lei.

Reieșind din cele menționate, rog susținerea și votarea de către dumneavoastră.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Doamnă ministru,

N-aveți întrebări.

Vă rog să luați loc.

Au obosit deputații. (*Rîde.*)

Doamnă ministru,

Mulțumim.

Stimați colegi,

Rog Comisia protecție socială, sănătate și familie.

Domnule Vovc,

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Liviu Vovc:

Onorat Plen,

Prezint raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Raport asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 nr. 300/2018.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2019, prezentat de către Guvern.

Urmare a examinării proiectului, se constată că atât veniturile, cât și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat, se propun a fi majorate, ca rezultat al precizării lor, veniturile – cu 137,1 milioane de lei, iar cheltuielile – cu 154,1 milioane de lei. În rezultat, se va forma un deficit în sumă de 17 milioane de lei.

Majorarea veniturilor la capitolul „Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii” – cu 813,6 milioane de lei a fost influențată, în special, de majorarea considerabilă a fondului de remunerare a muncii prognozat, de la 49,4 miliarde de lei – la 53,3 miliarde de lei.

Veniturile, sub forma transferurilor primite între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale, se propune a fi micșorate cu 722,3 milioane de lei, inclusiv:

20,3 milioane de lei – micșorarea sumei transferurilor curente, primite cu destinație specială (prestații și alte plăți finanțate din mijloacele bugetului de stat);

702 milioane de lei – micșorarea sumei transferurilor curente, primite cu destinație generală (pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat).

Cheltuielile pentru prestațiile sociale se propun a fi majorate cu 79,3 milioane de lei, preponderent, cauzate de modificarea formulei de calcul a coeficientului indexării (majorat, astfel, de la 3,2% – la 5,3%).

Nota informativă la proiectul de lege conține informația detaliată privitor la modificările ce urmează a fi făcute în fiecare subprogram în parte.

Urmare a votării, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință (6 voturi „pentru”), Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2019 nr. 300/2018 în ședința de plen a Parlamentului în lectura I și a II.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ambele lecturi imediat le propune comisia?

Domnul Liviu Vovc:

Da. Cu votul unanim al comisiei, s-a decis ca să fie în ambele lecturi, luând în considerare necesitatea stringentă de a face aceste rectificări la această lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Supun votului aprobarea în prima lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019, înregistrat sub nr. 156 din 29 iulie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Și acum, stimați colegi, vreau ... conform Regulamentului, întreb toate fracțiunile pe rând, dacă sunteți gata să votăm pentru lectura a doua? Și dacă avem numărul necesar de voturi?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor.

Domnule Batrîncea,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Doamnă Președinte,

Acceptăm două lecturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Fracțiunea ... colegii spun că au un șir de amendamente pentru lectura a doua, de aceea noi propunem ca să amânăm votul în sesiunea extraordinară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Două lecturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

... pentru două lecturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Majoritatea sunt gata să voteze pentru două lecturi. (*Rumoare în sală.*)
Unde e scris? (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi ...

Vreau să întreb: doamnă ministru, este principial să votăm, să fie aprobat în două lecturi?

Doamna Nemerenco,

Vă rog.

Doamna Ala Nemerenco:

Da. Vă mulțumesc.

Este principial, deoarece, eu am subliniat, 32 de milioane sunt salariile. Noi n-o să avem salariile pentru lucrătorii CNAS.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Comisia ... Propunerea comisiei. Au spus, cu votul unanim au propus pentru două lecturi.

Supun votului proiectul de Lege înregistrat sub nr. 156 din 29 iulie 2019 pentru a fi adoptat în a doua lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, să dați voturile.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Plus 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Plus 19.

Cu 54 de voturi, proiectul este adoptat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este sub nr. 157, proiectul de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Doamnă Nemerenco, doamnă ministru,

Vă rog la tribună.

Doamna Ala Nemerenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră următorul proiect al Hotărârii Guvernului ... deci privind aprobarea proiectului Legii pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru 2019 nr. 301/2018.

Deci scopul prezentului proiect constă în precizarea veniturilor și cheltuielilor Fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală în rezultatul unei analize efectuate a executării indicatorilor fondului pe parcursul anului și actualizării prognozei indicatorilor macroeconomici, efectuate de către Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Modificările care sunt propuse prevăd majorarea veniturilor cu 383 milioane 818 mii de lei și a cheltuielilor cu 183 milioane 818 mii de lei,

diferența de 200 milioane urmează să fie direcționată pentru acoperirea deficitului, aprobat inițial, în sumă cu 200 milioane. Deci acest buget inițial a fost votat cu un deficit de 200 de milioane.

Veniturile fondului de majorează din contul:

- mijloacelor acumulate suplimentar la capitolul „Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală” în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, achitate de fiecare categorie de plătitori, și acestea sunt 380 milioane de lei;

- a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care sunt achitate de persoane fizice cu reședință sau domiciliu în Republica Moldova și constituie 12 milioane de lei;

- a încasărilor din impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației – 9 milioane 500 mii de lei.

Transferurile de la bugetul de stat pentru realizarea Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății” se diminuează cu 17 milioane 681 mii de lei conform ajustărilor efectuate ca urmare a prelungirii perioadei de realizare a proiectului.

Reieșind din necesitățile acoperirii cheltuielilor necesare realizării Programului unic de asigurări obligatorii de asistență medicală se propune direcționarea veniturilor suplimentare estimate în sumă de 183 milioane 818 mii de lei din Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente, care este fondul de bază, în cadrul subprogramului „Asistență medicală specializată de ambulator”.

Luând în considerare redistribuirea cheltuielilor între subprogramele sus-nominalizate, cheltuielile disponibile ale subprogramului „Asistență medicală spitalicească” vor fi îndreptate spre majorarea suplimentului pentru orele de noapte pentru motivarea financiară a angajaților din sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și a creșterii sumelor contractuale pe programe speciale.

Aprobarea majorării veniturilor și cheltuielilor fondului de bază în final va determina: majorarea sumelor contractuale încheiate cu instituțiile medico-sanitare privind serviciile medicale prestate persoanelor în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală atât în cadrul subprogramului „Asistență medicală specializată de ambulator”, cât și a subprogramului „Asistență medicală spitalicească”; și o asigurare mai bună a populației la servicii medicale de dializă, tratament în condiții de ambulator a bolnavilor cu tuberculoză, asigurarea accesului la medicamente chimioterapeutice, anti neoplazice pentru pacienții oncologici.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,
Și noi vă mulțumim.
Aveți două întrebări.

Domnule Sîrbu,
Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

La subiect.

Domnul Serghei Sîrbu:

Stimată doamnă ministru ...

Sigur că la subiect, mai ales că este un subiect extrem de important ce ține de sănătatea cetățenilor noștri și asigurarea lor cu servicii medicale de calitate.

Doamnă ministru,

Conform proiectului, veniturile fondurilor de asigurare obligatorie medicală sunt estimate în creștere cu circa 380 milioane de lei, însă la cheltuieli ați planificat doar 190 milioane de lei, întrebarea este: de ce nu se alocă la majorarea cheltuielilor pentru serviciile medicale pentru cetățenii noștri toate aceste 380 milioane de lei? În condițiile în care cunoaștem că avem o mare necesitate, mai ales acolo unde avem rânduri de 2 ani, de 5 – 6 ani, precum sunt operațiile pe cord, cataractă, endoprotezări și altele.

Dacă ne veți spune că aveți nevoie de a acoperi deficitul din sold, atunci, din informațiile pe care tot le-ați prezentat dumneavoastră, soldul la finele anului 2018 constituia peste 240 milioane de lei, înseamnă că nu este nevoie de atâția bani în sold.

Deci întrebarea mea este: de ce nu alocați toată această sumă de majorare pentru servicii medicale exprese? Și eu cred că asta ar fi și un mesaj foarte bun către toți cetățenii noștri.

Doamna Ala Nemerenco:

Mulțumesc foarte mult.

Și eu aș fi de acord chiar să aloc și mai mult pentru a majora, într-adevăr, numărul de servicii care sunt foarte necesare tuturor pacienților noștri, dar conform cadrului legal dumneavoastră știți care este procedura, cunoașteți foarte bine.

Deci atunci când intrăm într-un an bugetar cu un deficit oarecare, deci din toate veniturile care sunt este neapărat necesar ca să facem realocarea

acestor sume către stingerea aceluia deficit. Deci eu cu mare drag l-aș utiliza pentru a avea mai multe servicii.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

A doua întrebare, domnule Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, doamnă ministru,

Eu sunt de acord, noi trebuie să acoperim deficitul, dar încă o dată vă spun, deficitul a fost, dar a fost și sold la finele anului care a depășit acest deficit. Mai mult decât atât, dacă dumneavoastră și deficitul îl luați în calcul, și creșterea, și soldul, atunci avem peste 600 de milioane de lei care stau în aer în loc să-i acoperiți pentru serviciile medicale.

Mai ales că, începând cu anul viitor, deja expres legea va prevedea, și este o normă legală, cum să fie asigurată inclusiv acoperirea soldului și deficitului atunci când 25% merg pentru Fondul de achitare a serviciilor medicale, 25% pentru Fondul de rezervă și 50% din Fondul de dezvoltare. Noi nu avem nevoie de un sold atât de mare să stea înghețat pe conturile CNAM-lui.

Eu propun să nu ne grăbim aici la lectura a doua și să găsiți posibilitatea ca măcar încă vreo 180 de milioane de lei să majorați la cheltuieli și la acele servicii medicale, ca să nu aștepte oamenii câte 6 ani în rând pentru o operație de cord.

Eu sper că este o propunere judicioasă, să nu vă grăbiți, haideți să găsim această soluție, vă rog.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă ministru,

Vă rugăm, răspunsul.

Doamna Ala Nemerenco:

Deci eu m-am referit doar la procedura financiară. De fapt, este o procedură financiară pe care noi trebuie să o realizăm. Cât ține de numărul de programe, într-adevăr, vă pot asigura că absolut toți banii care vor exista în soldurile și în cadrul Companiei Naționale de Asigurări, și noi deja am inițiat aceste programe, vor merge pentru majorare.

Și vreau să vă aduc la cunoștință, ca să cunoașteți toți de unde vin aceste rânduri și voi veni cu o adresare către toți deputații că trebuie să facem o schimbare referitor la Legea privind achizițiile publice. Deci la momentul

de față nu este procurată încă nici o proteză pentru a realiza acele operații care au fost contractate pentru anul acesta și suntem în luna august, fără o zi. Deci, vă dați seama, nici o operație planificată pentru anul acesta nu a putut fi realizată din cauza că s-au început contestațiile la rezultatele achizițiilor care au avut loc.

Deci noi acum vom utiliza inclusiv prestatorul privat, pentru ca într-o oarecare măsură să absorbim, să dizolvăm aceste rânduri, fiindcă acolo stau pacienți și pe dumnealor nu prea îi interesează foarte mult care este motivul de ce aceste rânduri sunt foarte mari.

Dar în principiu procedura financiară pe care noi trebuie s-o realizăm de obicei se sting deficitele din contul veniturilor, iar ceea ce rămâne este datoria Companiei de Asigurări și a Ministerului Sănătății să utilizeze absolut fiecare ban pentru direcționare pentru diferite programe, ceea ce noi, de fapt, am remarcat aici, că la momentul de față ceea ce este în bugetul întreg va merge pentru majorarea salariilor și va merge pentru majorarea acestor servicii despre care dumneavoastră vorbiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim, doamnă ministru.

Aveți o precizare?

Zece secunde.

Domnul Serghei Sîrbu:

Doamnă ministru,

Absolut de acord, trebuie să respectăm și procedurile financiare legale, noi le respectăm, doar că, încă o dată rugămintea, să nu ne grăbim cu lectura a doua. Haideți două săptămâni să examinăm pentru lectura a doua, deoarece eu sunt sigur că, dacă ne așezăm constructiv, mai găsim încă vreo 180 de milioane care să-i redicționăm la cheltuieli propriu-zise, dar nu la acoperirea datoriilor.

Vă rog mult.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Doamna ministru a luat act.

Următoarea întrebare din partea domnului Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

În semn de respect deosebit, am să mă adresez „distinsă doamnă ministru”. Vroiam să clarific o chestiune, mai mulți alegători din circumscripție m-au abordat la subiectul asigurării medicale obligatorii și, în

special, a persoanelor neangajate în câmpul muncii: atunci când ei apelează sau urmează să-și procure această asigurare medicală, o fac admițem astăzi sau în luna septembrie-octombrie, dar trebuie să achite integral suma, de parcă ar fi de la 1 ianuarie.

Spuneți, vă rog, de ce se procedează în felul acesta? Și dacă e o formulă corectă pentru persoanele neangajate, mă repet, ca să achite suma integrală indiferent când o procură?

Mulțumesc.

Doamna Ala Nemerenco:

Mulțumesc foarte mult.

Din cauza că sistemul nostru de asigurări medicale în Republica Moldova, pe care noi l-am îmbrățișat și îl avem deja de mulți ani, se bazează pe echitate, deci egalitatea tuturor contribuabililor. Din moment ce toți ceilalți, care sunt angajați în câmpul muncii, plătesc absolut în fiecare lună contribuția sa, inclusiv angajatorul plătește contribuția, nu poate să existe o altă categorie de populație care poate să procure o poliță doar pentru o singură lună atunci când are nevoie de careva servicii.

Cu atât mai mult, că sistemul nostru oferă, celor care nu sunt angajați sau au alte forme de activitate, o reducere foarte mare, pe care nu o au acei care sunt angajați în câmpul muncii la angajator, deci cu reducere de până la 50% pe parcursul primelor trei luni ale anului.

Totodată, vreau să spun că noi vom reveni, avem acum și consultanța externă și, în general, vom mai revedea, fiindcă foarte multe mecanisme pe care astăzi le utilizăm financiare, de contractare a serviciilor, de plăți a serviciilor, de acumulare a contribuțiilor vor fi revăzute pentru ca să corespundă timpului în care ne aflăm.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Reniță,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Iurie Reniță:

Distinsă doamnă ministru,

Spuneți, vă rog, atunci, poate, s-ar putea de mers pe formula: n-ar fi judicios din momentul procurării, ceea ce ai achitat – de ceea și beneficiazi. Mă refer dacă e din luna septembrie sau august, până la sfârșit de an. Asta e și contribuția ta, dar și partea de care beneficiazi, nu una integrală. Mi s-ar părea puțin mai altfel.

Zic m-au întrebat cetățenii. Și aici cred că trebuie să găsim soluția.

Mulțumesc.

Doamna Ala Nemerecno:

Mulțumesc foarte mult.

Vreau doar să aduc la cunoștința fiecăruia, inclusiv celor care ne privesc, că atunci când beneficiem de careva servicii medicale, ele nu neapărat sunt egale cu costul contribuțiilor noastre. Deci noi toți contribuim și ne ajutăm împreună, adesea costurile sunt de zeci de ori mai mari decât costul contribuțiilor noastre.

Astfel, în momentul când permitem unei persoane să se încadreze în sistemul de asigurări plătind un mic cost, iar noi toți ceilalți o să împărțim costurile pentru tratamentul dumnealui, deci noi încălcăm principiul echității.

Dar pot să vă promit că o să luăm absolut în considerare propunerea și solicitarea dumneavoastră atunci când vom lucra la aceste mecanisme.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Doamnă ministru,

Vă mulțumim.

Următoarea întrebare vine din partea domnului Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Спасибо.

Госпожа министр!

Очень приятно вас здесь видеть с учетом того, что наконец-то в министерстве можно попасть к министру и не находиться в очередях неделями, как было до этого. Это раз.

Что касается вопроса. Тут звучали разные мнения о том, что перестановлены различные программы, в том числе в сфере здравоохранения, что касается в том числе и закупки машин скорой помощи. Я думаю, вы очень скоро выйдете с определенной информацией по этому поводу: что у нас там творится и как у нас обворовывается в этом плане.

Что касается фондов, мы понимаем прекрасно, что на сегодняшний день вы, как пожарник, пытаетесь... разбираетесь с тем, что есть, и пытаемся из того бюджета, который был заложен с непонятными источниками доходов, разобраться и выполнить обязательства.

Что хотелось бы просто отметить на будущее, чтобы все-таки вот по фондам профилактики мы пытались исполнить закон в 1% от общего

бюджета СНАМ, если это возможно при разработке следующего бюджета на 2020 год. Это мой комментарий.

И, госпожа Председатель,

Разрешите, пожалуйста, с учетом того, что уже пять часов, с учетом того, что весь день министерство находится без министра – вся команда здесь, с учетом того, что предыдущий докладчик – экономический блок – очень детально рассказал нам о многих вопросах... и социального блока, и образование, и здравоохранение, разрешите, пожалуйста, предложить 108-ю статью, прекратить эти прения и позволить министру, министерству работать.

Doamna Zinaida Greceanî:

Да. Спасибо.

Хорошее предложение.

Doamnă ministru...

Doamnă ministru,

Mai aveți o singură întrebare sau două de la un deputat. Mai multe nu sunt și vă promit că nu mai înregistrez.

Domnul Buza Ghenadie.

Da, vă rog.

Domnul Ghenadie Buza:

Vă mulțumesc foarte mult, doamnă Președinte.

Stimată doamnă ministru...

Deputatul Buza, Frațiunea Partidului Democrat, ex-președinte al raionului Hâncești și de specialitate medic-chirurg.

Eu vreau să vă întreb referitor la spitalul din Cărpineni. Deoarece, vreau să vă spun la tot forumul că raionul Hâncești este unicul raion unde mai este un spital în regiunea rurală. O problemă a apărut recent și este și un demers oficial la dumneavoastră, deja de două săptămâni sau mai mult de două săptămâni, pe care l-am dat la minister, să ne spuneți despre soarta acestui spital, care, după tot ce cunosc eu, este riscul de a fi închis.

Cunoaște și domnul deputat Chiril Moțpan, că a fost, luni s-a întâlnit cu o parte din cetățeni în Cărpineni. Se vorbește acolo că ... și astăzi m-a telefonat o doamnă care mă întreabă: de ce, domnule Buza, dumneavoastră închideți spitalul?

Eu vreau să vă spun că în cariera mea de 25 de ani de medic-chirurg la spitalul din Hâncești am avut ocazia sute de pacienți să operez la Cărpineni și chiar și eu de unul singur am fost supus unei intervenții chirurgicale în acest spital.

Este un spital cu tradiții, este un spital cu un colectiv foarte, foarte bun și este un spital care este necesar ca noi să-l păstrăm, deoarece infrastructura drumului care merge de la Cărpineni și până la Hâncești este foarte defavorizată și, respectiv, avem riscul ca pacienții, care sunt în stare foarte gravă, să nu ajungă la spitalul din Hâncești.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Ala Nemerenco:

Doamnă Președinte,

Întrebarea aceasta nu are nici o legătură cu ceea ce prezint aici. Dacă îmi permiteți să răspund la ea? Fiindcă-i în afara...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Întrebarea chiar nu ține de subiectul...

Doamna Ala Nemerenco:

Dacă îmi permiteți să răspund la ea, eu pot să răspund.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, doamnă ministru,

Vă rog, foarte succint. Foarte succint.

Pe urmă...

Doamna Ala Nemerenco:

Da. Deci referitor la spitalul Cărpineni. Luând în considerare faptul că eu, într-adevăr, lucrez și pe post de pompier în ministerul în care mă aflu acum ca conducător, chiar la început nu mi-am pus nici un scop, nici să-l închid, nici să analizez activitatea spitalului. Dar am înțeles, de fapt, cum a supraviețuit acest unic spital rural în Republica Moldova. De fiecare dată, când venea un ministru... și am numărat cred că 10 miniștri anterior, care au deținut această funcție, s-au început presingurile asupra ministrului cu ceva de genul, ceea ce s-a întâmplat... dacă eu vă arăt toate mesajele pe care eu le primesc pe zi cu referire la spitalul Cărpineni, eu într-un mesaj chiar am răspuns cuiva, care se află aici, (*ride*) în rândurile noastre, că eu propun să mutăm capitala la Cărpineni.

Și a trebuit să intru în esența problemei, ca să înțeleg cum a supraviețuit acest spital rural și am înțeles care este metodologia de presing asupra ministrului.

Ministrul nici nu știe unde-i Cărpineni-ul și se începe că „vreți să ne închideți spitalul”. Deci tot satul, tot raionul că a venit ministru nou și vrea să ne închidă spitalul.

Deci vreau să confirm și să mă credeți că, chiar n-am avut nici o inițiativă de a închide acest spital și, nu am de gând s-o fac, până nu intru în esență.

Dar am cerut absolut toate documentele și vreau să vă spun: eu absolut nu voi încălca cadrul legal și, în momentul ce un spital nu corespunde regulilor de acreditare a unui spital, el prezintă un pericol pentru pacienți, securitatea și viața pacientului.

Un spital care oferă servicii de chirurgie în spital și nu are anesteziolog, nu are secție de reanimare, prezintă un risc foarte mare. Deci sunt foarte multe probleme.

Eu, din respect față de acest colectiv, n-o să le anunț aici.

Dacă doriți, o să le discutăm separat.

Și atât timp, cât eu sunt ministru, eu voi pune în fața mea doar legea. Deci nu vor exista asupra mea presiuni să-l las sau să nu-l păstrez din acest motiv.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Doamnă ministru,

Răspunsul este foarte clar.

Noi am înțeles răspunsul dumneavoastră.

Vă mulțumim.

Vă rog să luați loc.

Doamna Ala Nemerenco:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Rog Comisia protecție socială, sănătate și familie să prezinte raportul.

Domnul Vovc – secretarul comisiei. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Liviu Vovc:

Voi prezenta raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie asupra proiectului de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2019 nr. 301/2018.

Domnule Diacov,

Eu o să aștept... o să aștept să fie liniște.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul Parlamentului, a examinat în ședință proiectul de Lege pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2019 nr. 301/2018, inițiativă legislativă a Guvernului.

Proiectul de lege supus dezbaterii a fost elaborat în scopul de a preciza veniturile și cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul bugetar curent.

Potrivit raportului executării fondurilor, la situația din 1 iulie 2019, veniturile proprii au fost acumulate cu 377 milioane 803 mii de lei mai mult, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2018. Astfel, se propune precizarea veniturilor și cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în sumă de 7 miliarde 709 milioane 843 mii de lei fiecare.

Din sumele ce urmează a fi modificate, diferența de 200 milioane de lei urmează a fi direcționată pentru acoperirea deficitului aprobat inițial, iar restul mijloacelor financiare vor fi direcționate către fondul de bază. Este salutabilă decizia de a majora suma de 561 milioane 276 mii de lei, contractată inițial de subprogramul „Asistență medicală specializată de ambulator” cu 183 milioane 818 mii de lei, prevăzută pentru acoperirea cheltuielilor serviciilor de dializă, tratamentul în condiții de ambulator a pacienților cu tuberculoză, precum și pentru achitarea medicamentelor chimioterapeutice pentru pacienții cu maladii oncologice.

Membrii comisiei, în urma discuției purtate pe marginea proiectului vizat, cu votul unanim, propun aprobarea și adoptarea acestuia în două lecturi de către plenul Parlamentului.

Doar cu o concretizare, propunerea în două lecturi a fost votată de către reprezentanții a 4 partide, care au fost prezenți la ședința comisiei, în număr de 7 persoane.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim foarte mult.

Domnule președinte...

Domnule secretar,

Nu aveți întrebări.

Stimați colegi,

Propunerea a fost... din partea comisiei, să fie votat în prima lectură.

Cine este pentru a fi votat în prima lectură, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Stimați deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile, ca să poată numărătorii să vă numere.

Stimați colegi,

Și eu mă adresez din nou la doamna ministru... păcat că nu este doamna ministru al finanțelor... toate aceste 3 bugete sunt legate între ele.

Bugetul de stat noi l-am aprobat pentru prima lectură.

Are sens să aprobăm și bugetul asigurărilor medicale... să-l lăsăm doar în prima lectură sau în două lecturi? (*Rumoare în sală.*)

... Calmați-vă.

Banii nu stau sub garduri. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Stau?

Stimați colegi,

Doamnă ministru,

Vreau să vă întreb, fiindcă adoptarea în lectura a doua...

Calmați-vă, eu vă aud foarte bine.

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Nemerenco.

Doamna Ala Nemerenco:

Deci rămâne la discreția dumneavoastră, nu-i o stare atât de acută ca la celălalt fond, dar, desigur, vom fi recunoscători dacă ne-ați scoate povara aceasta de pe cap.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Întreb comisiile... fracțiunile parlamentare.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor.

Domnul Vlad Batrîncea:

Doamnă Președinte,

Noi suntem mulțumiți de profesionalismul... de prestația doamnei ministru, credem că în două lecturi și lasă Guvernul să lucreze.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Domnul Diacov, Fracțiunea Partidului Democrat.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamnă Președinte,

Dumneavoastră ați vrut să spuneți de la bun început că dacă nu este aprobat bugetul de stat, și celelalte bugete pot să rabde ca să fie votate împreună cu...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Diacov,

Nu este vorba de răbdare.

Domnul Dumitru Diacov:

Pe 12 august...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este vorba de dependența unora față de... unui buget față de alt buget.

Nu este vorba de răbdare.

Domnul Dumitru Diacov:

Păi, față de bugetul de stat, toate bugetele depind, într-o măsură oarecare.

De aceea noi propunem în lectura a doua să votăm la 12 august...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Grosu,

Vă rog. Frațiunea „PAS”.

Domnul Igor Grosu:

Frațiunea „PAS” optează pentru a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și Frațiunea „DA”.

Stimați colegi,

Este majoritatea.

Colegii au propus pentru a doua lectură.

Cine este pentru a fi votat proiectul sub nr. 157 din 29 iulie 2019 în a doua lectură, vă rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 10.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 10.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 19.

Cu 56 de voturi, proiectul este adoptat în lectura a doua.

Doamnă ministru,

Vă mulțumim.

Succese vă urăm.

Următorul proiect de lege este înregistrat sub nr. 164 din 31 iulie 2019.

Guvernul – responsabil.

Prezintă ministrul economiei și infrastructurii – domnul Brînzan.

Domnule ministru,

Vă rog.

Domnul Vadim Brînzan:

Da. Mulțumesc.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Prezint spre examinare proiectul de Lege pentru instituirea moratoriului privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova, în condițiile articolului 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 368 din 26 iulie 2019.

Elaborarea prezentului proiect de lege a avut loc ca urmare a înregistrării și votării în prima lectură a proiectului Legii privind modificarea unor acte legislative, proiectul nr. 42 din 16 aprilie 2019, înregistrat de către un grup de deputați, care are drept scop abrogarea Programului de dobândire a cetățeniei prin investiție.

Astfel, până la luarea deciziei finale cu privire la Programul de dobândire a cetățeniei prin investiție, în scopul efectuării unor analize minuțioase a subiectului, prin proiectul de Lege pentru instituirea moratorului privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova, în condițiile articolului 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din anul 2000, se propune stoparea recepționării cererilor noi de dobândire a cetățeniei Republicii Moldova, în temeiul articolului 17 alineatele (1¹) și (1²), pe un termen de 4 luni din momentul intrării în vigoare a legii, cu posibilitatea, la decizia Guvernului, de a extinde termenul pentru o perioadă de cel mult 2 luni.

În contextul celor expuse, solicit respectuos susținerea prezentului proiect.

Deci este vorba despre Programul de dobândire a cetățeniei prin investiție... care a intrat în vigoare în luna noiembrie anul trecut. După o analiză destul de minuțioasă a acestui program, s-au constatat lacune la capitolul transparență, în ceea ce privește ultimii beneficiari ai companiilor antrenate în implementarea acestui program, precum și carențe la capitolul examinării cetățenilor... persoanelor care depun actele pentru dobândirea cetățeniei, din punct de vedere al procedurilor legate de organele de resort, care urmează să ia decizii în cazurile respective. De exemplu, nu se respectă limita de timp... practic, devine imposibil de a verifica minuțios cine sunt persoanele care vor să depună... care depun aceste acte și așa mai departe.

Deci noi cerem... noi solicităm, prin acest proiect de lege, instituirea unui moratoriu la primirea acestor cereri de dobândire a cetățeniei, motivul fiind:

a) de a avea mai mult timp pentru ca Parlamentul să ia o decizie politică referitor la soarta acestui program.

Și doi. Pentru a procesa toate cele 34, probabil, deja mai mult, vreo 36 de aplicații cereri, care se află în proces, pentru a... în cazul abrogării acestei legi, de a ieși cap la cap, cum s-ar zice, din punct de vedere al costurilor.

Și urmează să știți că, în cazul abrogării legii, la momentul actual, noi, Guvernul, vom fi responsabili pentru plata cheltuielilor încasate la moment de către compania consorțiu care se ocupă de implementarea acestui proiect.

La moment, suma va varia între trei și patru milioane de euro. În cazul în care noi procesăm toate cele 34 de aplicații aflate în proces, vom colecta la buget aproximativ 4,6 milioane de euro și deci, dacă decideți să abrogăm această lege, vom ieși cap la cap.

În caz dacă abrogăm legea astăzi, vom fi nevoiți să plătim, conform contractului consorțiului, aproximativ ceva o sumă între trei și patru milioane de euro.

Deci solicit respectuos susținerea acestui proiect de lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim, domnule ministru.

Aveți prima întrebare – domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dragi colegi,

Vă promit, ultima intervenție în această sesiune, ca să puteți să mergeți în vacanță.

Stimați deputați,

Am crezut că le-am văzut pe toate în acest Parlament, iată că astăzi suntem martori că încă multe nu am văzut cu acest proiect de lege.

Prin acest proiect de lege, articolul 1, practic, se suspendă aplicarea unei norme legale, atenție! Moratoriu, suspendare este una și aceeași. Printr-o lege, Parlamentul, suspendă altă lege. Unu la mână ce vreți să faceți.

Atenție la articolul 2. La articolul 2, Parlamentul dă Guvernului dreptul de a suspenda legea mai departe.

Atenție! Noi avem, conform Legii actelor normative, câteva posibilități de legiferare. Avem adoptarea actului, modificarea, completarea, abrogarea unui act normativ.

Dumneavoastră acum, prin această lege, instituiți un nou mecanism – moratoriu sau suspendarea legii.

În primul rând, Constituția nu prevede așa procedură de suspendare a legii, legea nu prevede procedura de suspendare.

Mai mult decât atât, nu poate Guvernul să suspende, printr-o hotărâre de Guvern, o lege, și nici Parlamentul nu este în drept să dea Guvernului dreptul de a suspenda o lege. Există procedura delegării legislative doar pe legi ordinare, există angajarea răspunderii, atât.

Întrebarea mea este, domnule ministru, foarte simplu: dumneavoastră chiar serios?

Eu înțeleg să veniți acest proiect de la un deputat, dar de la Guvern, așa un proiect, cu atâtea curențe legislative...

Și eu nu știu cui să adresez întrebarea. Ministrul justiției nu-i, pe domnul Eșanu l-aș întreba, dar mă tem că el nu are dreptul să răspundă la această întrebare.

De aceea vă rog să ne spuneți: în ce bază dumneavoastră dați... suspendați o lege prin altă lege și, mai mult decât atât, dați Guvernului dreptul, prin hotărâre de Guvern, să suspende altă lege? Care este baza normativă?

Vă mulțumesc.

Domnul Vadim Brînzan:

Domnul Litvinenco, înțeleg că vrea să ia cuvântul, însă eu vreau să vă spun că dumneavoastră... (*Voci nedeslușite din sală.*)

Păi, eu vă spun: noi nu... nu, nu, deci eu vă răspund...

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule ministru,

Vă rog să răspundeți, nu ascultați ce vorbesc deputații în sală.

Domnul Vadim Brînzan:

Deci eu sunt de acord cu dumneavoastră că Guvernul nu are nici un drept să suspendeze legile primite de Parlament, ca fiind organul legislativ suprem al țării, absolut de acord.

Prin acest proiect de lege, noi nu suspendăm altă lege, noi suspendăm acceptarea/primirea... dați să termin. Nu, nu e același lucru.

Deci vă explic ce s-a întâmplat. Legea care a fost primită de către fosta guvernare prevede în continuare... dacă atât timp cât ea nu este abrogată, acceptarea cererilor de către companiile antrenate în acest proces. Deja au venit companii și zic: nu există nici o bază legală pentru ca noi să nu primim aceste cereri. Și ei primesc 10 mii de euro pentru fiecare cerere și consorțiul 25 de mii de euro.

Și dacă noi acum abrogăm legea, noi, Guvernul, vom fi nevoiți să rambursăm aproximativ 3,5 milioane de euro, un cost pe care noi trebuie să ni-l asumăm din cauza că cineva cândva a votat așa o lege sau a intrat în așa un contract, care a fost secretizat... etc.

Deci ca să nu... ca să ieșim cap la cap, să nu avem pierderi de 3,5 sau 4 milioane de euro, noi, la momentul actual, trebuie să găsim o modalitate legală de a opri recepționarea acestor cereri, le procesăm pe toate celelalte 34, care au fost deja recepționate, ca să ieșim cap la cap. Asta-i ideea.

Deci noi nu suspendăm o altă lege, noi nu abrogăm o altă lege, noi cerem puțin timp, ca dumneavoastră, împreună cu noi, să ne clarificăm ce se întâmplă cu programul ăsta. Avem noi nevoie de el sau nu avem nevoie de el? Dacă avem nevoie de el, îl modificăm. Și cum îl modificăm? Pentru asta avem nevoie de timp. Deci... nu se face o încercare de a interveni în lucrul Parlamentului sau a abroga legi, sau a face ceva, ce ar trebui să facă Parlamentul, noi venim cu un proiect de lege pentru a institui moratoriu de recepționare a acestor cereri. Atât.

Deci legea rămâne în vigoare, că ea n-a fost abrogată în a doua lectură, este încă în vigoare legea.

Când o abrogați în a doua lectură, atunci ea se va termina...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Mulțumim.

Vă rog să fiți succint în răspunsuri.

A doua întrebare aveți, domnule Sîrbu?

Da, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, ultima...

Intenția este clară, domnule ministru, ce vreți să faceți, doar că v-ați asumat guvernarea, v-ați asumat anumite responsabilități, inclusiv politice.

Păi, decideți: continuați acest program ori nu continuați.

Dacă decideți că nu este bun, atunci ori îl abrogați... bine, cu consecințele de rigoare, ori îl modificați...

Dar nu există, vă repet, procedură legală de a institui moratoriu, a suspenda, mai ales să însărcinați Guvernul, ca Guvernul, prin hotărâre de Guvern, să continue suspendarea acestei legi. Asta este. Trebuie să vă asumați, conform procedurilor legale.

Dar eu mă opresc aici.

Să vedem viitoarea Curte Constituțională ce va spune la acest aspect.

Vă mulțumesc...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Următoarea întrebare din partea domnului Grosu Igor.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule ministru,

Eu apreciez faptul că încercați, într-un fel, să corectăm, ceea ce a comis vechea guvernare... cu vânzarea de cetățenie și să atenuăm efectele negative pe care noi le-am fi suportat în cazul în care brusc am întrerupe acest proces și asta, într-adevăr, trebuie să ținem cont, pentru că în situația financiară în care ne aflăm, orice leu contează.

Curiozitatea mea este următoarea: dacă dumneavoastră aveți asemenea informații, spuneți-mi, vă rog, care este geografia celor 34, care tare doresc și mor de dorul Republicii Moldova, vor să obțină cetățenia, din care părți ale lumii vin?

Domnul Vadim Brînzan:

Pot să vă aduc la cunoștința dumneavoastră că primele două cereri, care au fost deja acceptate, este un cetățean din Canada... din Australia și unul din India, ambii investitori în sectorul IT.

Ceilalți 34 vin din diferite regiuni ale lumii, preponderent din Asia, din Occident, din Orientul Îndepărtat, să spun așa, și o parte vin din Orientul Mijlociu.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Domnule Grosu,

Aveți a doua întrebare? Nu.

Mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Cunosc că sunteți un distins expert pe domeniu, de aceea aș solicita opinia dumneavoastră. De ce natură a fost raționamentul: politic, economic, financiar sau privat ca o companie străină să gestioneze 34 de milioane, iar în bugetul statului să revină doar 4 milioane? Mă interesează de ce natură a fost, de interes național sau de altă natură?

Domnul Vadim Brînzan:

Eu pot să dau calificării doar la aspectul economic al acestui program. Din punct de vedere economic, acest program aduce venituri la buget, însă ele vin cu riscuri. În cazul în care persoanele respective nu sunt de bună-credință, atunci riscăm să avem investitori... care vin cu capitaluri mari, care ar putea investi sau deteriora, sau dacă nu sunt cu bună-credință, active de importanță strategică pentru țară.

Deci carențele pe care le-am depistat sunt la capitolul transparență... cine sunt persoanele beneficiare, care stau în spatele acestor companii și cine sunt... și cum verificăm cine sunt persoanele, care depun aceste cereri, care doresc să devină cetățeni ai Republicii Moldova.

Însă, la capitolul finanțe, acești 36 de sau 34... probabil, 36 de cereri vor aduce aproximativ 90 și ceva de milioane de lei la buget. Și companiile implicate în proces vor beneficia de aproximativ 35–40 de milioane.

Deci care a fost ideea... raționamentul, până la urmă, nu-mi este clar, însă pot să vă spun că sunt carențe la capitolul transparență și la capitolul integritate... verificarea integrității celor care doresc să obțină cetățenia.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Domnule Reniță,

A doua întrebare aveți?

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Perciun Dan.

Domnul Dan Perciun:

Domnule ministru,

Bună ziua!

Eu am o întrebare cu privire la desecretizarea numelor persoanelor care urmează să fie procesate. Dacă, conform prevederilor contractuale, este posibil de a face acest lucru sau asta-i o normă expres, care urmează a fi respectată?

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule ministru,

Vă rog.

Domnul Vadim Brînzan:

Da. Vă mulțumesc.

Asta este o normă contractuală, care trebuie să fie respectată și nu atât din cauza că aceste persoane sunt de rea-credință, probabil că ele sunt de bună-credință, nu mă pot exprima, deoarece nu am văzut dosarele respective.

Însă, practica internațională cere nedivulgarea numelui și nu doar a numelui, dar câteodată chiar și a țării din care vin persoanele respective. De exemplu, în Republica China nu se permite a doua cetățenie și dacă vine un cetățean chinez, care dorește să facă investiții în Republica Moldova, de exemplu, noi n-ar fi de dorit... chiar să indicăm țara de proveniență, dar putem să indicăm regiunea, deci vine din Asia, de exemplu... asta-i practica internațională.

De aceea eu nu cred că va fi posibil de desecretizat. Unicul lucru ce vă promit că vom face: ca celelalte 34 de dosare, care se află acum în proces, eu, ca președinte al comisiei de examinare, voi depune tot efortul și voi lucra cu organele abilitate pentru a asigura că aceste persoane sunt de bună-credință.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Mai aveți a doua întrebare, domnule Perciun? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimate domnule ministru,

Nu este prima dată când se încheie un contract în detrimentul intereselor statului și face acest lucru o guvernare, dar următoarea guvernare trebuie cumva să iasă din încurcătură.

Noi am văzut acest lucru cu concesionarea Aeroportului, când a fost introdusă acea taxă, care demult ar trebui să fie anulată încă după '99, dar a fost introdusă în contract pentru 50 de ani și nu era posibil de reziliat, fără ca să aibă statul de plătit prejudiciu în sume colosale. Și nimeni din Ministerul Economiei, care a încheiat acest contract, n-a fost tras la răspundere.

Din câte eu am înțeles, chestiunea aceasta cu 3 milioane de euro, care trebuie de achitat, în cazul în care, iată, va fi anulat acest program, iarăși, asta au făcut responsabilii din Ministerul Economiei. Și nu înțeleg de ce această clauză a fost inclusă și de ce, cei care au semnat contractul, nu au avut grijă de interesele statului.

Nu considerați că este cazul de transmis justiției materialele, pentru a analiza câtă bunăvoință a existat din partea celor care au pregătit și au negociat acest contract?

Domnul Vadim Brînzan:

Eu cred că organele abilitate trebuie să ia decizia pentru sine ce au de gând să facă.

Clauza referitor la restituirea despăgubirilor companiilor antrenate, consorțiumul din două companii care s-a apucat să promoveze acest program pe plan internațional, trebuie să zic că este destul de normală, spune așa lumea de afaceri, că persoanele respective au încasat costuri legate de promovarea programului peste hotare, au făcut tot felul de spoturi publicitare etc., etc., etc.

Întrebarea este: cât de justificată este cifra? Asta-i altă întrebare. Noi trebuie s-o verificăm și noi o s-o verificăm, eu vă promit, în cazul abrogării acestei legi în a doua lectură.

Dar țin să mai menționez că în contract mai este o prevedere foarte interesantă care zice că, în decurs de 3 ani, în cazul abrogării acestei legi – stopării programului, în decurs de 3 ani după abrogare, în cazul în care Guvernul decide să inițieze un alt program similar, acest consorțium trebuie să fie contactat, deoarece ei au dreptul de refuz, practic, trebuie să lucrăm tot cu dânșii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Aveți a doua întrebare, domnule Slusari? Nu aveți.

Domnule ministru,

Vă rog să luați loc.

Invit la tribuna centrală, pentru a prezenta raportul, Comisia juridică, numiri și imunități.

Cine din partea comisiei?

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul comisiei pe marginea proiectului de Lege pentru instituirea moratoriului privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova, în condițiile articolului 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000, e vorba de proiectul nr. 164 din 31 iulie 2019.

Comisia juridică a examinat acest proiect de lege, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern și a constatat că proiectul de lege are ca scop instituirea moratoriului asupra recepționării cererilor noi de dobândire a cetățeniei Republicii Moldova, în condițiile articolului 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea nr. 1024/2000, pe un termen de 4 luni din momentul intrării în vigoare a prezentei legi.

Prelungirea moratoriului privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova, în condițiile articolului 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea nr. 1024/2000, va putea fi prelungit pentru o perioadă de cel mult 2 luni.

Totodată, proiectul de lege prevede că cererile de dobândire a cetățeniei Republicii Moldova, depuse până la intrarea în vigoare a prezentei legi, în condițiile aceluiași articol 17 alineatele (1¹) și (1²) din Legea cetățeniei nr. 1024/2000, vor fi procesate, în totalitate, în conformitate cu procedura prevăzută de Regulamentul cu privire la dobândirea cetățeniei prin investiție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 786/2017.

În rezultatul dezbaterilor, membrii Comisiei juridice, cu votul majorității membrilor săi, propun proiectul de Lege nr. 164 din 31 iulie 2019 pentru examinare și adoptare în prima și în a doua lectură, în cadrul ședinței Parlamentului de astăzi.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim.

Domnule președinte,

Întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dar pot să răspund sau n-are... în sens ca să nu existe aparențe că proiectul ar fi ne... diabolic sau... pot să răspund pe scurt. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule președinte,

Vă rog să luați loc.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Este un proiect perfect legal, constituțional și oportun. Punct.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Noi am înțeles cu toții necesitatea adoptării acestui proiect.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul înregistrat sub nr. 164 din 31 iulie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți.

Propunerea Comisiei a fost ca să fie adoptat în a doua lectură.

Fracțiunile sunt de acord pentru lectura a doua?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

De acord, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De acord.

Fracțiunea Partidului Democrat, domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Dumneavoastră sunteți liberi, că nici nu vă interesează poziția Partidului Democrat, de atâta... Da. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dar v-am întrebat, domnule Diacov.

Da. Mulțumim. *(Rîsete în sală.)*

Fracțiunea „PAS”, domnul Grosu.

Vă rog, domnule Grosu, opinia.

Domnul Igor Grosu:

Noi optăm pentru... Frațiunea „PAS” optează pentru lectura a doua.
Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și domnul Slusari, Frațiunea „DA”.

Domnul Alexandru Slusari:

De acord pentru a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

La propunerea fracțiunilor și a comisiei, care a fost cu propunerea de bază, se propune...

Se supune votului pentru a fi adoptat în a doua lectură proiectul de Lege sub nr. 164 din 31 iulie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Și numărătorii să ne dea rezultatele.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 8.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 8.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 20.

Aici o propunere din partea fracțiunii noastre. Ați omis o fracțiune în opoziție și...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, doamnă Tauber, nu știu ce... văd că doar 2 persoane sunteți astăzi prezenți. (*Gălăgie în sală.*)

Haideți să-i onorăm pe toți.

Doamna Marina Tauber:

Da, haideți în final să onorăm, totuși, Regulamentul Parlamentului.

Vă mulțumesc foarte mult, stimată doamnă Președinte.

Eu cred că dacă dumneavoastră nu ne-ați întrebat de atâtea ori astăzi dacă suntem de acord ori nu, înseamnă că nu vă interesează și acum părerea noastră.

Vă mulțumesc foarte mult, colegilor din majoritatea parlamentară, pentru atenționarea aceasta și pentru atenția față de opoziție.

Și eu cred că, cum n-ar fi, suntem doi deputați astăzi, ori 7 deputați, ori 6 deputați, totuși, este dreptul nostru să dăm părerea noastră și să fim auziți.

Dar totul depinde de cum dumneavoastră credeți că trebuie să fie respectat Regulamentul Parlamentului.

De aia noi vă lăsăm acest lucru la discreția dumneavoastră.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim. Mulțumim.

Stimați colegi,

A fost supus votului.

Numărătorii au dat rezultatele.

Vă rog să nu mai interveniți altă dată, stimați colegi, inclusiv numărătorii, în procedura de vot... vă rog să nu interveniți cu propuneri.

Stimați colegi,

55 de voturi, proiectul a fost adoptat în lectura a doua.

Mulțumesc.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este înregistrat sub nr. 163 din 31 iulie 2019.

Inițiator – domnul Litvinenco.

Vă rog, la tribună.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Stimată doamnă Președinte,

Într-adevăr, în adresa Parlamentului a fost recepționată cererea de demisie din partea doamnei deputat Maria Albot, aleasă din partea Frațiunii parlamentare a Partidului „Șor”.

Urmare a acestei cereri, a fost elaborat un proiect de hotărâre a Parlamentului.

Și, având în vedere că cererea este un drept al oricărui parlamentar, solicit suportul pentru a susține și a adopta acest proiect de hotărâre.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim.

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Raportul, la fel, pe scurt.

În adresa Președintelui Parlamentului a fost înaintată cererea de demisie din partea doamnei parlamentar Maria Albot.

Urmare a examinării cererii, a fost redactat un proiect de hotărâre.

Comisia a constatat că această cerere corespunde condițiilor regulamentare. Ea a fost înaintată Președintelui Parlamentului.

Și, urmare a dezbaterilor din cadrul comisiei, comisia solicită sprijinul Parlamentului în vederea adoptării acestui proiect de Hotărâre nr. 163 din 31 iulie 2019 și solicită constatarea încetării mandatului doamnei Maria Albot și declararea vacanței mandatului de parlamentar.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Domnule președinte,

Întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Supun votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre sub nr. 163 din 31 iulie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea... practic, unanim deputații prezenți. Proiectul este adoptat.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este **proiectul înregistrat sub nr. 160 din 30 iulie 2019.**

Prezintă domnul Vladimir Țurcan.

De pe loc?

Poftim, de pe loc.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă rog frumos.

Stimați colegi,

Având în vedere că este un proiect mai mult tehnic, dumneavoastră toți cunoașteți că pe data de 18 iunie a fost constituită Comisia de anchetă parlamentară pentru elucidarea circumstanțelor ce țin de tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova, prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale.

Luând în considerare faptul că în punctul 2 al acestei hotărâri este stabilit termenul de 60 de zile, termen care expiră pe data de 18 august și, în circumstanțele când noi mai avem de lucrat, se propune ca acest punct 2 să fie modificat și să fie stabilit... un termen de 120 de zile.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Aici nu este necesar raportul comisiei.

Supun votului.

Cine este pentru a fi adoptat acest proiect de Hotărâre nr. 160 din 30 iulie 2019, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți, proiectul este adoptat.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este **proiectul sub nr. 151 din 25 iulie 2019 cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2019.**

Domnule Bolea,

Vă rog.

Din partea Biroului permanent.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Biroul permanent a propus ziua de astăzi ca fiind ultima zi a sesiunii de primăvară–vară a Parlamentului de legislatura a X-a.

Toți au fost de acord. S-a agreat ca ziua de astăzi să fie ultima ședință. De aceea...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim, domnule Bolea.

Stimați colegi,

Asta a fost propunerea Biroului permanent.

De aceea se supune votului proiectul de Hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2019 la 31 iulie 2019, proiectul înregistrat sub nr. 151 din 25 iulie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Stimați colegi,

Mulțumesc.

Proiectul este adoptat.

Stimați colegi,

Tot la acest subiect, vreau să menționez că, după cum am discutat și în ședința precedentă, sesiunea aceasta de primăvară–vară se va încheia astăzi.

Iar deputații, vă rog să vă orientați, începând cu 12 august revenim la muncă, fiindcă o să fie și niște ședințe extraordinare începând cu 13, 14, 15 și până la sfârșitul lunii august și pe urmă de la început.

Stimați colegi,

De aceea, vă rog.

Acum, stimați colegi, noi am luat decizia la ședința Biroului permanent ca la închiderea sesiunii să fie alocuțiunile liderilor fracțiunilor parlamentare sau din partea fracțiunilor deputații, dar până atunci noi avem o declarație a unui deputat, care s-a înscris cu această declarație.

Domnule Octavian Țîcu,

Vă rog, la tribuna centrală sau cum ... De pe loc.

Da, vă rog.

Domnul Octavian Țîcu.

Domnul Octavian Țîcu:

Eu o să-mi retrag această cerere de declarație, lăsând lecția de istorie pentru sesiunea extraordinară. Dar am o rugămintă la colegii socialiști, să rămânem ancorați în promisiunile și lucrurile care ne-am înțeles asupra chestiunilor ce divizează societatea noastră și să ne focusăm atenția asupra priorităților pe care le avem și asupra celor două sărbători care ne unesc pe noi toți și care vin în ceea ce urmează 27 august – Ziua independenței și 31 august. Se împlinesc 30 de ani de la adoptarea limbii române.

Și vreau să rămânem în continuarea acestui consens și reconciliere pe care l-am avut până acum.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Acum pentru alocuțiune din partea Frațiunii parlamentare a Partidului „Șor”, doamna Marina Tauber.

Doamna Marina Tauber:

Vă mulțumesc foarte mult.

Stimată doamnă Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Stimați și dragi colegi,

Astăzi mă adresez către toți dumneavoastră din numele președintelui fracțiunii domnului Ilan Șor, din numele Frațiunii Partidului „Șor”, care am onoarea și sunt mândră s-o reprezint în Parlamentul Republicii Moldova.

Iată am ajuns la finalul primei sesiuni a acestei componente a Parlamentului. Privind în urmă, putem identifica multe neajunsuri ale acestui Parlament, dar, oare, ce nu ne ajunge nouă în primul rând?

În această sală domnește o atmosferă în care se simte lipsa acută a unui element foarte important, ce ne lipsește cel mai mult, stimați colegi? Ne lipsește respectul, respectul reciproc. Respectul și omenia sunt calități atât de importante.

Dacă în relațiile dintre noi, deputați, ar fi destul respect, toată țara ar simți asta, Parlamentul ar căpăta un prestigiu nemaipomenit. Astăzi nu ne putem lăuda în fața cetățenilor, că noi, corpul de deputați, ca un tot întreg îi confirmăm prestigiul și credibilitatea Parlamentului.

Fiecare deputat este competent într-un anumit domeniu. Fiecare este inteligent, profesionist, expert în felul și în domeniul său. Respectul reciproc ne poate face o adunare în care deputații se completează unul pe altul. Noi trebuie să fim complementari. Țara trebuie să beneficieze de cunoștințele și de competența fiecăruia dintre noi, dar asta e posibil numai într-un Parlament în care domnește respectul. Noi, doamnelor și domnilor deputați, le dăm exemplu oamenilor.

Fiecare deputat are în vocabularul său vorbe elegante, înălțătoare, dar și vorbe dezgustătoare. Oare ce ar fi dacă am face fiecare un efort pentru a renunța la vorbele pline de dispreț? Ce ar fi dacă păstrându-ne pozițiile, convingerile, opiniile ne-am exprima frumos și elegant? Oare am pierde din credibilitate? Bineînțeles că nu, dimpotrivă le-am arăta oamenilor că ne-au ales, că reprezentanții lor fac față așteptărilor.

Cetățenii noștri, oamenii acestei țări privesc la noi cu speranță, stimați colegi. Oamenii așteaptă ca măcar acest Parlament să fie altfel, mai bun, mai competent. Iar lipsa de respect în relațiile dintre deputați reduce mult din eficiența Parlamentului. Lipsa respectului, ura afișată cu ostentație subminează atmosfera de cooperare din adunarea noastră legislativă.

Din cauza faptului că unii deputați sunt tratați cu dispreț de către unii exponenți ai majorității, aceștia se văd nevoiți să vină cu replici la fel de dure și de acide cum au fost atacurile asupra lor. Deputații din echipa mea, bunăoară, știu să se apere, noi putem riposta. Avem toată pregătirea pentru a sensibiliza de fiecare dată organismele internaționale cu privire la abuzurile majorității. Dar, oare, pentru asta a venit fiecare dintre noi în Parlament?

Astăzi țara zace în ruine, componentele anterioare ale Parlamentului una după alta au dezamăgit puternic cetățenii. Acest Parlament are toate șansele să meargă pe aceeași cale, dar avem și șansa să fim un altfel de Parlament. V-ați gândit, dragi colegi, măcar o dată la asta? V-ați pus, oare, măcar o dată întrebarea: ce ar fi dacă legislatura din care fac eu și dumneavoastră parte să înscrie o pagină cu totul nouă în istoria parlamentarismului moldovenesc? O pagină de glorie, o pagină de prestigiu, o pagină în care așteptările oamenilor au coincis cu felul în care s-au comportat deputații.

Dacă vă este greu să manifestați respect pentru unii deputați, gândiți-vă în momentele mai pline de emoții că acest coleg și această colegă este votată de cetățeni. În spatele fiecăruia dintre noi sunt mii de voturi.

Putem să ne dezamăgim unii pe alții, dar nu avem dreptul să-i decepționăm pe oameni. Dacă pretindem că ne reprezentăm aici, în Parlament, poporul, iar Parlamentul anume acesta și este organul legislativ și reprezentativ suprem al poporului, atunci, dragi colegi, haideți să ne ridicăm la înălțimea acestui statut.

Eu sunt o persoană emotivă, dar pot să fiu și foarte calmă și cooperantă, ați văzut cu toții acest lucru. Haideți, la finele acestei sesiuni, să privim fiecare dintre noi mai întâi la sine apoi la cel de lângă noi. Putem să revenim după o scurtă pauză în care plecăm așa cum am plecat, dar putem să revenim pregătiți, să ne comportăm altfel. Putem reveni fiecare dintre noi cu angajamentul personal de a-i conferi instituției legislative: prestigiu, valoare și eficiență.

Sper mult că în sesiunile ce vor urma, Parlamentul acestei legislaturi își va asuma pe deplin rolul ce îi revine conform legii și se va comporta ca o adevărată adunare legislativă ce merită tot respectul cetățenilor.

Am dori mult ca guvernarea să respecte opoziția, iar opoziția să aibă pentru ce respecta guvernarea. Ne dorim mult ca Parlamentul să nu umble cu ghilotina, ca deputații să nu pronunțe sentințe penale prin intermediul presei, ci să respecte rolul justiției în stat. Există suficiente precedente istorice care ne arată cât de periculoasă poate fi o adunare parlamentară care își arogă competențe străine și le exercită fără nici o opreliște.

Stimați colegi,

Din numele Frațiunii Partidului „Șor” și din numele domnului președinte al fracțiunii, din numele domnului Ilan Șor, vă felicit pe toți cu încheierea acestei sesiuni.

Ceea ce a fost rău în ea poate să ne fie de învățătură, pentru ca să devenim mult mai buni, dar, poate, și să ne provoace la excese și mai mari.

Eu și colegii mei ...

Doamna Zinaida Greceanî:

... secunde, vă rog.

Doamna Marina Tauber:

... îndemnăm pe toți să ne propunem să fim mai buni.

Și chiar dacă dumneavoastră, doamnă Președinte, astăzi nu ne-ați ... ați uitat de noi și nu ne-ați oferit cuvântul, nu ne-ați întrebat, noi, oricum, vă dorim tuturor și colegilor din majoritatea parlamentară, vacanță plăcută și multă, multă sănătate.

Și sper că propunerea noastră – să devenim mai buni, va fi luată în considerare măcar de dragul cetățenilor.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumim.

Următoarea alocuțiune – din partea domnului Alexandru Slusari, președintele Frațiunii parlamentare „ACUM Platforma DA”.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimați colegi deputați,

Cetățeni ai statului Republica Moldova,

Sesiunea parlamentară din legislatura a X-a a fost deosebit de complicată, așa zice chiar de încercare – a fi sau a nu fi.

Deși pare de necrezut, vă zic din start un adevăr, stimați deputați, și anume: sunt mulțumit azi cel mai mult de critica pe care o aud în adresa noastră de la mai mulți experți și cetățeni.

Libertatea de exprimare a fost și este unul din dezideratele de bază ale „Platformei DA” și ale Blocului ACUM. Este foarte bine că oamenii noștri deja vorbesc liber, fără frică. E o victorie pe care fiecare dintre noi, „Blocul ACUM DA”, „PAS” trebuie s-o conștientizeze, întrucât libera exprimare este un drept inalienabil al fiecărui cetățean într-un stat democratic. Și noi îl vom respecta cu strictețe.

Afirm cu tărie că noi, cetățenii statului Republicii Moldova, eram în pragul catastrofei democrației. Amintesc, pe data de 8 iunie, când 61 de

deputați în această sală de plen, scufundată în semiîntuneric, au luat decizii istorice privind pornirea demontării sistemului dictatorial. Frica era atât de mare în societate, încât nici un cetățean nu a venit atunci să sprijine Parlamentul legitim.

La prima vedere par a fi lucruri banale și știute de toată lumea, dar, în realitate, groaznice, groaznice pentru destinul statului nostru.

Acum două luni, Republica Moldova era captivă unui regim mafiot oligarhic antipopular. Instituțiile statului funcționau în interesul unui grup criminal, condus de Vladimir Plahotniuc, care obstrucționa orice tentativă de a democratiza țara, de a face dreptate oamenilor, de a elucida crime de răsunet, precum jaful secolului, de a propulsa și a implementa valorile europene.

Am ajuns să avem poliție politică și deținuți politici, să îngropăm economia în obscuritatea schemelor ilicite de corupție majoră, să vedem cum justiția slugărește Partidul Democrat, să rupem relațiile cu partenerii noștri de dezvoltare.

Stimați cetățeni,

Ajunsem în pragul unei catastrofe iminente a unui colaps general al statului numit Republica Moldova, care nu ar mai fi avut cum să fie salvat după încă 4 ani de guvernare oligarhică.

Probabil, nimeni nu mai credea, în mai 2019, că regimul poate fi înlăturat, că mai există vreo șansă să scăpăm de Plahotniuc și acoliții săi. Țara, care ne-a fost lăsată de mafie, a fost distrusă de cotropitorii interni.

Cunosc faptul că fiecare dintre deputații Blocului ACUM zilnic primește sute de apeluri și scrisori cu descrierea schemelor privatizărilor obscure, abuzurilor, hărțuirilor oamenilor, mii de destine omenești distruse.

Consultanții vicepreședinților Parlamentului nu reușesc fizic să răspundă și să examineze toate petițiile parvenite de la Metalferos, Moldtelecom, Poșta Moldovei, Arena națională sportivă, Calea Ferată, Gas Natural Fenosa, Tutun CTC, Air Moldova, ANTA, Achizițiile Publice, Gările Auto, construcțiile ilicite din Chișinău etc. Iată geografia hoțiilor în proporții deosebit de mari.

Scuzați-ne, stimați tâlhari, dacă am uitat pe cineva. *(Aplauze.)*

Doar lipsa unui Procuror independent permite mai multor persoane, inclusiv prezente în această sală, să mai rămână în libertate.

Vreau să vă asigur, stimați cetățeni, că toți hoții care v-au sărăcit pentru decenii înainte, vor purta răspunderea. Toate dosarele puse la naftalină vor fi redeschise. Nu ne putem permite să dezamăgim așteptările dumneavoastră. Știm că vreți imediat să se facă dreptate în toate instituțiile, în toate domeniile, dar, cu regret, acest lucru necesită timp și funcționari onești de care mai ducem lipsă.

Am fost nevoiți să identificăm soluții pentru a acoperi gaura bugetară de peste 4 miliarde de lei, gaură lăsată de fosta guvernare, care a aruncat țara în hău doar pentru a se menține la putere, doar pentru a-și apăra averile ilicite și a evita dosarele penale care, cu siguranță, le vor fi intentate și sechestrate tuturor hoților și corupților.

A fost aprobat bugetul, după asta se adoptă Legea privind salariul unitar în sistemul bugetar.

Pe drum, stimați cetățeni, s-au pierdut peste un miliard de lei pentru implementarea acestei legi. Acest lucru, nu știu de ce, a fost numit un management eficient.

Aud acum cât de mult guvernarea precedentă a acționat în interesul omului. Sunt de acord cu asta. Toată țara cunoaște numele acestui om pentru care au muncit zeci de instituții și întreprinderi de stat.

Nu vreau să trec în revistă pașii întreprinși de majoritatea creată în ultimele 45 de zile în vederea dezoligarhizării statului. Recunosc, demisiile produse nu sunt suficiente, ținând cont de dezmățul corupțional în care a fost aruncată Republica Moldova în perioada 2016–2019, mai ales când cei care demisionează spun că este vorba de demisia de onoare, un cuvânt absolut străin pentru acești oameni.

Este foarte bine că am reușit deblocarea rapidă a sprijinului partenerilor externi, mai greu ne descurcăm cu deblocarea internă.

Am scos din priză un server principal de capturare a statului, însă mai multe servere de dimensiuni mai mici continuă să activeze într-un regim autonom.

Pentru noi, cei din majoritatea parlamentară, este vital să ne asigurăm că niciodată, dar absolut niciodată nu vom mai avea parte de un Plahotniuc 2. Să curmăm din start orice tentativă de a subjuga justiția.

Stimați deputați,

Nu este în firea mea să critic pe acei care au deținut funcții importante în stat înainte, dar ceea ce s-a dat Partidul Democrat atunci când a condus de unul singur Republica Moldova este cea mai ticăloasă pagină de la declararea independenței noastre încoace.

După cum bine știți, în cadrul Parlamentului activează două comisii de importanță crucială pentru investigarea unor cazuri de corupție majoră și delapidarea banului statului, acte comise de fostele guvernări. Mă refer la Comisia de anchetă privind jaful bancar, pe care am onoarea s-o conduc, și la Comisia de anchetă privind privatizările publice, condusă de Igor Munteanu. Audierile în cadrul acestor comisii relevă fapte de corupție fără precedent, de jaf organizat la cel mai înalt nivel.

Descoperim fărădelegi grave pe care le-am presupus, poate doar nu ni le-am putut imagina în toată ticăloșia, lipsa de scrupule și degradarea morală a celor care le-au înfăptuit.

Totodată, sunt multe semne elocvente, precum că Air Moldova, Aeroportul Chișinău, Tutun CTC și Gările, și Stațiile Auto au fost privatizate și concesionate la prețuri derizorii și, implicit, în detrimentul intereselor statului.

De asemenea, continuă audierile în cadrul Comisiei de anchetă privind jaful bancar și deja a fost luată decizia, chiar până la întocmirea raportului final al Comisiei, să fie înaintat către Procuratura Generală primul demers privind deschiderea unui dosar penal, prin care solicităm pornirea urmăririi penale pe acțiunile/inacțiunile mai multor persoane de demnitate publică, inclusiv pe numele fostului Prim-ministru Iurie Leancă, pentru procesul de deposedare a statului de pachetul... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Zece secunde, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

... Republicii Moldova.

Colegi deputați,

Stimați cetățeni ai Republicii Moldova,

Activitatea noastră, a deputaților din Frațiunea „Platforma Demnitate și Adevăr”, este intensă și nu avem timp să rezumăm în această declarație tot ce am reușit să facem sau să demarăm.

Evident că, fiind abia la începutul activității noastre în legislativ, nici pe departe nu am reușit să redresăm lucrurile pe dimensiunile tuturor cerințelor cetățenilor care ne-au votat și ne-au încredințat viitorul Republicii Moldova, cel puțin, pentru următorii ani.

Recunoaștem că nu suntem mulțumiți de viteza cu care ne mișcăm și aici regret foarte mult faptul că nu am reușit să valorificăm Declarația cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova, pe care o considerăm nu doar politică, ci și generatoare de acțiuni concrete în vederea reformării justiției, reformă crucială pentru statul nostru.

Totodată, prioritatea zero ar fi demisia urgentă a tuturor membrilor Consiliului Audiovizualului și a membrilor Consiliului Concurenței, două organe cruciale pentru funcționarea normală a democrației și a economiei.

Noi nu avem dreptul să uităm pentru nici o clipă de programul nostru electoral și trebuie să ținem cont exact de ceea ce am promis.

Frațiunea „Platforma Demnitate și Adevăr” nu va merge în concediu. Noi ne vom continua activitatea în comisii și în teritoriu.

În afară de sesiunea extraordinară din 12–14 august, suntem gata să ne convocăm în orice zi, mai ales pentru vizita Procurorului interimar, anume el ne-a lipsit aici.

Această atitudine este una asumată și le-o datorăm oamenilor care au rezistat, au luptat și au dorit schimbarea cu tot... Acum se cere responsabilitate, curaj și profesionalism... (*Rumoare în sală.*)

Vă doresc spor la lucru.

Și vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

Vă rog să vă încadrați în timpul stabilit.

Următoarea alocuțiune – din partea domnului Igor Grosu, președintele Frațiunii parlamentare „Partidul Acțiune și Solidaritate, Blocul ACUM”.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Eu am să fiu succint și vă rog nu vă supărați pe colegul meu, eu i-am cedat o parte din timpul meu pentru alocuțiunea foarte înflăcărată și la temă.

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Dragi cetățeni de aici, de acasă, și cei din Diasporă,

După ani de luptă cu un regim oligarhic care a pus stăpânire pe toată țara, pe instituțiile statutului, pe proprii cetățeni după alegerile din 24 februarie, am reușit, totuși, datorită dumneavoastră, să obținem mandatul de deputat.

Am venit în Parlamentul Republicii Moldova nu pentru a mima reforme, nu pentru a da legi personalizate sau cu dedicații sau pentru a ne juca cu soarta țării, așa cum au făcut-o alte guvernări.

Timp de trei luni de zile de la validarea mandatelor noastre am fost în discuții permanente cu dumneavoastră, cu partenerii de dezvoltare internaționali, cât și cu deputații care s-au arătat într-un final deschiși și interesați de lupta cu oligarhii.

Trebuie să recunoaștem că nu a fost deloc ușor, pe alocuri tensionat și periculos, cu amenințări cu bombă, fără lumină, fără microfoane, dar într-un final am reușit să formăm o majoritate parlamentară, pe care a așteptat-o întreaga societate, cetățeni cu viziuni diferite, dar care au înțeles că clasa politică este obligată să găsească o soluție a crizei în care am ajuns cu toții. Și împreună am oferit țării un Guvern de calitate cu oameni

profioniști, cu oameni care știu ce au de făcut, iar scopul nostru comun fiind dezoligarhizarea statului și aducerea Republicii Moldova pe făgașul normalității, pe calea integrării în Uniunea Europeană.

Noi știm că așteptările dumneavoastră sunt foarte mari, cu toții ne dorim reforme și schimbări majore în toate structurile statului, însă trebuie să înțelegem că pentru acest lucru este nevoie de timp, chibzuință și, în primul rând, profesionalism.

În cele 53 de zile de când suntem la guvernare am reușit să votăm legi extrem de importante și așteptate, care ne-au permis nouă, ca țară, să deblocăm asistența financiară externă, care, la rândul ei, ne-a permis să putem fi capabili să achităm salariile la timp, care ne-a permis să curățăm... adevărul că nu până la capăt, instituțiile statului de cei care au comis ilegalități, care au slujit oligarhul, care a dat bir cu fugiții.

În acest scurt timp am reușit să deconspirăm mai multe scheme dubioase care au prejudiciat ... și, din păcate, probabil, mai sunt scheme care urmează să le găsim, au prejudiciat statul în proporții deosebit de mari.

Comisia de anchetă privind investigarea furtului miliardului care a reușit să audieze mai multe persoane și sunt sigur că într-un final munca acestei comisii, dar și a organelor de anchetă ne va permite să aducem banii țării înapoi. Dar cel mai important, în viziunea noastră, este faptul că am reușit să obținem acest aer al libertății în societatea noastră, demult uitat și dorit.

Unde s-a mai văzut ca judecători, procurori, primari să înceapă să vorbească cu atât curaj despre fărădelegile pe care le impunea fosta guvernare, despre metodele de persecuții, intimidare, despre care noi, opoziția, vorbeam permanent.

Trebuie să recunoaștem că avem foarte mult de lucru pentru a reuși să demontăm acest sistem, care nu se materializează doar prin niște legi, prin niște instituții, din păcate el mai este prezent și în mentalitatea oamenilor, atunci când, din păcate, ajungem să vedem cum oamenii se lasă manipulați și votează pentru niște concerte, pentru niște pomeni electorale, lucru care, probabil, 10–15 ani în urmă nu ne puteam imagina acest lucru.

În finalul acestei prime sesiuni, din numele Frațiunii „PAS, Blocul ACUM” vreau să vă mulțumesc pentru toată susținerea dumneavoastră, pentru critica constructivă pe care o faceți în raport cu noi, pentru sugestii și propuneri importante și utile.

La fel, vreau să mulțumesc colegilor din Blocul ACUM și Frațiunii PSRM pentru colaborare și conlucrare în interesul cetățenilor Republicii Moldova într-o realizarea obiectivelor comune de dezoligarhizare a țării.

De iure sesiunea se încheie aici, de facto, noi, cei din PAS, vom continua să muncim împreună în continuare. Avem în față o sesiune extraordinară,

dar cel mai important cred eu că ne așteaptă localitățile rurale, centrele raionale.

Și, stimați colegi,

Mă adresez tuturor, indiferent din ce fracțiune facem parte, ne așteaptă un examen, pe care, haideți, vă rog frumos, să-l susținem cu brio și să nu copiem, folosind termen din domeniul educației, se numesc alegerile locale.

Uniunea Europeană, Parlamentul european ne-au transmis un semnal foarte clar: aveți un față un examen care se numește alegerile locale. Haideți, vă rog, prin susținerea noastră către Comisia Electorală Centrală, comisiile raionale ș.a.m.d., prin comportamentul nostru în calitate de actori electorali să susținem acest examen, să fie o confruntare a ideilor, a proiectelor, mai puțină geopolitică și cu reguli clare și corecte.

Vă mulțumesc pentru atenție. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea alocuțiune – domnul Dumitru Diacov, președintele Frațiunii parlamentare a Partidului Democrat.

Domnul Dumitru Diacov:

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Sigur că este o zi când se face bilanțul, noi deși n-am avut fericirea să lucrăm o sesiune întreagă, câteva săptămâni, dar este o perioadă foarte intensă care a trăit-o Republica Moldova, am trăit-o noi toți. Și eu cred că tot este o lecție pentru fiecare din noi cum trebuie să ne organizăm și cum nu trebuie să ne organizăm.

Am auzit azi atâtea ... și chiar pe parcursul sesiunii, le înțelegem, unii sunt noi nouți, alții mai experimentați și trebuie să se acomodeze. Eu sper că din luna septembrie deja temperatura o să mai scadă și noi o să începem să ne ocupăm cu activitatea propriu-zisă.

Aici unul din colegi spunea, că, uite, noi, în sfârșit, respirăm liber, vorbim liber. Eu din câte țin minte, noi n-am avut probleme la capitolul acesta. (*Rumoare în sală.*) Noi, Republica Moldova.

Domnule Slusari,

Eu cred că gustul de politică dumneavoastră l-ați căpătat în ograda Partidului Democrat. Eu vă vedeam acolo de două-trei ori pe săptămână, ședeți cu domnul Lupu discutați, discutați și zic, uite, avem un membru nou care pricepe în agricultură. (*Aplauze.*)

Pe urmă ... Eu mă bucur... eu mă bucur, un ucenic bun al Partidului Democrat.

Toată această perioadă ați stat la 2–3–4 posturi de televiziune de dimineață până seara, v-a interzis cineva să vorbiți ceva, să vorbiți despre guvernare? Doamne ferește. Nici un om n-o să vă creadă lucrul acesta, stimați colegi.

Opoziția din stânga – trei canale de televiziune, de dimineață până seara, măcar că noi am făcut multe pentru dânșii ca ei să șadă azi în Parlament, da, dar totdeauna erau nemulțumiți. (*Rumoare în sală.*) Totdeauna erau nemulțumiți. Bine, nemulțumirea aceasta eu o înțeleg ca joc politic și o înțeleg pentru un început de sesiune.

Dumneavoastră trebuie să țineți minte că nimeni din dumneavoastră n-a câștigat alegerile. Ce vă purtați atâta de arogant? Citiți lecții la fiecare pas, dați indicații ș.a.m.d. Nimeni din dumneavoastră n-a câștigat alegerile. Unul are 35, altul 30, altul ... de acuma v-ați împărțit în fracțiuni 26, 14, 12, cât acolo. Nu-i important.

Dumneavoastră ați creat această majoritate în urma unei cataclisme, să-i spunem așa. Voi sunteți ... (*Rumoare în sală.*) Voi sunteți acum majoritari.

Noi acceptăm jocul politic în Republica Moldova. Transferul puternic... toate ambasadere din Republica Moldova au salutat transferul pașnic al puterii în Republica Moldova. Bucurați-vă, oameni buni.

Voi sunteți la guvernare, noi vă aplaudăm. Chiar azi am votat CNA, ieri am votat Procurorul, n-avem nici o problemă. Noi o să vă ajutăm și pe dumneavoastră, și pe dumneavoastră să faceți ordine în țară. Nu vă faceți nici o problemă. Avem specialiști în toate domeniile. Partidul Democrat este... din punct de vedere al potențialului intelectual, nu mai slab decât voi luați împreună.

Păi, atunci haideți să ne înțelegem așa: acum aveți oleacă, totuși, de vacanță. La 12 august... până la 12 august odihniți-vă, mai beți niște apă minerală, mai stați oleacă și vă gândiți, mai discutați între voi. ... Fiindcă, pe unii din dumneavoastră, eu i-am votat, pe unii lideri de-ai dumneavoastră de două ori i-am votat, am avut încredere într-înșii.

Domnul Grosu, care pune întrebarea: când a fost viceministru? În perioada când noi v-am votat și am avut încredere, și ne-am cunoscut, și am discutat. Acum voi sunteți guvernare, noi suntem opoziție. Care-i problema?

Nu poate să existe guvernare, fără opoziție. Așa?

Să nu credeți că voi degrabă n-o să fiți în opoziție. (*Aplauze.*)

Noi o să fim foarte atenți. Noi salutăm și noi ne bucurăm când doamna Prim-ministru se duce la Bruxelles, se duce dincolo... discută și capătă finanțare externă. E un lucru foarte bun.

Dar să știți că nici o structură internațională n-o să ajute nici un Guvern al lumii pe termen de jumătate de an.

Voi terminați să vorbiți chestia asta, voi de la oameni ați cerut mandatul pe 4 ani de zile. Fiți buni și guvernați 4 ani de zile. Și nu zăpăciți lumea... partenerii noștri internaționali, că noi, măntincă, la primăvară o să ne ducem la alegeri. Fiindcă partenerii... iată, eu ieri am vorbit cu vreo doi ambasadori, pe dânșii îi interesează.

Dacă voi o să vă duceți la alegeri anticipate, cine o să fie Prim-ministru, cine o să fie? Așa, Maia Sandu, da.

Eu am văzut azi după întrebări – o fracțiune tace, dar una pune întrebări.

Eu de fiecare dată când este domnul Țicu, mă gândesc că gata, s-a terminat cu coaliția voastră, înțelegi... (*Râsete în sală.*) De atât...

Domnule Țicu,

Nu vă supărați. Dacă o să veniți, noi o să vă consultăm și o să vă ajutăm mai dinamic să vorbiți. De atât...

Stimați prieteni,

Republica Moldova a trecut prin toată istoria asta. Și eu vreau să vă spun că, oricum, o să treacă un timp oarecare și asta o să fie o pagină de istorie... o pagină de istorie dramatică, o pagină de istorie cu plusurile și minusurile pentru unii din noi. Haideți să ne învățăm din această istorie. Haideți să nu repetăm această istorie.

Dar, de la 1 septembrie, populația așteaptă de la guvernare decizii.

Iată noi azi am votat modificări la buget.

Eu vreau să vă spun că nu-i nici un secret. Nu cum așa, fostul ministru al finanțelor publică în fiecare zi și spune că noi am avut aceea și aceea, și venituri și... dar fostul ministru al finanțelor de la Partidul Democrat. Unde-i el acum? Nu-i cumva „помощник” la Președintele Dodon?

Și atunci haideți să punem... și vedeți că se bat în cap lucrurile. Acum avem categorii întregi de populație, care au fost... de agenți economici mai ales, au fost defavorizați cu aceste modificări.

Noi nu ne bucurăm, noi așteptăm că voi la toamnă o să veniți și o să vă mai treziți, și o să acordați sprijin acestor categorii. Fiindcă ce înseamnă businessul mic și mijlociu? Păi, asta-i ceea ce are Republica Moldova mai scump, fiindcă oamenii ăștia dau de lucru, oamenii ăștia plătesc salarii la oameni, plătim impozite și așa mai departe.

De aceea vă chem încă o dată: se duce în istorie și această sesiune.

Din toamnă, haideți să ne apucăm de lucru. Vă chem ca dumneavoastră să fiți mai responsabili. Terminați cu căutatul vinovatului.

Gata, nu este la guvernare Partidul Democrat.

Aveți procurori, aveți CNA, aveți tot. Dați indicații.

Văd că le dați în fiecare zi liste și așa mai departe.

Dar haideți să ne gândim și la țară, haideți să ne gândim la ceea cum o să trăim noi în Republica Moldova în ziua de mâine.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Vă mulțumim.

Următoarea alocuțiune – din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor – domnul președinte, domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi socialiști,

Eu îmi cer scuze că nu am pregătit un discurs patetic, nu am discurs. Probabil că trebuia să mă pregătesc mai bine.

Însă, Dmitrii Gheorghevici, într-adevăr, vă ascultăm doar în partea ce ține de 4 ani. Că de mai multe ori am spus la colegi la mai multe dezbateri: ascultați discursul domnului Diacov, domnule Țicu și alți colegi, ascultați-l atent, analizați-l. Iată asta poate să ne aștepte, dacă nu vom avea înțelepciune suficientă. (*Aplauze.*)

Și să înțelegeți un lucru: eu am auzit un cuvânt, care nu mi-a plăcut – „metamorfoză”.

Noi nu ne-am schimbat, noi avem anumite viziuni, noi avem anumite abordări. Însă, situația este de așa natură că, într-adevăr, cum a spus domnul Grosu, un bun coleg al nostru, situația era de natură că anume societatea a dorit ca noi să facem ceea ce am făcut. Și să nu uităm niciodată data de 8 iunie, să nu uităm sala fără lumină, fără apă, fără microfoane, cu pază, cu „Fulger” în jurul clădirii, să nu uitați și de fiecare dată să vă aduceți aminte ce a spus domnul Diacov.

Atunci când a fost în dezbateri nenumărate și fără sens, politice... că ne-a plăcut să facem show-uri tari, vă spuneam: nu poate fi nimic temporar – o lună, două, trei – foaie verde.

Această sesiune este istorică, de aceea că niciodată nici un Parlament nu a lucrat în asemenea regim, niciodată și niciodată nu era ca Parlamentul să nu plece în vacanța de vară. Și noi rămânem fără vacanță și muncim. Și abia acum trebuie să înțelegem, stimate domnule Slusari, tot un bun coleg al nostru, că atunci când am vorbit o lună, două și mergem în alegeri – asta-i foaie verde. Și noi trebuie să tragem concluzii.

Iată acum nu avem nici două luni de când am început să muncim. Colegii, până azi, primesc semnale ce face Guvernul, ei se numesc opoziție.

Dar opoziția aceasta primește semnale ce face ministrul cutare sau cutare, le raportează Secretariatul Parlamentului ce fac cei din ACUM, socialiștii. Ei, până azi, primesc informația de la SIS, de la Procuratură, de la CNA, din alte structuri. Și acum ei îs foarte buni, foarte democratici.

Însă, să vă aducem aminte cum la telefon a lucrat CNA-ul, cum un băiat de aici, coșmar, care-i ... „kinomotovelofoto teleradiomoner”, specialist în toate, (*aplauze*) cum el scria textul hotărârii Curții Constituționale. Vă închipuiți așa ceva? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Cetățenii vor decide cine și ce prezintă, domnule Jizdan, cetățenii.

Până la urmă, noi vorbim aici din numele cetățenilor.

V-a plăcut atunci când întreaga țară a trăit în atmosferă de frică, atunci când Președintele Dodon primea informații de la dumneavoastră că deputații socialiști au dosare penale la Procuratura Generală.

Eu, până azi, aștept să-mi spuneți mie și colegilor mei când am încălcat legea și pentru ce am meritat să avem dosare penale.

De aceea haideți... noi avem memorie foarte bună și încă vorbim puțin, inclusiv 40 de milioane de euro lunar de la agenții economici. (*Gălăgie în sală.*)

Și de aceea, stimați colegi, o să fie și nume, o să fie multă informație, nu retrăiți.

Însă, stimați colegi, avem nevoie de multă înțelepciune și trebuie să stimăm pozițiile, așa cum noi încercăm să demonstrăm că putem stima poziții și atunci când nu ne place și încercăm, ne străduim să nu provocăm diferite situații. Mai tăcem. Că, știți, o jumătate de viață, o bună parte a vieții ne învățăm a vorbi și o bună parte a vieții ne învățăm să tăcem, atunci când este cazul, de aceea că avem de muncit mult, avem să clădim acele instituții.

Dumneavoastră vedeți acum că doar votarea unei declarații că statul Republica Moldova este un stat capturat nu este suficient și asta nu înseamnă de la sine că instituțiile de stat încep a schimba năravul.

Și mai mulți, apropo, din instituții tot speră că, iată, în toamnă, ceva-ceva... că deja s-a înțeles cu nu știu cine.

Sunt de acord cu domnul Grosu, avem un test înainte și localele le vom petrece astfel încât votul cetățenilor să fie protejat și să avem aceleași locale în care oameni au încredere. Și să fie acel președinte de raion care a fost votat de către cetățeni și a ridicat mandatul de consilier raional, și primarii să poată numi viceprimarii fără ca cineva să-i impună. Și primarii să nu mă aibă dosare penale.

Cum un partid politic în regim democratic, Dimitri Gheorghievici, de la 200 de primari poate să ajungă la 700? Spuneți, cum este posibil?

Stimați colegi,

Eu vreau să spun un lucru, că eu mă mândresc cu echipa din care am onoarea să fac parte, mă mândresc cu curajul colegilor, determinarea și cu ... că fiecare dintre colegi au avut presiuni personale, am avut diferite situații. În ciuda diferitor zvonuri că, iată, deja 5-7-8-10, vedeți în realitate că fiecare om a avut curaj să facă ceea ce a făcut.

Și eu vreau să mulțumesc colegilor mei, echipei noastre și, încă o dată, este onoare să fac parte din această echipă, dar cetățenii așteaptă de la noi mult mai mult decât ceea ce am făcut în mai puțin de două luni.

Vom reveni în toamnă cu proiecte economice, cu proiecte sociale. Este foarte bine că am introdus moratoriu la privatizări, de aceea că trebuie să înțelegem, și pentru actualul Guvern, că fiecare întreprindere a fost creată de generații de moldoveni și fiecare întreprindere este patrimoniul național, să nu mai umblăm cu aceste istorii, că întreprinderile de stat, vezi, domnule, nu sunt profitabile sau iată o să fie un manager privat mai bun.

Vom face tot posibilul să întoarcem Aeroportul, să întoarcem „Tutun CTC” și alte întreprinderi, de aceea că aceste întreprinderi nu aparțin deputaților, nu aparțin Guvernului, aceste întreprinderi aparțin poporului și trebuie să aducă profit poporului.

Că aici se fac deja speculații că cineva a lăsat deficit de miliarde de lei și acum, vezi, domnule, sunt reduceri la capitolul „Cheltuieli”, dar cum, dacă cineva a făcut campanie electorală din banii publici, normal? Sau „Drumuri bune”, noi nu știm ce sate primeau în mod prioritar? S-au luat analiza, că în raioanele Călărași sau Nisporeni pentru „Drumuri bune” s-a alocat în 12 ori decât un oraș de la nord, un întreg raion. Asta ce este meritocrație?

De aceea, haideți, noi să fim diferiți.

Уважаемые граждане Республики Молдова!

Мы каждый день получаем очень много сигналов, что Парламент, Правительство медленно двигаются, не видно результатов и т. д. Мы понимаем, что люди ожидают сразу результатов, мы понимаем, что люди слишком долго жили в атмосфере страха, в атмосфере того, что игнорировали их мнения. Ведь украденные миллиарды стали публичным долгом, и за 25 лет их придется вернуть в двойном размере, а возвращать будут люди.

Были ситуации не только с Аэропортом, было очень много ситуаций, и понятно, что людей постоянно игнорировали. И сейчас люди действительно почувствовали свободу высказываться и свободу критиковать политиков, но и люди должны понимать, что за менее чем два месяца Парламент сделал немало, не будем говорить много, но немало. И мы продолжим эту работу для того, чтобы вернуть людям доверие и к органам юстиции, и к судам. Чтобы суды больше не

получали с утра эти плюсики и минусики, крестики, нолики, а чтобы суды принимали решения по закону.

Мы очень хотим и сделаем все для того, чтобы у людей вернулось доверие к государству, к Парламенту, к руководителям страны, чтобы люди не плевались больше в телевизор.

И мы сделаем все возможное для того, чтобы эта коалиция... чтобы ей хватило мудрости и понимания и для социально-экономических инициатив, и для того, что реально сделать жизнь людей лучше. И мы верим в это Правительство, мы практически уже из того соглашения с блоком ACUM, которое было подписано 8 июня, почти все выполнили и поэтому готовы в самое ближайшее время подписать постоянное соглашение о политическом, социально-экономическом партнерстве и продемонстрировать людям, что эта власть не смесь бульдога с носорогом, а это власть адекватных, нормальных, порядочных людей.

Vă mulțumim frumos.

Și nu vă doresc odihnă plăcută, deoarece, cum am vorbit, și așa speculații au fost în societate, nu mai mergem noi în vacanță, nu considerăm noi, deputații, că deja, gata, am făcut și putem merge la odihnă. Sunt speculații de acestea. Deputații rămân în Moldova, deputații vor lucra și deputații sunt disponibili în orice zi a lunii august să fie prezenți la serviciu.

Vă mulțumim frumos. (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumim, domnule Batrîncea.

Stimați colegi,

Acestea au fost alocuțiunile.

Dacă îmi permiteți, sa fac și eu o totalizare a acestei sesiuni de primăvară–vară.

(*Rumoare în sală.*) Asta ce-a fost?

Stimați colegi,

Înțeleg că spiritele se încing, suntem obosiți, suntem la sfârșitul ... la închiderea sesiunii de primăvară–vară.

Dar, Stimați colegi,

Stimați concetățeni,

Astăzi finalizăm cea mai scurtă, dar, totodată, cea mai importantă sesiune a Parlamentului Republicii Moldova. Cea mai scurtă – după numărul de ședințe plenare, dar cea mai importantă – după deciziile adoptate și consecințele acestora pentru țară.

Dacă e să vorbim despre evenimentele sesiunii, multe dintre ele s-au produs pentru prima dată în istoria țării noastre.

În calitate de Președinte al Parlamentului Republicii Moldova, mă mândresc cu faptul că pentru prima dată în istoria statului nostru am reușit să unim fracțiunile parlamentare ale unor partide politice cu poziții atât de diferite, să ne unim în numele unor scopuri comune: eliberarea statului din captivitate, restabilirea cooperării cu partenerii străini și cel mai important – începutul unei noi etape în dezvoltarea țării.

Pentru prima dată politicienii au uitat de aspirațiile lor pur politice și s-au preocupat de soluționarea problemelor în interesul consolidării statului, dar nu în interesul unor grupări și persoane aparte.

Am fost cu toții martori ai modului în care degradează clasa politică atunci când ea se ocupă doar de lupta rușinoasă pentru propria bunăstare în detrimentul întregii țări și întregului popor.

Vreau să cred că această experiență distabilă care a fost obținută de o țară parcurgând drumul de la istoria succesului la stat acaparat va rămâne în trecut și va fi o lecție pentru toți cei care ar dori în continuare să ne folosească țara în calitate de patrimoniu personal, tratându-și cu dispreț propriul popor.

Anume în cadrul acestei sesiuni Parlamentul a adoptat Declarația cu privire la statul captiv, una de rezonanță și deosebit de importantă, prin care s-a constatat faptul uzurpării puterii în țară și s-a solicitat demisia conducătorilor tuturor structurilor de stat care au fost implicate în corupție totală.

Pentru prima dată în istoria Moldovei noua majoritate parlamentară a obținut recunoașterea puterilor mondiale atât în vest, cât și în est. În acest sens, Republica Moldova, nu mă tem să spun acest lucru, poate servi pentru alte țări drept exemplu de soluționare pașnică a crizei politice care amenință să se transforme într-o confruntare dură.

Din păcate, din cauza perioadei lungi de transmitere a puteri în stat, Parlamentul nu a îndeplinit întregul volum de lucru preconizat pentru sesiunea trecută. Cu toate acestea au fost luate decizii extrem de importante ca parte a angajamentelor asumate de partenerii de coaliție a Partidului Socialiștilor și partidele din componența Blocului ACUM.

În particular, Parlamentul a votat pentru restituirea atribuțiilor Președintelui Republicii Moldova în domeniul apărării și securității, atribuții limitate de către fosta guvernare în 2016.

Au fost introduse amendamente la Legea cu privire la Procuratură, a fost adoptată Legea de revenire la sistemul proporțional de vot.

În total au fost adoptate, stimați colegi, 76 de acte legislative, dintre care 19 legi și 57 de hotărâri, conform datelor pe care le-a pus la dispoziție Secretariatul.

27 de proiecte de acte legislative au fost aprobate în prima lectură.

129 de proiecte de acte legislative au fost înregistrate în Parlament, autori fiind Guvernul și toate fracțiunile parlamentare, inclusiv deputații independenți din Parlament.

Am avut parte de 16 ședințe plenare și 86 de ședințe ale comisiilor parlamentare.

La capitolul „Control parlamentar” avem:

26 de întrebări și interpelări, 26 rapoarte de activitate, dări de seamă prezentate de organele centrale de specialitate ale administrației publice și cele formate de Parlament.

În Parlament funcționează activ comisiile de anchetă, formate cu o lună în urmă:

Comisia de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar și investigării fraudei bancare;

Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional;

Comisia de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice.

Suntem convinși că, în baza rezultatelor activității acestor comisii, vor fi luate decizii transparente, care vor informa societatea corect și obiectiv.

În acest sens, considerăm importantă aprobarea de către Parlament a candidaturii Procurorului General interimar, care ieri deja a fost numit în funcție prin decretul Președintelui Republicii Moldova.

În fața Procurorului interimar stau sarcini extrem de importante – de restabilire a prestigiului instituției procuraturii și de reînnoire a încrederii societății în ea. Cetățenii Moldovei sunt în așteptarea cercetării și pedepsirii celor vinovați de furtul miliardului, de aplicarea schemelor criminale în sfera bancară și în schemele de privatizare a bunurilor statului... și cei vinovați de corupție și uzurpare a puterii. Sunt multe probleme cu care trebuie să se preocupe această instituție.

Totodată, aprobarea de astăzi a noului director al Centrului National Anticorupție este una de mare impact, deoarece lupta cu corupția este un obiectiv prioritar pentru majoritatea parlamentară și avem încrederea că, sub conducerea noului director, CNA va demonstra eficiență maximă în eradicarea acestui flagel care este corupția.

Consider la fel de importantă colaborarea eficientă dintre Parlament și Guvern. Această colaborare este foarte necesară pentru stabilirea unui mediu de afaceri benefic și a unor condiții favorabile pentru dezvoltarea social-economică a țării.

Constat un bun început al deciziei noastre comune de promovare a unei politici externe echilibrate, în interesul țării și al poporului nostru. În primul rând, am convenit că toate acordurile internaționale, semnate de către Republica Moldova până în prezent, vor rămâne în vigoare și toate obligațiunile noastre prevăzute de aceste acorduri vor fi realizate.

În calitate de argument al atașamentului nostru față de politica echilibrată, voi remarca vizita delegației Parlamentului, compusă din reprezentanți ai tuturor fracțiunilor coaliției de guvernare, în frunte cu Președintele Parlamentului, la invitația conducerii Dumei de Stat, precum și vizita Președintelui Parlamentului și a Prim-ministrului la Bruxelles, unde a avut loc întâlnirea cu Președintele Parlamentului European.

Vreau să amintesc că avem încă foarte mult de lucru, stimați colegi, și în august ne vom întruni în ședințe extraordinare, după cum și v-am anunțat, la care vom examina subiectele de primă importanță.

În încheiere, vreau să mulțumesc tuturor deputaților pentru munca activă în decursul ultimei luni. Sunt sigură că vom reuși să realizăm toate sarcinile ce ne stau în față.

Și dacă tradițional, la urmă, se ura vacanța plăcută, eu vreau să vă zic: Pe curînd! Ne vedem din nou la muncă.

Stimați colegi,

Declar sesiunea de primăvară–vară închisă.

Și acum rog, pentru onorarea Drapelului de Stat și a Imnului de Stat al Republicii Moldova și pentru interpretarea Imnului, să invităm soliștii Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” – Ecaterina Danu și Alexei Digore.

(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se interpretează Imnul de Stat al Republicii Moldova.)

(Aplauze.)

Mulțumim mult soliștilor noștri, care ne duc faima Republicii Moldova și sunt mai buni decât orice ambasadori.

Nu vă supărați, domnilor ambasadori.

Ei ne promovează, în primul și în primul rând, țara.

Stimați colegi,

Vă urez tuturor multe succese în activitatea dumneavoastră.

Ședința s-a încheiat la ora 18.47.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.